

Διὰ τὸ Ἀρχανταρίσκον

Ο ΟΣΙΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ

ΕΤΗΣΙΑ ΈΚΔΟΣΙΣ ΤΗΣ ΙΕΡᾶΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΚῆΣ
ΜΟΝῆΣ ΟΣΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ἍΓΙΟΥ ὄΡΟΥΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 1986 ΑΡΙΘΜ. 11

Εἰς δόξαν τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ τῆς Ὑπερ-
αγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, Ἐφόδου τοῦ
Ἀγιωνύμου Ὁρούς. Εἰς κοινήν ἀπάντων τῶν Ὁρ-
θοδόξων ὠφέλειαν.

*

Περιέχον κείμενα Ὁρθοδόξου δογματικῆς καὶ
ἡθικῆς διδασκαλίας, ώς καὶ κείμενα περὶ Ὁρθοδό-
ξου μοναχισμοῦ, νήψεως καὶ νοερᾶς προσευχῆς,
κατά τὴν ἐν Ἀγίῳ Ὁρει παράδοσιν, δι’ ᾧν ἡ καρ-
δία τοῦ Χριστιανοῦ κατανύσσεται καὶ ἔρχεται εἰς
πόθον Χριστοῦ.

*

Δαπάνη καὶ προνοίᾳ τῆς Ιερᾶς ταύτης Μονῆς
καὶ συνεργασίᾳ καὶ ἑτέρων εὐλαβῶν λογίων ἀγι-
ορειτῶν Πατέρων.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΑΘΩΣ»
Αθανάσιος Σταμούλης
Καραολή & Δημητρίου 45-47 ΠΕΙΡΑΙΑΣ Τ.Τ. 18532
ΤΗΛ: 4114417-8

μή γένεσις αποτελεί την πρώτη στάση της ζωής.

Οσιολογιζόμαστε 'Αρχιμανδρίτα κύριε Γεωργίε, 'Ηγούμενε τῆς 'Ιερᾶς Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς 'Οσου Γρηγορίου, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριδητος, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ 'Οσιολογιζόμενοι καὶ εἰρήνη παρὰ θεοῦ.

Μετὰ χαρᾶς ἐλέθρομεν τὸ τε ἄπειρον μέτρον ἔ.ξ. γράμμα καὶ τὰ προφρόνως συναποσταλέντα ἐννέα πρῶτα τεῦχη, δροτὶ δέ καὶ τὸ τελευτανὸν δέκατον τεῦχος τοῦ ἐτησίου περιοδικοῦ τῆς καθ' ὑμᾶς 'Ιερᾶς Μονῆς 'Ο 'Οσιος Γρηγόριος", ἐφ' οἷς καὶ θερμῶς εὐχαριστοῦμεν ὑμῖν.

Ἐντός τοῦ ἀδιεξόδου καὶ τῆς πνευματικῆς κρίσεως, ἢν διέρχεται σήμερον δὲ κόσμος, ἢ προσφορᾶς ἐνδές καὶ μόνου λόγου ἀγαθοῦ εἰς τὸν συνάνθρωπον ἀποτελεῖσθαι μόνον ἐκπλήρωσιν καθηκοντος Ἱεροῦ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις αἰτίαν καὶ πηγὴν ἀνανήφεις καὶ διαθαρρήσεως δι' αὐτὸν, ἀφετηρίαν διὰ μίαν χριστιανοπρεπεστέραν πορείαν ἐν τῇ ζωῇ. Πολλῷ μᾶλλον μία ἔνθεος καὶ συστηματική προσπάθεια μεταδόσεως τοῦ λόγου καὶ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ, ὡς ἡ ἐκ τῆς ὑμετέρας 'Ιερᾶς Μονῆς ἐκπορευομένη διὰ τῆς ἐπις δεκαετίαν ἥδη ὅλην, ὑπὸ μορφῆς ἐπετηρίδος καὶ ἀγιορειτικοῦ συμποσίου, ἐκδιδομένης σειρᾶς ὑπὸ τὸν ὄνοματά των "Ο 'Οσιος Γρηγόριος", περὶ εχοντος νάματα τῆς ὁρθοδόξου ἀγιορειτικῆς πνευματικότητος διὰ τοὺς ἐν τῷ καθηματὶ ἀγωνιζομένους καὶ διψῶντας τὸ πνεῦμα τῆς ὁρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας ἀνελφός ἡμῶν.

Ἐσμέν τοι περίφανοι, δοιάτατοι ἀγιορεῖται πατέρες καὶ ἀδελφοί, οἵτι οὐδένας κοπιάτε καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν τοῦτον τομέα τῆς μεταδόσεως ἕκατον τοῦ ἐν ὑμῖν ζῶντος ὄντος εἰς τὸν ποικίλαις περιστάσεσιν εὐρισκόμενον κόσμον, ἀποκαλύπτοντες οὕτως εἰς αὐτὸν τὴν ἰδιαιτερότητα τῆς ἐν ὑμῖν μυστικῆς πηγῆς τῆς χάριτος, ἀρδευούσης καὶ ζωογονούσης τῆς Ὁρθοδοξίαν, τὸ Γένος καὶ τὸν κόσμον δλόκηρον.

Δι' ὅς καὶ διὰ τὴν συνεχῶς βελτιουμένην παναγιορειτικήν καὶ ταύτην γραπτήν μαρτυρίαν ὑμῶν, ἀποτελούσαν ἥδη σταθμόν, ἀλλὰ καὶ στολισμόν τῆς 'Εκκλησίας ἡμῶν, ὡς ἐμπεριέχουσαν ἐν τοῖς πλειστοῖς ἀληθῆ καὶ σεμνές καὶ δίκαιας, ἐκφράζομεν τὰ πατρικά ἡμῶν συγχαρητήρια καὶ ἐπικαλούμενα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, τὸν συνεχιστός τῆς

μαρτυρίας τῆς τιμίας παραδόσεως τοῦ ἀγαθοῦ λόγου, τὸν πρεσβεῖας· τῆς Ὑπερευλογημένης Θεοτόκου καὶ τοῦ Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Γρηγορίου φωτισμὸν· ὅποι θεοῦ, οὐδὲ χάρις καὶ τὸ ἀπειρονέλεος, σύν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ· καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μετά πάντων ὑμῶν.

— Φιλεί Δεκεμβρίου 1957.

Ευαγγελία
διάσημης θεοτόκου

Αριθμ. Ηρωτ.

1094

Τῷ 'Οσιολογιψτάτῳ Ἀρχιμαγδρίτῃ κ. Γεωργίῳ,
Καθηγουμένῳ Ιερᾶς Μονῆς Ὡσίου Γρηγορίου,
υἱῷ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ τῇ Ήμῶν Μετριδητοῦ,
χερὶν καὶ εἰρήνην απὸ θεοῖς Πατρός.

Μένυν ἀσμένως λαμβάνομεν τὴν περιοδικήν ἔκδοσιν τῆς
Ιερᾶς καὶ Σεβασμίας ὑμῶν Λουῆς, ἥν ἐκδίδει ἡ ὑμετέρα
πεπυμένη 'Οσιολογιδητῆς καὶ προφρόνως καὶ τιμῆς ἔνεκεν
ἀποστέλλει· 'Εμὲν, ἐκφράζουσα ἡμα τὰ αἰσθήματα εὐλαβεί-
ας καὶ ἀφοσιώσεως αὐτῆς πρὸς Ἡμᾶς.

'Αγάπη, οὖν, πατρικῇ ἐπιστέλλοντες αὐτῇ τὰς τὰς
Πατριαρχικὰ 'Ημῶν Γράμματα, εὐχαριστίας ἐκφράζομεν ἐν-
θέρμους, ἐπὶ τῇ δικαιᾳ, ἀποστολῇ, συγχαίροντες ἡμῖν' αὐτῇ
ἐπὶ τῇ φιλοποιίᾳ καὶ τῇ ἐνθέψῃ ζῆλῳ πρὸς δικδοσιν τῶν
σωτηριωδῶν ίδεωδῶν τοῦ μοναχισμοῦ, εἰς κοινήν ἀπάντων
ἀφέλειαν, ἐντές καὶ ἐκτές τῶν 'Ορθοδόξων τοῦ 'Αγιωνόμου
"Χρονίας.

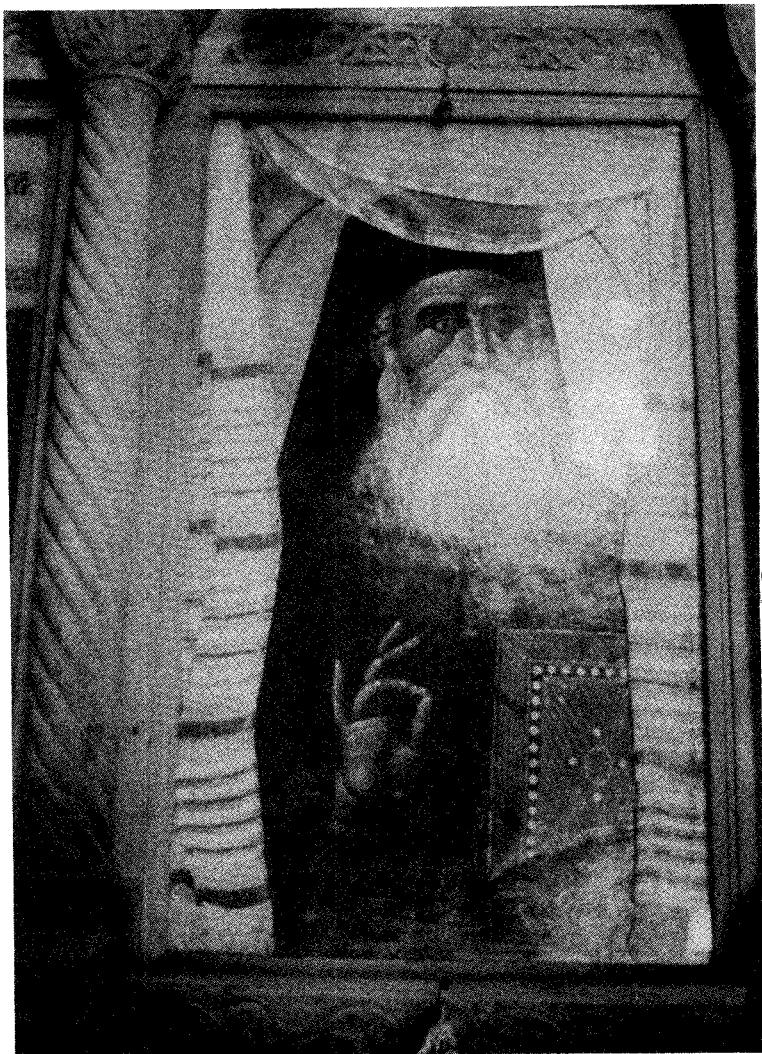
'Ἐπευχθύμενοι δ' αὐτῇ καὶ εἰς τούπιδν τὴν πνευματι-
κὴν καρποφορίαν, ἐπικαλούμεθα αὐτῇ τε καὶ τοῖς συνασκου-
μένοις αὐτῇ μοναχοῖς εἰς ἐνίσχυσιν καὶ φωτισμόν, εἰφε-
λῆ τὴν λύριν καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ θεοδέγμονος Σπηλαίου
τῆς Γεννήσεως.

Ηροσεπευχθύμενοι δέ εὐλογημένα Χριστούγεννα καὶ εἰ-
ρηνικὸν καὶ πανδόλιον τὸ νέον ἔτος, καταστέφομεν πλέντας
τοῖς πατρικαῖς 'Ημῶν εὐχαῖς καὶ Πατριαρχικαῖς εὐλογίαῖς
καὶ διατελούμεν.

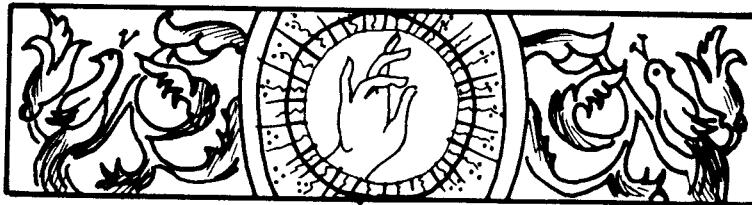
Ἐν τῇ 'Αγίᾳ Πόλει 'Ιερουσαλήμ από τοῦ Δεκεμβρίου καὶ

Διάπυρος πρὸς Κύριον Θύχετης,

Γεωργίου Πατριαρχοῦ

Εἰκών ἀγίου Νεκταρίου διά χειρός Φωτίου Κόντογλου.
Μετόχιον Ι.Μονῆς Ὁσ.Γρηγορίου δ "Αγιος Νεκτάριος στή Χαλκίδα.
Δωρεά Ἀνδρέου καὶ Αἰκατερίνης Σταϊκίδου.

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρός ἡμῶν ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ἐπισκόπου Πενταπόλεως τοῦ θαυματουργοῦ, ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙ ΘΕΙΟΥ ΕΡΩΤΟΣ¹

‘Ο θεῖος ἔρως εἶναι τέλεια ἀγάπη τοῦ Θείου, πού ἔκδηλώνεται ως ἀκατάπαυστος πόθος τοῦ Θείου. ‘Ο θεῖος ἔρως γεννιέται στήν καθαρή καρδιά, διότι σ’ αὐτήν κατέρχεται ἡ θεία χάρις. ‘Ο ἔρως τοῦ Θείου εἶναι θεῖο δώρημα, τό όποιο δωρίζεται στήν ἀγνή ψυχή ἀπό τήν Θεία Χάρι πού κατέρχεται καὶ ἀποκαλύπτεται στήν ψυχή. Θεῖος ἔρως χωρίς θεία ἀποκάλυψι δέν γεννιέται μέσα σέ κανένα ἀνθρωπο. Διότι ψυχή πού δέν δέχθηκε ἀποκάλυψι, δέν ἔλαβε πάνω της τήν ἐπίδρασι τῆς Χάριτος καὶ μένει ἀπαθής πρός τόν θεῖο ἔρωτα. Εἶναι λοιπόν ἀδύνατον νά γεννηθῇ ἔρως χωρίς νά ἐπενεργήσῃ δύναμις πάνω στήν καρδιά, εἴτε θεία δύναμις εἴτε ἀνθρώπινη.

Οἱ ἑραστές τοῦ Θείου προσελκύστηκαν πρός τόν θεῖο ἔρωτα ἀπό τήν Θεία Χάρι πού ἐνήργησε πάνω στήν καρδιά τους, ἀποκαλύφθηκε στήν ψυχή τους καὶ τήν τράβηξε πρός τόν Θεό. Τόν ἑραστή τοῦ Θείου πρώτα τόν ἐρωτεύτηκε τό Θείον, καὶ μετά αὐτός ἐρωτεύτηκε τό Θείον. ‘Ο ἑραστής τοῦ Θείου πρώτα ἔγινε

1. Δημοσιεύτηκε στό περιοδικό «Ἀναμόρφωσις», τ. 27, Ἀθῆναι 1904, σελ. 210. Ἀναδημοσιεύεται μεταγλωττισμένο σέ ἀπλουστέρα γλώσσα, γιά νά γίνη κατανοητό σέ όλους.

υίός ἀγάπης, καὶ ἔπειτα αὐτός ἀγάπησε τὸν οὐράνιο Πατέρα.

Ἡ καρδιά ἐκείνου πού ἐρωτεύεται τὸν Κύριο ποτέ δέν κοιμᾶται, ἀλλά πάντα ἀγρυπνεῖ, λόγῳ τοῦ ὑπερβολικοῦ ἔρωτος. Ὁ ἄνθρωπος κοιμᾶται γιά τὴν ἀνάγκη τῆς φύσεως, μά ἀγρυπνη ἡ καρδιά ὑμνεῖ τὸ Θεῖον.

Οὐ θεῖος Χριστόστομος λέγει περὶ τοῦ πνευματικοῦ ἔρωτος: «Ἔναι τόσο πολύ ἐπιβλητικός ὁ πνευματικός ἔρως, ώστε δέν ἀφήνει νά περάσῃ οὕτε στιγμή, ἀλλά πάντα κυριεύει τὴν ψυχή τοῦ ἐρωτευμένου, καὶ δέν ἐπιτρέπει νά ύπερισχύσῃ καμμιά θλῖψι ἢ ὀδύνη στήν ψυχή».

Ψυχή ἐρωτευμένη μέ τὸν Θεό προσκολλᾶται γερά πάνω στὸν Θεό, σ' Αὐτόν ἔχει ἐμπιστοσύνη, σ' Αὐτόν στηρίζει κάθε ἐλπίδα. Οὐ θεῖος ἔρως τῆς τὴν ἀνεβάζει πρός τὸν Θεό καὶ μ' Αὐτόν συνομιλεῖ μέρανύχτα.

Ψυχή πληγωμένη ἀπό θεῖο ἔρωτα δέν ἐπιθυμεῖ τίποτε ἄλλο, παρά μόνο τὸ ἄκρως ἀγαθό. Παραμελεῖ τά πάντα, ἀηδιάζει τό κάθε τί.

Ψυχή ἐρωτευμένη μέ τὸν Θεό μελετᾶ τά λόγια τοῦ Θεοῦ καὶ παραμένει στά σκηνώματά Του. "Οταν ὅμιλει, διηγεῖται τά θαυμάσια τοῦ Θεοῦ. "Οταν συζητεῖ, ἀναφέρεται στή δόξα καὶ στή μεγαλοπρέπειά Του. Αἶνο καὶ ὅμνο ἀκατάπαυστα ἀναπέμπει στὸν Θεό, καὶ μέ θεῖο πόθο τὸν λατρεύει. Κι ἔτσι ὁ θεῖος ἔρως ὅλη τὴν ψυχή προσήρμοσε μέ τὸν ἔαυτό του, τὴν συνέδεσε μέ τὸν ἔαυτό του καὶ τὴν οἰκειοποιήθηκε.

Ψυχή ἐρωτευμένη μέ τὸ Θεῖον γνώρισε καλά τὸ Θεῖον, καὶ τέτοια ἐπίγνωσις ἀνέφλεξε τὸν θεῖο τῆς ἔρωτα. Ψυχή ἐρωτευμένη μέ τὸν Θεό ἔγινε μακαρία,

διότι ἐπέτυχε αὐτό πού ἐπιθυμοῦσε, κι αὐτό γέμισε τούς πόθους της. Κάθε ἐπιθυμία, κάθε σφοδρός πόθος, κάθε ἔφεσις ξένη πρός τήν θεία ἀγάπη ἀποκρούεται ἀπ' αὐτήν ώς ἀσήμαντη καὶ ἀνάξια μπροστά της.

Πόσο ἀνυψώνει τήν ἔρωτευμένη μέ τό Θεῖον ψυχή ἡ πρός τό Θεῖον ἀγάπη πού ἐναλλάσσεται μέ τήν θεία ἀγάπη! Αύτή ἡ θεία ἀγάπη σάν ἐλαφρά νεφέλη ἀνεβάζει τήν ψυχή, τήν φέρνει κοντά στήν ἀνεξάντλητη πηγή τῆς ἀγάπης, κοντά στήν αἰώνια ἀγάπη, καὶ τήν γεμίζει μέ φῶς αἰώνιο.

Ψυχή πληγωμένη ἀπό θεῖο ἔρωτα χαίρεται πάντα καὶ ἀγάλλεται καὶ σκιρτᾷ καὶ χορεύει, διότι ἀναπαύεται μονίμως πάνω στήν ἀγάπη τοῦ Κυρίου, «ώς ἐπί ὕδατος ἀναπαύσεως». Τίποτε θλιβερό ἀπ' τόν κόσμο δέν εἶναι ίκανό νά διαταράξῃ τή γαλήνη καὶ τήν εἰρήνη της, τίποτε λυπηρό ἀπ' τόν κόσμο δέν εἶναι ίκανό νά ἀφαιρέσῃ τή χαρά καὶ τήν εὐφροσύνη της.

Ψυχή ἔρωτευμένη μέ τό Θεῖον ἀνυψώνεται διά τῆς ἀγάπης, ἐξέρχεται κάπως ἀπό τίς σωματικές αισθήσεις, ἀποχωρεῖ κάπως ἀπό τό ἴδιο τό σῶμα καὶ ξεχνᾶ τόν ἔαυτό της, λόγω τῆς τελείας ἀφοσιώσεώς της πρός τό Θεῖον.

Ἡ ἀνερμήνευτη γλυκύτητα τῆς θείας ἀγάπης καταθέλγει καὶ κατακυριεύει τήν καρδιά, καὶ ἔλκει τό νοῦ πρός τό Θεῖον, γιά νά ἀπολαύση μέ ἀγαλλίασι τόν Θεό.

Ο θεῖος ἔρως προξενεῖ τήν ἔξοικείωσι μέ τόν Θεό, ἡ ἔξοικείωσις τό θάρρος, τό θάρρος τήν γεῦσι, ἡ γεῦσις τήν πεῖνα.

Ψυχή πού τήν ἄγγιξε ὁ θεῖος ἔρως δέν μπορεῖ οὕτε νά συλλογισθῇ οὕτε νά ἐπιποθήση πλέον τίποτε ἄλλο, ἀλλά μέ συνεχεῖς ἀναστεναγμούς λέγει: «Κύ-

ριε, πότε θά φθάσω καὶ θά ἐμφανισθῶ μπροστά στό πρόσωπό σου; Ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου νά ἔλθη πρός Ἐσένα, Θεέ μου, ὅπως ἐπιποθεῖ τό ἔλάφι νά φθάσῃ στίς πηγές τῶν ὑδάτων». Τέτοιος εἶναι ὁ θεῖος ἔρως πού κυριεύει τήν ψυχή.

ΕΝ ΟΨΕΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ*

Εἶπε προλαλήσας, ἀγαπητοί μου πατέρες καὶ ἀδελφοί, ὁ ἄγιος Καθηγούμενος, ὅτι οἱ πατέρες ἔχουν τὸν Γέροντά τους, ἀπ' τὸν ὁποῖον ἐνισχύονται καὶ στηρίζονται, ἐνῷ ὁ ἡγούμενος ὑστερεῖ μὴ ἔχοντας κάποιον, ἀπ' τὸν ὁποῖον ν' ἀντλεῖ ἀναλόγως· ὅπότε δέν ξέρω τί μπορῶ νά πῶ ἐγώ γιά τὸν ἑαυτό μου. Ποιόν ὁδηγό καὶ πατέρα μπορῶ νά ἔχω; Μά ἔχουμε, ἄγιε καθηγούμενε, τὸν μοναδικὸν Πατέρα καὶ ἡγούμενον καὶ εἴμεθα πανευτυχεῖς γι' αὐτό, «ὅτι καθηγητής ὑμῶν ἐστίν εἰς, ὁ Χριστός», ὁ ὁποῖος μᾶς ἐνώνει, ὥπως μᾶς ἦνωσε σήμερα στὸ "Άγιο Ποτήριο Του καὶ μᾶς κατέστησε συσσώμους καὶ ὁμαίμονάς Του στήν πρωΐνή Θεία Λειτουργία. Αὔτός δέ ὁ σωτήριος σύνδεσμος τῆς εὐαγγελικῆς ἀδελφώσεως καὶ ἀγάπης, αὐτή ἡ τόσον εύλογημένη τελειότης, μοῦ φαίνεται ὅτι είναι τὸ ἄπαν στήν ζωή τῶν πιστῶν, πολλῷ μᾶλλον τὸ ἄπαν στήν ζωή ἡμῶν τῶν μοναχῶν.

Τί θα μποροῦσα νά πῶ, ἄγιε Καθηγούμενε, κατ' ἀξίωσιν 'Υμῶν, κατ' ἀξίωσιν ὅλης αὐτῆς τῆς ἀδελφότητος καὶ τῶν εὐλαβῶν προσκυνητῶν, πού δέν είναι καὶ λίγοι, ὥπως μετά χαρᾶς διαπιστώνω, στήν τελευταίᾳ αὐτή καταλύσιμο Τράπεζα, πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς; Πρῶτα ἀπ' ὅλα ὅμως αἰσθάνομαι τήν ἀνάγκη νά πῶ κάτι γιά

* 'Απομαγνητοφωνημένη ὁμιλία τοῦ Θεοφιλεστάτου 'Επισκόπου Ροδοστόλου κ. Χρυσοστόμου, Σχολάρχου τῆς 'Αθωνιάδος 'Έκκλ. 'Ακαδημίας, εἰς τήν Τράπεζαν τῆς 'Ιεράς ἡμῶν Μονῆς, τήν Κυριακήν τῆς Τυρινῆς τοῦ 1986.

όσα θρίσκετε καί λέτε γιά τό ταπεινό μου πρόσωπο. Μέ φέρνετε σέ δυσκολία καί σέ μιά φοβία μήπως ό δίκαιος Κριτής Θεός δέ θρῆ σύμφωνα όσα έσεις νομίζετε καί πι- στεύετε πρός ὅ,τι έγώ είμαι. Ἀλλά εύχηθήτε, παρακαλῶ, νά φανῶ καί ἀποδειχθῶ τούλαχιστον κάπως συγγενής πρός όσα φρονεῖτε καί λέτε, γιά νά έχω εύκολωτέρα τήν ἐνθάρρυνσι καί τήν ἀπό Θεοῦ ἐνίσχυσι καί γιά νά είναι μέ- σα μου θεβαιοτέρα ή ἐλπίδα γιά «καλή ἀντάμωσι» μ' ὅλους σας, ὅταν ἐπιστῇ ή στιγμή, ὅπως συνήθιζουμε νά λέμε ἐ- μεῖς οἱ ἀγιορεῖται, κοντά Του, σ' ἔκεινη τήν ἀτέλειωτη γιορτή καί σύναξι, ὅπου ὁ ἥχος τῶν λαμπροφορούντων καί αἰωνίως ἑορταζόντων θά είναι ἀσυγκρίτως καθαρότερος καί ή μετά τῶν ἀγγέλων καί ἀγίων συνδιαγωγή καί ἀπόλαυ- σις ἀπολύτως τελεία.

Σέ λίγες ὡρες ὅμως ξημερώνει ή παθοκτόνος καί ἔξι- λεοῦσα Μεγάλη Τεσσαρακοστή καί πρός αὐτήν κυρίως πρέπει νά στρέψουμε τίς σκέψεις μας καί τήν ψυχική μας διάθεσι καί φυσικά καί τόν λόγο. Πάμε λοιπόν γιά Μεγάλη Τεσσαρακοστή. Καί αὐτό νομίζω πώς είναι πολύ δυνατό σάν νόημα καί σάν βίωμα. Ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή μᾶς καλεῖ σέ ἀγῶνες, σέ νηστεία, σέ ἐγκράτεια, σέ προσευχή. Καί ὅλα αὐτά μέσα σέ πλαίσια ταπεινώσεως καί πλήρους ἀφοσιώσεως στό Θεό.

Καί μή λησμονοῦμε ὅτι σάν αὔριο οἱ πατέρες τῶν πρώτων χρόνων, τοῦ Νείλου, τῆς Νιτρίας, τῆς Αἰγύπτου, συνήθιζαν νά καταφεύγουν στήν ἐνδότερη ἀφρικανική ἔ- ρημο (Ἄλλη ἀφορμή αὐτή καί ὑπόμνησις ἐνός μεγάλου μας πνευματικοῦ καί ἱεραποστολικοῦ χρέους πρός τήν Ἡ- πειρο τῆς Ἀφρικῆς, ἀφοῦ ἀπ' αὐτήν ἔλκει τήν καταγωγή της ἡ μοναχική μας ἴδιότης καί ὀργάνωσις καί τά μοναχικά μας ἰδεώδη. Ὁλος ὁ μοναχισμός, καί αὐτός ὁ ἀγιορειτικός, ἀρέσκεται νά είναι ἱστορικῶς καί ἴδεολογικῶς ἐξηρτημέ- νος ἀπ' τόν Μ. Ἀντώνιο, Μ. Παχώμιο, Παῦλο Θηβαῖο, Μωϋσῆς Αἰθίοπα, Μακαρίους Αἰγυπτίους καί ἀπό τόσους ἄλ- λους πρωτοπόρους ἀσκητάς ἢ καί κοινοβιάτας πού ἦσαν

ἀφρικανοί. Νομίζω ἐπομένως ὅτι πρέπει, ἐπ' εύκαιρίᾳ, νά αἰσθανθοῦμε τό χρέος μας ἔναντι αὐτῆς τῆς ἡπείρου καὶ τῆς ἐπιτοπίου Ἐκκλησίας καὶ ἔναντι τῶν ἐκεī ἀδελφῶν μας, τόσον τῶν αὐτοχθόνων, ὅσον καὶ τῶν ἰεραποστολικῶς ἐκεī παραμενόντων καὶ ἐργαζομένων, ίδιαίτατα δέ τῶν πατέρων Κοσμᾶ καὶ Κυρίλλου τῶν Γρηγοριατῶν καὶ τῶν συνεργατῶν των). Ἔφευγαν λοιπόν οἱ πατέρες ἀπό τά κοινότια των, εὐλογίᾳ τοῦ Γέροντος καὶ Καθηγουμένου των, καὶ κατέφευγαν στάς ἐρήμους καὶ τά σπήλαια γιά νά ζήσουν πολύ δυνατά, πολύ ἔντονα αὐτή τήν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, μόνοι μέ μόνο τόν Θεό. Καὶ ξέρουμε πώς ἐπέστρεφαν τό Σάββατο τοῦ Λαζάρου, παραμονή Βαΐων. Γι' αὐτό ἄλλωστε οἱ ιεροί ύμνωδοί τῆς Ἐκκλησίας μας συνέθεσαν καὶ οἱ ψάλται καὶ ὄλοι μας ψάλλουμε κατ' ἐκείνη τήν ἀγρυπνία τόσο ἐπιμόνως καὶ ἐπαναληπτικῶς ἐκεῖνο τό ὠραιότατο τροπάριο πού γίνεται καὶ ἀκροτελεύτιο δοξαστικό: «Σήμερον ἡ χάρις τοῦ Ἅγιου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε...», γιά νά διέλθουν ὄλοι μαζί, καὶ φυσικά καὶ ἐμεῖς, ἀδελφικώτατα καὶ ἐπί τῷ αὐτῷ τήν Μεγάλη Ἐθδομάδα καὶ νά ζήσουν τήν ἐνδοξό καὶ σωτήριο Ἀνάστασι του Κυρίου Ἰησοῦ.

Νά λοιπόν θέμα καὶ ύλικό ἀνεκτίμητο πού θά πρέπει ἐπικαίρως νά καθέξει ό νοῦς, ή σκέψις, ή ψυχή μας. Πρός αὐτό νά ἐντείνουμε τίς προσπάθειές μας μέ τήν εὐλογία τοῦ Γέροντα, μέ τήν εὐχή τῶν πνευματικῶν μας, ὥστε ἡ περίοδος πού ἀνοίγεται μπροστά μας νά μᾶς εὕρῃ σέ μιά διαρκή ἐπιστράτευσι καὶ ἐτοιμότητα ὄλων τῶν ψυχικῶν μας δυνάμεων, ὄλων τῶν καρδιακῶν μας ἐφέσεων, ὥστε νά μᾶς δωρηθῇ τό θεῖο ἔλεος καὶ ἡ πολυπόθητη σωτηρία.

Τό νά ἀπευθύνη κανείς συμβουλέές σέ μοναχούς είναι κάπως τολμηρό, τό είχαμε τονίσει καὶ σ' ἄλλη εύκαιρία. "Οχι ἀπλῶς ύποτίθεται, ἄλλα είναι δεδομένο ὅτι ὄλοι ἔχουν τόν συμβουλάτορα πνευματικό των, ὄλοι μελετοῦν τά συγγράμματα τῶν Πατέρων καὶ ὄλοι γνωρίζουν τά καθήκοντά των καὶ τούς ἐπιδιωκομένους στόχους των. Αὐτή είναι ἡ

ἀποστολή των. Άλλα πῶς νά κάνουμε; Κάνει καλό καί ἡ προτροπή, ἡ μᾶλλον ἡ ἀλληλοπροτροπή καί ἀλληλοθοήθεια. «'Αδελφός ύπο ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὁχυρά» λέγει ἡ Παλαιά Διαθήκη καί ὁ συνώνυμός μου ἄγιος συμπληρώνει: «καί ὡς βασιλεία μεμοχλευμένη». Πάνω σ' αὐτό τό τέλος στηριζόμενος, ἀγαπητοί μου, τολμῶ καί ἀπευθύνω στήν ἀγάπη σας αὐτά τά λόγια.

Μᾶς καλεῖ, λοιπόν, ἡ Μεγάλη Τεσσαρακοστή σέ ταπείνωση καί σέ ἀγῶνες, μακριά ἀπό ἐπάρσεις καί φυσιώσεις· διότι εἶναι συνεχῆς ὁ κίνδυνος νά μᾶς κλέψει κάθε μισθό ὁ διάθολος, χωρίς πολλές φορές νά τό καταλάθουμε. Εὔκολα «σκορπᾶ ἡ κενοδοξία τῆς δεξιᾶς τήν ἐλεημοσύνην». Προσευχή καί ἄκρως ταπεινό φρόνημα, μακριά ἀπό αὐταρέσκειες καί κομπασμούς, φανερούς και κρυφίους, καί μακριά ἀπό νεανικές, θά ἔλεγα, ἀδυναμίες, (καί ἔδω θά ἀνοίξω μιά ἄλλη παρένθεσι: οἱ μοναχοί δέν καταλαθαίνουμε πότε γηράσκουμε· καί τοῦτο διότι ἀσχολούμεθα μειζόνως μέ τήν ψυχή καί τά πνευματικά. Ἡ ψυχή ὅμως δέν γηράσκει, οὕτε ἔχει ἡλικία, διότι εἶναι αἰώνια, καί γι' αυτό αἰσθανόμεθα πάντοτε νέοι. "Ετσι ἀπό δική μας ἀπερισκεψία εἴτε συνεργίᾳ τοῦ διαβόλου, ἐνῷ βλέπουμε νά ἀσπρίζουν τά γένεια καί τά μαλλιά μας, συλλαμβάνουμε ἔαυτούς νά ἔχουμε ἀδυναμίες νεανικές καί ἐφέσεις... ἀρχαρίων). Καί εἶναι χαρακτηριστικά δείγματα ἀπερισκέπτου νεανικότητος καί ἀνωρίμου πνευματικότητος ὁ ζῆλος καί οἱ ἐπιθυμίες γιά ὁράματα, θαύματα, ἀποκαλύψεις καί προορατικότητες. Ζῆλος νά ιδοῦμε τήν Παναγία, τούς ἀγίους κλπ. κλπ. Συγγνώμη, πάτερ Γρηγόριε, ἃν γίνομαι τόσο ἀναλυτικός καί συγκεκριμένος, ἀλλά σεῖς μοῦ προξενήσατε αὐτήν τήν διάθεσι καί αὐτούς τούς ἐρεθισμούς, στήν συζήτησι πού κάναμε προηγουμένως γιά αὐτήν τήν πτυχή τῆς ζωῆς καί τοῦ ἀγῶνος τῶν μοναχῶν· καί νομίζω πώς μπορῶ νά κοινολογήσω μερικά πράγματα, πιστεύοντας ὅτι εἶναι δυνατό νά προκύψει κάτι καλό καί ψυχωφελές. Γιατί δυστυχῶς, καί πρέπει νά τ' ὁμολογήσουμε, σάν νά μή ἔφταναν τέτοιες

έγγενεις τάσεις καί άδυναμίες σέ μερικούς, βρίσκονται καμμιά φορά καί σοθαροί κατά τά ἄλλα ἄνθρωποι, πού ἀρέσκονται. καί οἱ ἴδιοι νά κινοῦνται σέ τέτοιους ἐπικινδύνους χώρους καί λογισμούς ἄλλων νά ἐνισχύουν ἀδοκίμως καί ἀστόχως: «νά δοῦμε τόν Ἰησοῦ», «μέ ἀπεκάλυψε ἡ Παναγία», «εἶδα τόν ἄγιο» κλπ. κλπ. "Ολα αύτά εἶναι λάθος. Καί εἶναι ἐγγύησις πνευματικῆς εύσταθείας καί θεολογικῆς βαθύτητος νά τά θεωροῦμε λάθος καί ὅταν ἀκόμη πρόκειται περί ὄντως θείων ἀποκαλύψεων. Γιά κάτι τέτοια λάθη καί δλέθριες ἐπιδόσεις ὁ ἄγιος Παχώμιος εἶπε ἐκεῖνο τό ὑπέροχο: «τί ἀθλιώτερον τῆς ἀγνοίας ταύτης καθέστηκε, τό καταλείψαντά με πενθεῖν τάς ἐμάς ἀμαρτίας, καί ὅπως ὀφείλω φυγεῖν τήν αἰώνιον κόλασιν, νηπιάζειν ταῖς Φρεσί, καί προβλήματα σχᾶσθαι τοιαῦτα;» Καί τά λέγει αύτά ὁ Μέγας Παχώμιος πού μιλοῦσε μέ τούς ἀγγέλους.

Νά μᾶς λείπουν λοιπόν τά θαύματα καί οἱ ἀποκαλύψεις. Τονίζω δέ αύτή τήν θέσι μέ δλη τήν ἀπολυτότητα, γιατί δέν εἶναι δική μου γιά νά ἀμφιθάλλω γιά τήν ὄρθοτητά της, ἄλλα γνώμη καί θέσι, ὅπως διαπιστώνουμε, τῶν ἀγίων πατέρων καί καθηγητῶν τῆς ἑρήμου. Τήν ἵδια τοποθέτησι ἔχει καί ἀνάλογα ἀποφαίνεται καί ὁ ἄγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος, πού νομίζω κατ' αύτάς θά γιορτάσουμε καί τήν μνήμη του – ἔτσι δέν εἶναι; – καί πού ὁ ἴδιος ἔχει μεγάλη σχέσι μέ τήν Μ. Τεσσαρακοστή, ἀφοῦ τόσο πολύ μᾶς βοηθάει μέ τήν Προηγιασμένη Θεία Λειτουργία, πού ή σύνθεσί της σ' αὐτόν ἀποδίδεται. Λέγει στόν Εὔεργετινό: «πολιτείας γάρ ἐνθέου διάγνωσις ἐν τῇ τῶν ἔργων ὑπάρχει δυνάμει, καί οὐχί ἐν τῇ τῶν σημείων ἀποδείξει». Νά μέ συμπαθᾶτε ἄν δέν θυμᾶμαι αὐτολεξεί τά χωρία. Νά διαθάζετε ὅμως πολύ τόν Εὔεργετινό, ὑπάρχουν ἐκεῖ ἄφθονες σκέψεις καί λίαν ψυχωφελεῖς ὑποδείξεις. Γνώρισμα λοιπόν τῆς ἐναρέτου καί ἐνθέου πολιτείας μας θά εἶναι οἱ πνευματικοί καί ἄλλοι ἀγῶνες καί ἐν γένει τά ἔργα μας, πού καί αύτά πρέπει μόνον ὁ Θεός νά τά γνωρίζει, καί ὅχι ή ἀπόδειξις τῶν σημείων καί τῶν θαυμάτων, τά ὅποια μποροῦμε

νά κάνουμε. Άλλα καί ό ἄγιος Ἀντώνιος λέγει: «τό ποιεῖν σημεῖα, οὐχ ἡμῶν, ἀλλά τοῦ Σωτῆρος ἔστι ἔργον». Ο Εὐεργετινός γιά τό ἵδιο θέμα, στήν ἵδια ύπόθεσι διαλαμβάνει ἔνα σωρό προτροπές καί παραδείγματα, ὅπως: «ἀδελφός ἡρώτησε Γέροντα λέγων· πῶς τινές βλέπουσιν ἀποκαλύψεις καί ὀπτασίας ἀγγέλων; καί εἶπεν ὁ Γέρων· μακάριός ἔστι τέκνον, ὁ βλέπων τάς ἀμαρτίας αὐτοῦ πάντοτε, διότι ὁ τοιοῦτος πάντοτε νήφει. Καί εἶπεν αὐτῷ ὁ ἀδελφός. Ἐγώ, πάτερ, εἶδον πρό ἡμερῶν ἐκβάλλοντα ἀδελφόν τινα δαιμονια ἀπό ἀδελφοῦ. Καί εἶπεν αὐτῷ ὁ Γέρων: οὐ θέλω δαιμονιας ἐκβαλεῖν, καί πάθη ιάσασθαι, ἀλλά θέλω καί παρακαλῶ τὸν Θεόν, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ εἰς ἐμέ ὁ δαιμων, καί ἵνα καθαρίσω ἐμαυτὸν ἀπό ἀκαθάοτων λογισμῶν, καί ίδού μέγας γέγονα. Ἐάν τις ταῦτα κατερθώσῃ, τότε καί αὐτός σύν τοῖς σημειοφόροις πατράσι τῆς τῶν οὐρανῶν βασιλείας ἀξιωθήσεται». Εδῶ ἂς προσθέσουμε καί τὴν σοφή ἀπάντησι πού ἔδωκε ὁ ὑπέροχος ἐκείνος μοναχός στὸν διάθολο πού τὸν ἐπισκέφθηκε μετασχηματισθείς εἰς ἄγγελον φωτός: «ἐγώ εἰμι Γαθριήλ, καί ἀπεστάλην πρός σέ. Καὶ εἶπεν ὁ μοναχός: "Ορα μὴ πρός ἄλλον ἀπεστάλης· ἐγώ γάρ οὐκ εἰμί ἄξιος "Ἄγγελον ιδεῖν ἐν ἀμαρτίαις ζῶν».

Πέρα ἀπ' ὅλα αὐτά, ἀγαπητοί μου, μή παρίδωμε παρακαλῶ τὴν τόσο σαφή ἐπιταγή καί προτροπή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Χαίρετε, οὐχ ὅτι τά δαιμόνια ὑμῖν ὑποτάσσεται, ἀλλ' ὅτι τά ὄντα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Τό δέ ἄλλο χωρίο ἵσως εἰναι πιό σημαντικό καί θά πρέπει νά τό προσέξουμε περισσότερο: «Κύριε, οὐ τῷ σῷ ὄντα δαιμόνια ἐξεβάλομεν; Ἀμήν λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς». Μπορεῖ νά φθάσουμε δηλαδή μέχρι σημείου θαυματουργίας, νά θγάζουμε δαιμόνια· ἀλλά ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως νά θρεθοῦμε ἔξω τοῦ νυμφῶνος Χριστοῦ καί ἔξω τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Ο ύποφαινόμενος, ἐπειδή εἶμαι ἀγιορείτης, ἐκατό τοῖς ἑκατό, προνόμιο τό ὅποιο ἔχω περί πολλοῦ καί πιστεύω πῶς αὐτήν τὴν ἐγκαύχησι θά μοῦ τήν συγχωρέση ὁ Θεός,

συνηθίζω νά λέγω καί ἐκθέτω τά πράγματα σκέτα καί ἀπερίφραστα, μέ κίνδυνο μάλιστα καμμιά φορά νά χάνω καί τήν δημοτικότητά μου. Αύτό ὅμως ὑπαγορεύει ἡ συνείδησίς μου.

Πατέρες. Τό ζήτημα τῆς μεθοδολογίας τῶν πνευματικῶν ἀγώνων καί ἡ ἐπιδίωξις τῆς σωτηρίας μας ἀποτελοῦν πρόβλημα πολύ σοβαρό, πολύ δυνατό. "Αν ἀστοχήσουμε στήν ἐπίτευξι αύτῆς τῆς μεγάλης καί ἀνυπολογίστου κληρονομίας, ἀλλοίμονό μας. Κι' ἔχουμε ἔναν ἀντίδικο διάβολο, μιᾶς ἡλικίας χιλιάδων ἐτῶν, ἔναν ἐπιστήμονα μοναδικῆς ἐξειδικεύσεως στό νά μᾶς παρασύρει στά θελήματά του. Ποιά μπορεῖ νά είναι ἡ δική μας ἐξυπνάδα καί πείρα μπροστά στή δική του πονηρία καί πανουργία; Ἀλλοίμονό μας, ἂν δέν διατελούσαμε συνεχῶς κάτω ἀπ' τήν προστασία καί σκέπη τῆς Θείας Προνοίας καί τῆς Θείας Χάριτος. Νικᾶμε δέ ὅχι ἐπειδή εἴμεθα δυνατώτεροι, ἀλλά ἐπειδή «μείζων ό ἐν ἡμίν ἦ ό ἐν τῷ κόσμῳ». Νά ποντάρουμε ἐπομένως, ἐπιτρέψτε μου τήν ὄρολογία, ἐκεῖ. Νά ποντάρουμε στήν Θεία Χάρι. Ἀλλά ἡ Θεία Χάρις μᾶς θέλει καί λιγάκι ἀγωνιστάς, γιά νά βρῃ ἀφορμή νά συνεργήσει στήν νίκη μας καί ὑστερά νά μᾶς στεφανώσει. Δέν θέλει ό Θεός νά φανήστι εἴμαστε ὀλωσδιόλου τσαμπατζῆδες. Θέλει νά βλέπει καί τόν δικό μας κόπο.

Μοιάζει τό θέμα μέ τήν σκηνή τοῦ νηπίου στά πρώτα τοῦ βήματα, ὅταν ό πατέρας καί ἡ μητέρα, γιά νά συνηθίσει, τό ἐνθαρρύνουν σέ κάποια μικροπορεία του καί είναι ἔτοιμοι νά ἐπέμβουν – καί πάντοτε ἐπεμβαίνουν – γιά νά μή πέσει μέ τίς ταλαντεύσεις του καί τά στραβοπατήματά του. Σάν «φθάσει» ὅμως στό τέρμα, πρώτοι αύτοί χαίρονται καί χειροκροτοῦν καί τό ἀμείθουν γιά τό «κατόρθωμα».

Καί ἀφοῦ πρόκειται γιά τήν σωτηρία μας, θάταν παράλειψις νά μή ἀναφερθοῦμε, σάν σέ προσευχή καί παράκλησι, στόν ἄγιο ρόλο τῆς Παναγίας – γιατί σωτηρία μας σημαίνει «ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου» – καί στήν προνομιακή μας κατάστασι νά ζοῦμε στό Περιθόλι της, στό "Α-

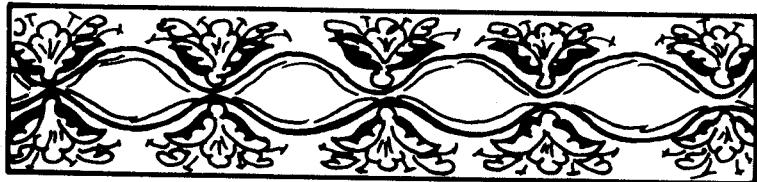
γιον "Ορος, στό όποιο 'Ηγουμένη καί Τροφός μας είναι Αύτη. Καί θά ἡταν ἐπίσης παράλειψις νά μή ἀναφερθοῦμε στίς εἰδικές ὑποσχέσεις πρεσβείας καί συμπαραστάσεως πού ἔδωσε γιά μᾶς τούς ἀγιορείτας μοναχούς ή Παναγία, ὅπως είναι καταγεγραμμένες στόν βίο τοῦ ὁσίου πατρός ἡμῶν Πέτρου τοῦ Ἀθωνίτου, βίο τὸν ὅποιο, σημειωθήτω, ἔγραφε ὅχι κανένας συναξαριογράφος ἀπό ἐκείνους πού θά μποροῦσε νά ἀμφισβητήσει ή ἀρνητική κριτική, ἀλλά αὐτός ὁ μέγας ἀγιορείτης καί πατήρ τῆς Ἐκκλησίας ἄγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς. Καί ἂν θέλει κανείς νά διαβάσει τίς ὑποσχέσεις τῆς Παναγίας λεπτομερῶς καί πρωτοτύπως, μπορεῖ νά τίς βρῇ στήν Πατρολογία τοῦ MIGNE, στόν τόμο 152 ἥ 153, ἂν θυμάμαι καλά.

Μ' αὐτές τί σκέψεις καί προσοπικές, πατέρες καί ἀδελφοί, καί μέ θερμές καί ἐγκάρδιες εύχές γιά ἔναν ἀγῶνα μεστό καρποφορίας, παρακαλῶ τὸν Πανάγαθο Θεό καί παρακαλέστε καί σεῖς γιά μένα, μέ τέρμα καί σκοπό τὴν σωτηρία καί τὴν αἰώνιο ζωὴν. Πάντοτε δέ πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, καί προκειμένου γιά τὴν Μονή Γρηγορίου, καί τοῦ ἀγίου Νικολάου, τοῦ ὁσίου Γρηγορίου καί τῆς ἀγίας Ἀναστασίας.

Νομίζω πώς μόνον ἔτσι θά νοιώσουμε καί θά βιώσουμε σωστότερα καί ώραιότερα τὴν Μεγάλη Τεσσαρακοστή, μέ θάρρος καί ἐλπίδα ἐπιτυχιῶν. Καί μόνο μέ μιά τέτοια ἐλπίδα ὑπάρχει ἀνάλογος χαρά, κρυφή χαρά, στίς καρδιές καί τίς ψυχές μας πού, ὅταν τὴν αἰσθανόμαστε, γίνονται ἐλαφρότερες καί εύκολότερες καί οἱ μετάνοιες καί ή νηστεία καί οἱ ἀκολουθίες καί ὅλες οἱ ἄλλες κακουχίες.

Ο Θεός νά βοηθήσῃ νά ἐπιτύχουμε αὐτούς τούς στόχους.

Εύχαριστῷ, ἄγιε Καθηγούμενε καί πατέρες ἄγιοι, γιά τὴν χαρά πού μοῦ δώσατε νά βρίσκωμαι σήμερα καί ἀπόψε ἀνάμεσά σας καί συγχωρέστε με.

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, ΔΙΑΛΑΛΗΤΗΣ ΜΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΕΟΝ¹

Τόν πολύ προσφιλῆ μου καί τιμιώτατον Γέροντά σας, διά τά καλά λόγια πού είπε δι' ἡμᾶς καί τάς εὐχάς, τάς ὁποίας μᾶς ἔδωσε, ἀκόμη δέ διά τήν θαυμασίαν αὐτήν εὐκαιρίαν πού μοῦ ἔχαρισε, νά είμαι σήμερα μαζί σας, καί μάλιστα σέ μιάν ἀτμόσφαιραν καθαρῶς καλογερικήν καί οἰκείαν, θερμῶς τόν εὐχαριστῶ ἐκ καρδίας.

Πολύ συνεκινήθην καί ἔχάρην, πολύ μᾶς ἥρεσεν ὅλη σας ἡ ἀναστροφή καί ἡ ἀγρυπνία σας, ἡ ἀντοχὴ σας καί ἡ στάσις σας, γενικῶς, μέχρι τήν τελευταίαν λεπτομέρειαν, τήν καθαρότητα, τήν ὑποδοχήν σας καί ὅσα δέν βλέπομεν ἡμεῖς, τά βλέπει ὅμως δ Θεός. Συμμετέσχομεν εἰς τήν ἴδικήν σας αὐτήν χαράν, πού είναι χαρά τῆς Ἐκκλησίας, μετέχοντες δέ, διπλασιάζομεν καί τήν ἴδικήν μας χαράν.

Ἄκομη είμαι συγκεκινημένος, ὅπως ἐλέγαμεν καί ἔχθες, διότι, δοι τό ἐνοιώθαμεν, ἷτο μαζί μας τήν νύκτα ὁ ἄγιος Νικόλαος. Τόν ἔζήσαμεν ἀπόψε. "Οχι μόνον αἱ ὑμνογραφίαι καί τά ἀναγνώσματα μᾶς ὠμίλησαν καί διελάλησαν περί αὐτοῦ, ἀλ-

1. Όμιλία τοῦ Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀρχιμ. π. Αἰμιλιανοῦ εἰς τήν Τράπεζαν τῆς Ἱερᾶς ἡμᾶν Μονῆς κατά τήν πανήγυριν τῆς μετακομιδῆς τοῦ ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Ἅγίου Νικολάου (20 Μαΐου 1986).

λά καί ὁ ἵδιος ὑπῆρξεν ἔνας διαλαλητής τῆς ἀγάπης, τοῦ ἐλέους, τῆς δυνάμεως, τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ. "Ἐνας, ὁ ὁποῖος δέν ἄφησε οὕτε τὸν οὐρανὸν ἀσυγκίνητον, οὕτε κανένα κομμάτι τῆς γῆς. Γιορτάζομε τὸν Ἀγιον, προσκυνοῦμεν καὶ τὸ τίμιον Λείψανον, τὸ ὅποιον ἐσώθη τότε μὲ τὴν ἀνακομιδὴν του. Καί, ναὶ μέν πικραθήκαμε, διότι ἀπό τὴν Ἀνατολήν ἔφυγε εἰς τὴν Δύσιν, ἀλλά ὅμως διεσώθη. Θά το εἶχαν κατασπαράξει, ἵσως, ἢ θά το εἶχαν χωνιάσει κάπου, θά το εἶχαν κάψει οἱ Ἰσμαηλῖται, κατά τὸ συναξάρι, καὶ ὅ, τι ἄλλο θά ἡμπορούσε νά πάθῃ. Αὐτός, λοιπόν, μᾶς συνήγαγε δλους, καὶ συνάγει περὶ ἑαυτόν, μᾶλλον γύρω ἀπό τὸν Χριστόν, Ἀνατολήν καὶ Δύσιν.

Συζητούσαμε χθές διὰ τὴν μεταφοράν τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ φωτός ἀπό τὴν Ἀνατολήν πρός τὴν Δύσιν, πού πραγματοποιεῖται εἰς τάς ἡμέρας μας. Νά, ὅμως, πού προηγήθηκε, πολὺ - πολύ ἐνωρίτερα, ὁ ἄγιος Νικόλαος. Ἐν Ἀνατολῇ ποιμάνας ζῶν τά πνευματικά του τέκνα καὶ συνεχίζων διά τῶν προσευχῶν του νά ποιμαίνῃ τοὺς πιστούς, ὁ ἄγιος Νικόλαος, ἐδέχθη καὶ ἀπεφάσισε νά ἀναχωρήσῃ ἐντεῦθεν, νά μεταφέρῃ τὸ Ἱερόν σκῆνός του εἰς τὴν Δύσιν, εἰς τὸ Μπάρι, ὅπου εἰσέτι διαφυλάσσονται τά ἄγια καὶ τίμια λείψανα, τά ὅποια καὶ μυροβλύζουν.

"Αθελα μᾶς ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν μας ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου μοναί πολλαὶ εἰσίν». Δέν λέγει «εἰς τὴν βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν» ἀλλά «ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Πατρός μου». Μέσα εἰς τό ἔν, τὴν οἰκίαν, είναι πολλά, «πολλαὶ μοναί». Γῇ καὶ οὐρανός είναι τό ἔν, ἡ ἄγια Ἑκκλησία. Ἀνατολή καὶ Δύσις συγκεντρώνονται μέσα εἰς αὐτό τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ πού τό ἔχαρισεν ὁ ἄναρχος Πατήρ εἰς τὸν συνάναρχον Υἱόν Του. Τό Σῶμα αὐτό τό ἔδωκε καὶ εἰς ἡμᾶς, ὥστε, τῷ ὅντι, σῶμά μας νά είναι τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ. "Ελαθεν ἀπό ἡμᾶς καὶ ἐλάθομεν ἐκ τοῦ πληρώματός Του. Εἴμεθα, λοιπόν, ἔνας οἶκος ἀπαντες, Ἀνατολή καὶ Δύσις, είναι μοναί ἐπί τῆς γῆς, καὶ ἐν οὐρανοῖς είναι πολλαὶ ἄλλαι μοναί.

"Ο ἄγιος μέ τάς θαυματουργίας του καὶ μέ τὴν ζωήν του διελάλησεν, ὅπως εἴπαμε, τὴν δύναμιν καὶ τὴν πολυποίκιλον σοφίαν καὶ τό ἔλεος τοῦ Κυρίου. Είναι παγκόσμιος Ἀγιος καὶ

παντοῦ δοπτάνεται, μέσα εἰς τούς στροβίλους τῆς ξηρᾶς καὶ τάς θυέλλας τῆς θαλάσσης. Οἱ ἄνθρωποι Τόν ἀναγνωρίζουν εὐθύς. Εἰς τό πρόσωπον καὶ εἰς τήν ἐμφάνισιν εἶναι γνωστότατος εἰς ὅλον τὸν κόσμον, εἰς τούς Ὀρθοδόξους, ἀκόμη καὶ εἰς ἄλλοες θνεῖς καὶ ἄλλοδόξους. Ὁ ἅγιος Νικόλαος ἐν πάσῃ ὁδύνῃ, περιστάσει καὶ ἀνάγκῃ, καὶ εἰς ἀφεγγεῖς ἡμέρας καὶ μέσα εἰς φρικώδεις νύκτας, ἔκανε καὶ συνεχίζει νά ἐπιτελῇ τό ἔργον του, τήν φανέρωσιν τοῦ ἀοράτως ἐνεργοῦντος δι' αὐτοῦ Θεοῦ.

Καὶ δλα αὐτά μᾶς τά θέτει ἐνώπιόν μας, ὃς ἐν μυστικόν βίωμα καὶ ἀγαλλίαστιν, ἡ ἀνακομιδή τοῦ Ἱεροῦ λειψάνου τοῦ Μυρέως πολυφιλήτου Ἅγιου μας. Τό Ἱερόν Λείψανόν του ἀφήνει μίαν βαθεῖαν μαρτυρίαν μέσα μας. Ἡξεύρομεν διατί τό ἀγαπῶμεν, διατί συγκινούμεθα, γνωρίζομεν διατί τό προσκυνοῦμεν. Εἶναι τό σκήνωμα τοῦ Ἅγιου, ἀλλά ταυτοχρόνως εἶναι καὶ τό σκήνωμα τοῦ Θεοῦ, εἶναι σκήνωμα τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, πού δέν τό ἐγκαταλείπει, παρ' ὅ, τι ἡ ψυχή ἔχει ἀποχωρισθῆ ἀπό αὐτό τό ἔνθεον κορμί, τό σεπτόν Λείψανον. Ἡ ψυχή ἔφυγε εἰς τούς κόλπους τοῦ οὐρανίου Πατρός, ἀλλά τό ἐν αὐτῷ κατασκηνῶσαν Πνεῦμα Ἅγιον μένει ἀνεκφοίτητον, ἀχώριστον, ἀδιαιρέτον πλέον, θά ἐλέγαμεν, χωρίς δῆμος νά ταυτίζεται μέ αὐτό τό σῶμα τοῦ Ἅγιου. Εἶναι, λοιπόν, τό Λείψανον αὐτός ὁ Ἅγιος, φέρον τήν χάριν τοῦ Ἅγιου Πνεύματος, καὶ, ἐντεῦθεν, τό ἐν δημιλεῖ διά τόν ἄλλον. Ὁ Θεός δημιλεῖ διά τόν Ἅγιον καὶ μᾶς τόν ἐνθέτει εἰς τάς καρδίας μας, ἀλλά καὶ ὁ Ἅγιος μᾶς δημιλεῖ διά τόν Θεόν καὶ μᾶς τόν φέρει τόσον ἐγγύς μας, ὅσο κοντά μας εἶναι τό Λείψανον, ὅσο τό καρήκαμε καὶ τό ἀκουμπήσαμεν εἰς τά χείλη μας, σήμερα, πού τό προσκυνούσαμε κατά τήν νύκτα.

Αὐτά ἐσκεπτόμουν τήν νύκτα, ἐνθυμούμενος καὶ τό ψαλμικόν: «Ἅμερας ἐντελεῖται Κύριος τό ἔλεος αὐτοῦ καὶ νυκτός δηλώσει· παρ' ἐμοὶ προσευχή τῷ Θεῷ τῆς ζωῆς μου». Δηλαδή ὁ Θεός τό ἔλεός Του μᾶς τό ἐξαποστέλλει τήν ἡμέραν, καὶ τήν νύκτα κάνει τίς δηλώσεις Του θαθειά μέσα εἰς τήν καρδιά μας, δταν ἡ νύκτα μας εἶναι προσευχή τῷ Θεῷ τῆς ζωῆς μας, ὅτε τίς ἀποκαλύψεις τίς φανερώνει προσωπικῶς εἰς ἡμᾶς. Τήν μέν ἥ-

μέραν μᾶς γεμίζει μέ τά ἀγαθά του, διά νά ἡμποροῦμε νά σκεπτώμεθα καί νά ἔχωμεν κάποιες ἀδρές ἀποδείξεις τῆς παρουσίας Του· τήν δέ νύκτα μᾶς δηλοῖ, μᾶς ἀποκαλύπτει δι' οίουδήποτε μυστικοῦ τρόπου τήν Θεότητά Του, τήν δόξαν Του, τήν ἀγιότητα, τήν Θεολογικήν Του κοινωνίαν ἐν τοῖς τρισίν αὐτοῦ Προσώποις, ὅπως ζήσαμε καί ἀπόψε, αὐτήν τήν ὅμορφη νύκτα τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Ἀγίου Νικολάου, πέριξ τοῦ ἀγίου Του λειψάνου.

“Ολα μᾶς τά δηλώνει ὁ Θεός, «τά ἀδηλα καί τά κρύφια» τῆς ζωῆς Του καί τῆς σοφίας Του. Καί είναι ἀφή ἐμπειρίας, ὅτι τά βαθύτερά Του ὁ Θεός ἐν Πνεύματι Ἀγίῳ διά τῶν Ἀγίων μᾶς τά φανερώνει, κατά τήν νύκτα ιδιαιτέρως. Δι' αὐτό οἱ μοναχοὶ ἀγαποῦν τήν νύκτα καί τήν χαίρονται ὅταν ἀγρυπνοῦν καί προσεύχωνται. Ὁ “Ἀγιος ζῶν διαρκῶς ἐθαυματούργει. Ἀλλά τά ἵδια καί ὅμοια θαύματα τά ἐνεργεῖ καί τό ἄγιον Λείψανον αὐτοῦ. Ἡμεῖς δέ γνωρίζομεν, ὅτι ὁ “Ἀγιος πού μετεφέρθη εἰς τό Μπάρι καί αὐτό τό δόποιον ἐναπομένει εἰς ήμᾶς, είναι τι τό ἐπίγειον, ἀλλά είναι, δυνάμεθα νά εἴπωμεν, καί Θεός ἐπίγειος. Είναι Θεός ἐπίγειος, Θεός δρῶν ἐν μέσῳ ήμῶν, ἀπίστος καί θεωρητός, τοῦ Θεοῦ σκηνώσαντος ἐν αὐτῷ, ἥρα ἐν μέσῳ ήμῶν, ὥστε δι' ήμᾶς ἡ ἀπτότης τοῦ λειψάνου νά μᾶς παρέχῃ τούς καρπούς τῆς μεθέξεως τοῦ Θεοῦ, ὅστις, αὐτός, ἀναφής καί ἀμέθεκτος, καθίσταται τόσον ἰδικός μας.

Τό σεπτόν Λείψανον μᾶς δηλοῖ ὅλα ταῦτα. Αὐτός ὁ πρεσβύτερος ἀδελφός μας, ὁ “Ἀγιος Νικόλαος, συμμερίζεται κατά χάριν ιδιότητας τοῦ Θεοῦ καί τάς ἐπιμερίζει εἰς ήμᾶς. Ἀπῆλθεν ἀπό τήν ζωήν αὐτήν χωρίς νά τήν καταλείψῃ, ὅπως κάποτε ἀφησεν τούς οὐρανίους κόλπους ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ πρός χάριν μας, διά νά σκηνώσῃ ἀνάμεσά μας, χωρίς ὅμως νά ἐγκαταλείψῃ ἐκείνους. Είναι ὁ “Ἀγιος ἔνας πρωτότοκος ἀδελφός μας ἐπί γῆς, καί ἐν ταύτῳ ἔνας προγενέστερος, ἔνας προπομπός μας εἰς τούς οὐρανούς, ἵνα ἐν παρρησίᾳ διμιλῇ ἐκεῖ δι' ήμᾶς.

Δηλοῖ, λοιπόν, Αὐτός περί ήμῶν εἰς τόν Θεόν. Δηλοῖ, μᾶς παριστᾶ εἰς τόν Θεόν, τόν κάθε ἔνα μας. Καί ἐπομένως, βλέπετε, ὅλη μας αὐτή ἡ νύκτα, ὅλη μας ἡ σχέσις μέ τόν “Ἀγιον δέν

ἡτο σχέσις ἀπλῶς μετ' αὐτοῦ, ἀλλά σχέσις μέ τόν Ζητούμενον, τόν θαυμαστόν ἐν τοῖς Ἀγίοις αὐτοῦ. Τελικῶς, λοιπόν, ἐν τῷ Ἀγίῳ καὶ παρά τῷ Ἀγίῳ εἶναι κάτι ἄλλο, αὐτό πού λείπει ἀπό τόν κόσμον καὶ τό ἀπολαμβάνομεν ἡμεῖς οἱ μοναχοί δυνατά καὶ αἰσθαντικά διά μέσου τῶν δυνατοτήτων πού μᾶς χαρίζει ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐξαποστέλλει ὁ Θεός τό Φῶς Του, ἐξαποστέλλει τήν ἀλήθειάν Του διά μέσου τοῦ Ἀγίου, ἐξαποστέλλει ὁ Θεός τά μύχια τῆς καρδίας Του, δίδει ὅ, τι ἔχει Αὐτός εἰς ἡμᾶς, διά νά μή στερηθῶμεν ἐν οὐδενί καί νά μή εἰμεθα «ἡσσόν πως» ἀπό τόν "Ἀγιον". Ο "Ἀγιος, συνημμένος μέ τό Πνεῦμα τό "Ἀγιον, γινώσκει τόν Θεόν, ἀφοῦ τό Πνεῦμα ἐρευνᾷ τά τοῦ Θεοῦ. Ἡνωμένος τῷ Πνεύματι, ἔχει, ἀναλογικῶς, τήν ἐμπειρίαν τοῦ Ἀγίου Πνεύματος ἐκ τῶν Πατρικῶν κόλπων, ἔξ ὧν ἐκπορεύεται, ἔχει τήν ἐμπειρίαν ἐκ τοῦ Υἱοῦ μεθ' οὗ ζῇ καὶ δι' οὗ ἀποστέλλεται.

Καὶ αὐτήν τήν ἐμπειρίαν τήν προσκτᾶ, τήν ἀπορροφῆ τό θεουργημένον Λείψανον, καθώς ἀπερρόφησε τήν Χάριν καὶ, σύν τῇ Χάριτι, γίνεται μέτοχον δωρημάτων, ἀτινα τά μεταδίδει εἰς ἡμᾶς. Ἔτσι μυσταγωγούμεθα ἡμεῖς ἀνεπαισθήτως, ἀλλά ἀληθινῶς, ἐν τοῖς θείοις πράγμασιν. Αἱ ἐμπειρίαι τοῦ Λειψάνου, αἱ ἐμπειρίαι τούτεστιν τοῦ Πνεύματος, ἡ γνῶσις τοῦ Υἱοῦ περὶ τοῦ Πατρός, ὅλα αὐτά γίνονται σχετικῶς ἰδικαί μας θεολογικαί κτήσεις. Ἡ κοινωνία μας μετά τοῦ Ἀγίου, διά τοῦ Λειψάνου του, γίνεται κοινωνία μας μέ τήν παναγίαν Τριάδα. Οὕτως, ὅσον πτωχοί καὶ μικροί καὶ ἄν εἰμεθα, γνωρίζομεν, ὅτι τά πρόσωπά μας τά πενιχρά, αἱ ὑποστάσεις μας αἱ πάμπτωχοι καὶ ἀμαρτωλαί, εἶναι, τελικῶς, ὑποστάσεις εὐρημέναι καὶ εὑρισκόμεναι μέσα εἰς τό Λείψανον καὶ μέσα εἰς τόν Θεόν! Εἴμεθα πένητες, εἰμεθα ταπεινοί, εἰμεθα ἀχρεῖοι· ἀλλά εἰμεθα καὶ μεγαλειότατοι, ἐφ' ὅσον λαμβάνομεν τοιαύτας «μετοχάς». Τί δῶρον μᾶς κάνει ὁ Κύριος, θέτων τήν ζωήν τῶν μοναχῶν συνεχῶς μέσα εἰς τοιαύτας μεγάλας ἀπολαύσεις! Δέν ύπάρχει κανείς πού νά φθάνῃ νά συλλάβῃ τό μεγαλεῖον αὐτό, μόνον δύναται νά τό γεύεται, κἀθώς καὶ δέν κατανοοῦμεν ἀπόλυτα τήν ἔννοιαν τῶν Μυστηρίων, ὅσους κι ἄν δίδωμεν δρισμούς, ἀλλά ἀπολαμβάνομεν τάς δωρεάς τῶν Μυστηρίων.

Διελέχθημεν λοιπόν, ἀδελφοί, μέ τόν Θεόν, ἐμάθαμεν διά τόν Θεόν, ἐγνωρίσαμεν τόν Θεόν, πάλιν, σήμερα, καὶ θά μᾶς ἔναντι ληφορήσῃ καὶ θά μᾶς προσθέσῃ ὁ Ἄγιος. Νά, πού διελάλησε τόν Θεόν καὶ μᾶς κάνει καὶ ήμᾶς μέ τήν σειρά μας, οὕτω πως, διαλαλητάς τοῦ Θεοῦ. Ἡμεῖς ζῶμεν τάς θλίψεις μας, ζῶμεν τήν σκληράδα τῆς καρδιᾶς μας, δύμως σύν τούτοις πᾶσιν, καὶ ἐκεῖνα θεϊκά μερίδια ιδικά μας εἶναι, καθώς καὶ αὐτά. Αὐτά μέν ἀπό τήν βούλησίν μας καὶ τάς ἀδυναμίας μας, ἐκεῖνα δέ ἀπό τήν βούλησιν καὶ τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ.

Κατά τήν παροῦσαν Πεντηκοστήν διά πόσων ὑποδειγμάτων δέν μᾶς ἐπαιδαγώγησεν ἡ Ἐκκλησία εἰς αὐτό!

”Απιστος ἀπεκλήθη ὁ Ἀπόστολος Θωμᾶς, ἀλλά κατηξιώθη νά δύμολογήσῃ τήν πιστότητά του καὶ τήν πίστιν του εἰς τόν Θεόν, νά διαλαλήσῃ τήν Θεότητα τοῦ Χριστοῦ. Ἡτο καχεκτικός, θά ἐλέγαμεν, εἰς τήν φύσιν του, εὔκολα ἔχανε τό θάρρος του καὶ τήν ὑπομονήν του, δύσκολα ἔνοιωθε χαράν μπροστά εἰς τόν Χριστόν. Καὶ δύμως, εἰς αὐτόν εἶπε: «ἔλλα βάλε τό χέρι σου, δές μέ τά μάτια σου». Πόσες φορές εἰς ήμᾶς λέγει ὁ Θεός «βάλε τά χέρια σου» καὶ θέτει ὁ Ἰδιος τάς χειράς μας εἰς τούς τύπους τούς δικούς του, ὁ Χριστός.

Ἐν συνεχείᾳ, τά γύναια ἐκεῖνα, ἐκ φύσεως ἀδύνατα, ἔλαθον τήν προσωνυμίαν τῶν Μυροφόρων. Τήν ἀδυναμίαν των ἐχρησιμοποίησεν ὁ Θεός διά νά φανερώσῃ τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως καὶ νά τήν καταγγείλῃ εἰς τούς Μαθητάς καὶ Ἀποστόλους. Κατόπιν εἰδαμεν ἔνα παράλυτον. Ὁ παράλυτος εἶχε μήπως τήν δύναμιν τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ίάσεως; ”Η ἡ δεξαμενή ἐκείνη τοῦ ὄντος; ”Η μήπως ὁ Ἄγγελος πού κατέβαινε καὶ ἐτάρασσε τό ὄντος; Πέραν τῆς ταραχῆς τοῦ ὄντος δέν εἶχε καμμίαν ἄλλην συμβολὴν. Μόνον Αὐτός, ὁ ἀόρατος Θεός, ἥτο πού τά ἐνήργει ὅλα. Ὁ Χριστός, ὁ φαινόμενος ψιλός ἄνθρωπος, αὐτός μετέστρεψε τόν παράλυτον εἰς ἐξαγγελέα τῆς Χάριτος. Καί, ἐν συνεχείᾳ, χθές, μία πόρνη γυναῖκα, πεντάπορνη, ἡ Σαμαρεῖτις, διησθάνθη τό μυστήριον τοῦ Χριστοῦ καὶ τό διεβίθασεν εἰς ἔνα λαόν, ὁ ὄποιος οὐδέποτε ἐδέχετο τόν λαόν τοῦ Ἰσραὴλ. Τήν ἐπομένην Κυριακήν θά ἴδωμεν τόν τυφλόν, ὁ

όποιος κι αυτός θά γίνη διαλαλητής του Υίου του Θεοῦ, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ του μέν εἶδον τὸν ὑλικὸν κόσμον, ἡ ψυχὴ του ὄμως ἀνεγνώρισε τὸ μυστήριον τῆς Θεότητος.

Προχωρῶντας πρός τὸ τέλος τῆς Πεντηκοστῆς, ὁ ἵδιος ὁ Χριστός, κατά τὴν Κυριακήν τῶν ἀγίων Πατέρων, διά τῆς ὁραιοτάτης προσευχῆς Του πρός τὸν Πατέρα, θά δύμιλήσῃ περὶ ἡμῶν ἀπ' εὐθείας, ὡς ὁ αἰώνιος μεσίτης τῶν καρδιῶν μας, εἰς τὸ διηνεκές ἔχων τὰς χεῖράς Του ὑψωμένας ὑπέρ ἡμῶν.

Οὕτω κατάγονται καὶ φθάνουν μέχρις ἡμῶν τὰ πλαστουργικά καὶ σωστικά χέρια τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ φωτιστικόν Πνεῦμα διά μυρίων θείων μεθοδιῶν καὶ διά τῶν Ἁγίων καὶ τῶν Θεοσήμων προσκυνητῶν μαζί μέ τα Χερουθείμ καὶ τὰ Σεραφείμ, διὰ νά οἰκειοποιούμεθα τὴν γνῶσιν τῶν Χερουθείμ, τὴν δύναμιν τῶν Σεραφείμ, τὸ ἡγεμονικόν τῶν Ἀρχαγγέλων, τὸ γρήγορον τῶν Ἀγγέλων, τὸν θρίαμβον τῶν θρόνων.

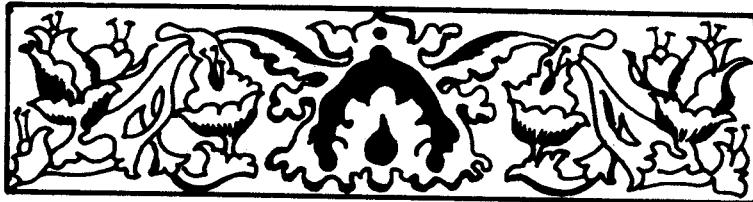
Διά λειψάνων, διά Ἁγίων, διά στοιχείων, διά συμβόλων, διά προσευχῶν, διά πάντων μᾶς δίδει καὶ ἐπιπροσθέτει ὁ Θεός κάθε ἡμέραν, μᾶς ἔδωσε καὶ σήμερα. Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ.

Εὔχεσθε, λοιπόν, ἄγιε Γέροντα, νά κατανοήσωμεν πόσον ὁ Κύριος μᾶς ντελαλίζει εἰς τὸν Πατέρα Του, ὥστε νά καθιστῶμεν ἑαυτούς φερέφωνα τῆς ἰδικῆς Του φωνῆς, βουλήσεως καὶ ἐπιθυμίας, μιμητάς του πάθους Του, μάκτρα τῆς ἀγιότητός Του, ἐπιστολάς τῶν λόγων Του, κάτοπτρα τῆς δόξης Του.

λειψάνων. Καὶ αὐθις ἀναβαίνουν πρός τὸν Πατέρα καὶ μᾶς ἐνώνουν ὥσει πυρικαύστους μαζί μέ τούς θρόνους καὶ τὰς Κυριότητας, μαζί μέ τούς Ἀρχαγγέλους καὶ τούς Ἀγγέλους, μαζί μέ τὰς Δυνάμεις, μαζί μέ τὰς Χερουθείμ καὶ τὰ Σεραφείμ, διὰ νά οἰκειοποιούμεθα τὴν γνῶσιν τῶν Χερουθείμ, τὴν δύναμιν τῶν Σεραφείμ, τὸ ἡγεμονικόν τῶν Ἀρχαγγέλων, τὸ γρήγορον τῶν Ἀγγέλων, τὸν θρίαμβον τῶν θρόνων.

Η ΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΝΕΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ¹

‘Η ἀπόφασις τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ. Παντελεήμονος νά ἀφιερώσῃ τό ἔτος αὐτό στούς ἀγίους Νεομάρτυρας, δηλαδή στούς ἀπό τῆς ἀλώσεως τῆς Βασιλευούσης μαρτυρήσαντας ὁρθοδόξους, εἰναι διά πολλούς λόγους ἀξιοσημείωτος καὶ θεάρεστος. Τοῦτο νομίζω θά δειχθῇ προϊόντος τοῦ λόγου.

Ἐνρισκόμεθα καὶ πάλι στόν πάνσεπτο καὶ πανορθόδοξου καὶ οἰκουμενικῆς ἀκτινοθολίας ναό τοῦ ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου, στόν ναό πού καλύπτει τόπο τοῦ μαρτυρίου του καὶ διαιωνίζει τήν μαρτυρική του χάρι.

‘Η δόμολογία τῶν Ἀγίων Νέων Μαρτύρων
ἔκφρασις ἀγάπης πρός τόν Θεό καὶ τούς ἀνθρώπους.

‘Ο Ἀπόστολος Παῦλος στήν πρός Ἐβραίους Ἐπιστολή μᾶς ὅμιλεῖ γιά τό νέφος τῶν ἀγίων Μαρτύρων πού μᾶς περιβάλλει, καὶ μᾶς προσκαλεῖ νά ἀποφεύγουμε τήν ἀμαρτία, νά τρέχουμε δι’ ὑπομονῆς τόν προκείμενον ἀγῶ-

1. Όμηλία τοῦ Καθηγουμένου τῆς Τεράς ἡμῶν Μονῆς Ἀρχιμανδρίτου Γεωργίου ἐκφωνηθεῖσα τήν Γ' Κυριακή Νηστειῶν 1986 στόν Πάνσεπτο Ναό τοῦ ἀγίου ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροθλήτου ἐν Θεσσαλονίκη.

να, ἀποβλέποντες εἰς τόν ἀρχηγόν καί τελειωτήν τῆς πίστεώς μας Κύριον Ἰησοῦν.

Τό ἔνδοξο καί φωτεινότατο νέφος τῶν Ἅγιων Παλαιῶν Μαρτύρων κάθε τόσο διευρύνεται καί πλατύνεται μέ νέους Μάρτυρας.

Ἐτσι ἔγινε καί στά χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁ μουσουλμανικός κατακλυσμός προκάλεσε τήν διμολογία πολλῶν ὁρθοδόξων ἀδελφῶν μας, κυρίως Ἑλλήνων, ἀλλά καί Σλάβων, μάλιστα καί μερικῶν Τούρκων.

“Ολοι αὐτοί λέγονται Νεομάρτυρες. Ἀκολούθησαν τόν Πρωτομάρτυρα καί Ἀρχιμάρτυρα, τόν Κύριο Ἰησοῦν Χριστό, πού πρῶτος ἔδωσε τό τίμιο αἷμα Του γιά τόν πεσόντα ἄνθρωπο.

Μέ τό αἷμα Του συνῆψε μιά νέα Διαθήκη, συμφωνία: «Τοῦτό ἐστι τό αἷμά μου τό τῆς Καινῆς Διαθήκης, τό ὑπέρ ὑμῶν καί πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἀμαρτιῶν» (Ματθ. κστ', 26-28). “Οσοι δέχονται ἐν πίστει τήν θυσία Του, γίνονται ιδικός Του λαός, λαός τῆς νέας Διαθήκης, νέος, περιούσιος λαός, βασίλειον ιεράτευμα, ἔθνος ἄγιον.

Ἡ νέα Διαθήκη βασίζεται στήν πιστότητα τοῦ Θεοῦ στίς ἐπαγγελίες Του πρός τόν νέο λαό Του τῆς χάριτος. Ὁ Θεός μένει πιστός στήν ἀγάπη Του πρός τόν λαό Του. Ἐτσι πιστός πρέπει νά μείνη καί δι λαός στήν ἀγάπη του πρός τόν Θεό του: «Καὶ λελουμένοι τό σῶμα ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τήν διμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῆ πιστός γάρ δ ἐπαγγειλάμενος» (Ἑθρ. 1', 23).

Πιστός ἄχρι θανάτου στόν Θεό λαός Του εἶναι οἱ ἄγιοι Μάρτυρες. Δέν προδίδουν τήν Καινή Διαθήκη. Πολλοί τούς προκαλοῦν, τούς πιέζουν ἀφόρητα, τούς βασανίζουν γιά νά ἀρνηθοῦν, νά κρύψουν, νά ἀποσιωπήσουν, νά μή διμολογήσουν τήν πίστι τους, γιά νά μή ζημιωθοῦν τήν ζωή τους καί τά ἄλλα πρόσκαιρα ἀγαθά.

Οἱ Μάρτυρες δέν μποροῦν νά ἀρνηθοῦν τόν ἀληθινό

Θεό καί νά διαρρήξουν τή Διαθήκη μαζί Του, νά παύσουν νά είναι ἀφοσιωμένοι υἱοί Του καί πιστά μέλη τοῦ λαοῦ Του. «Ἐχοντες οὖν Ἀρχιερέα μέγαν διεληλυθότα τούς οὐρανούς, Ἰησοῦν τὸν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, κρατῶμεν τῆς ὁμολογίας» (Ἑβρ. 1', 14).

Ομολογοῦν μέ πίστι τὸν ἀληθινό Τριαδικό Θεό καὶ τὸν Ἰησοῦν Χριστό ὡς Θεάνθρωπο.

Ἐτσι φυλάσσουν τὴν καλή ὁμολογία, τὴν ὅποια πρῶτος ὠμολόγησε ὁ Θεάνθρωπος Χριστός ἐνώπιον τοῦ Πιλάτου, κατά τὸν Ἀπόστολο Παῦλο. Κατά τοὺς ἀγίους Πατέρας μας ἡ καλή ὁμολογία πού ὠμολόγησε ὁ Χριστός εἶναι ὅτι αὐτός εἶναι ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ (Α' Τιμ. στ' 13).

Ο, τι ὠμολόγησε ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁμολογοῦν οἱ Χριστιανοί στὸ ἄγιο Βάπτισμα, καὶ μαρτυροῦν ἐνώπιον τῶν ἔχθρῶν τοῦ Χριστοῦ, ὅταν χρειασθῇ.

Τὴν ὁμολογία αὐτὴ ἐζήτησε ὁ Κύριος ἀπό τούς ἴδιους Του μαθητάς: «Πᾶς οὖν ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγώ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς· ὅστις δὲ ἀν ἀρνήσηται με ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ἀρνήσομαι αὐτὸν κἀγώ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. 1' 32-33).

Οἱ δύο μικρές λέξεις «ἐν ἐμοί» κατά τὸν μέγα τῆς Θεσσαλονίκης φωστῆρα, τὸν θεῖο Γρηγόριο τὸν Παλαμᾶ¹, ἔχουν μεγάλη σημασία. Δέν λέγει ὁ Κύριος «πᾶς ὃς ἀν ὁμολογήσῃ με» ἀλλά «πᾶς ὃς ἀν ὁμολογήσῃ ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων» δηλώνοντας ὅτι μόνο μέ τὸν Χριστό καὶ τὴν ἴδική του βοήθεια μπορεῖ ὁ Χριστιανός νά ὁμολογήσῃ μέ παρρησία τὴν εὐσέβεια. Πάλι δέν λέγει «ὁμολογήσω κἀγώ αὐτόν» ἀλλά «ὁμολογήσω κἀγώ ἐν

1. 'Ομιλία ΚΕ' τῇ Κυριακῇ τῶν Ἀγίων Πάντων.

αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς», γιά νά δηλώσῃ ὅτι ἀπαιτεῖται ἐκτός ἀπό τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ καλή στάσις, καρτερία καὶ προαιρεσίς τοῦ Χριστιανοῦ, δηλαδή ἡ συνέργειά του.

Γι' αὐτό, προκειμένου περί τῶν ἀρνούμενων τόν Χριστό δέν λέγει «ἐν ἐμοί» ἀλλά «ἐμέ» καὶ τοῦτο διότι ὁ ἀρνούμενος τόν Θεό ἀρνεῖται διότι ἔμεινε ἔρημος τῆς βοηθείας Του. Γιατί δέ ἐγκατελείφθη καὶ ἔμεινε ἔρημος τοῦ Θεοῦ; Διότι πρῶτος αὐτός ἐγκατέλειψε τόν Θεό, ἀγαπήσας καὶ προτιμήσας τά γήινα καὶ πρόσκαιρα ἀπό τά ὑπερσχημένα αἰώνια καὶ οὐράνια ἀγαθά τοῦ Θεοῦ. Οὔτε πάλι λέγει ὁ Κύριος «ἀρνήσομαι κάγω ἐν αὐτῷ» ἀλλά «αὐτόν», γιατί τίποτε δέν εὑρίσκει μέσα στόν ἀρνητή ἄνθρωπο πού μπορεῖ νά χρησιμοποιήσῃ ὑπέρ αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ δέ καὶ «ὅ ἔχων τήν κατά Θεόν ἀγάπην, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεός ἐν αὐτῷ» (Πρβλ. Ἰωάν. ιε', 9-10), δπως λέγει ὁ ἀγαπημένος ἀπό τόν Χριστό Θεολόγος, ὅταν μένη ὁ Θεός μέσα σ' αὐτόν πού τόν ἀγαπᾶ, εὔκολα αὐτός ὃς ἀγαπῶν ἀληθινά τόν Θεό κάνει τήν ὁμολογία. Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ αὐτός μένει μέσα στόν Θεό, καὶ ὁ Θεός θά κάνῃ τήν ὑπέρ αὐτοῦ ὁμολογία.

Αὐτό λοιπόν τό «ἐν ἐμοί» καὶ «ἐν αὐτῷ» φανερώνει τήν ἀδιάσπαστη συνάφεια, ἔνωσι τοῦ Θεοῦ πρός τούς ὁμολογοῦντας, ἀπό τήν ὁποία ἀπομακρύνθηκε ὁ ἀρνούμενος.

Τήν ὁμολογία αὐτήν ζητᾶ ἀπό τούς Χριστιανούς ὁ Κύριος ὅχι γιατί Αὐτός τήν ἔχει ἀνάγκη, ἀλλά διότι μέ αὐτήν ὁ Χριστιανός σώζεται καὶ πνευματικά τελειοποιεῖται, δπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος: «Ἐάν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεός αὐτόν ἥγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ» (Ρωμ. ι', 9).

«Ο ὁμολογῶν τόν Χριστό ἐκφράζει τήν εἰλικρινή ἀ-

γάπη καί πίστι του πρός τόν Θεό. Ἀγάπη χωρίς ἐπιφύλαξι, χωρίς κρατούμενα. Ἀγάπη πού τά δίδει σόλα, καί τήν ἕδια τήν ζωή. Ἡ στιγμή τῆς ὁμολογίας καί θυσίας τῶν ἀγίων Μαρτύρων εἶναι ἡ στιγμή πού ἡ πίστις καί ἡ ἀγάπη τους πρός τόν Θεό κορυφώνονται. Γιά νά μπορέσῃ ὁ Μάρτυς νά φθάσῃ σ' αὐτό τό κορυφαῖο καί ὑψιστο σημεῖο τῆς πνευματικῆς του πορείας, πρέπει νά ἔχῃ ξεπεράσει τόν ἐγωισμό, τήν αὐτάρκεια, τήν φιλαυτία, τήν φιλοσαρκία. Πρέπει νά εἶναι γεμάτος ταπείνωσι, ἐλπίδα στόν Θεό καί τίς ὑποσχέσεις Του, θεῖο ἔρωτα.

Γράφει σχετικῶς ὁ ἄγιος Νικόδημος ὁ ἀγιορείτης: «Πῶς δέν εἶναι πρέπον νά εὐχαριστῇ τινάς τόν Θεόν βλέποντας ὑποκάτω εἰς τόν σκληρόν ζυγόν καί τήν αἰχμαλωσίαν τῶν νῦν κρατούντων τόσους ἀθλητάς; Οἱ δόποιοι διά νά φυλάξουν τήν ἐλευθερίαν καί εὐγένειαν τῆς Χριστιανικῆς ήμῶν πίστεως, κατεφρόνησαν πλοῦτον, δόξαν, ἥδονάς καί κάθε ἄλλην σωματικήν ἀπόλαυσιν, καὶ παρέδωκαν προθύμως τόν ἐαυτόν τους εἰς θάνατον; Πῶς δέν εἶναι ἄξιον νά δοξάζῃ ὁ καθείς τόν Θεόν, βλέποντας τόν φόβον τῆς μελλούσης κρίσεως νά προχωρήσῃ τόσον εἰς τούτους τούς γενναίους Μάρτυρας; τόν πόθον τῶν οὐρανίων ἀγαθῶν νά ὑπερνικήσῃ εἰς αὐτούς; τήν πίστιν νά στερεωθῇ τόσον εἰς τήν ψυχήν τους; τήν ἐλπίδα νά αὐξηνθῇ εἰς τήν φαντασίαν τους; καί τό πῦρ τῆς θείας ἀγάπης νά ἀνάψῃ εἰς τάς καρδίας τους τόσον πολλά; ὥστε δόπον νά τρέχουν οἱ μακάριοι εἰς τό μαρτύριον, ὡσάν τά πρόβατα εἰς τήν σφαγήν; Καί νά λογιάζουν τά βάσανα ώς ξεφαντώματα; τάς φυλακάς ώς παλάτια; τά δεσμά ώς χρυσᾶ στολίδια; τάς ἀτιμίας διά τιμάς; τάς θλίψεις διά ἀναπαύσεις; τήν φλόγα τοῦ πυρός ώς δροσισμόν καί ἀνάψυξιν; τά μαχαίρια διά παιχνίδια; καί τελευταῖον, τόν σκληρότατον θάνα-

τον διά ζωήν αἰώνιον;»¹.

‘Η μαρτυρική όμολογία καί δ θάνατος ἀποδεικνύουν τήν ἐν Χριστῷ τελειότητα τοῦ Μάρτυρος.

‘Η τελειότης αὐτή ἄλλοτε εἶναι τό ἀποτέλεσμα μιᾶς μακρᾶς πορείας καί ὀγδονος γιά τήν αὔξησι τῆς πίστεως καί τῆς ἀγάπης πρός τὸν Χριστό. Ἀλλοτε πάλι εἶναι τό ἀποτέλεσμα μιᾶς στιγμαίας μεταστροφῆς καί πλήρους ἀναθέσεως τῆς ζωῆς τοῦ Μάρτυρος πρός τὸν Θεό. Ὑπάρχουν πολλοί Μάρτυρες, πού σέ λίγα λεπτά, παρακινούμενοι ἀπό τοὺς ἡρωϊκούς θανάτους ἄλλων ἀγίων Μαρτύρων, ώμολόγησαν τὸν Χριστό, ἐνῷ ἦσαν ἀκόμη εἰδωλολάτραι καὶ ἀβάπτιστοι, καί ὑπεθλήθησαν σέ βασανιστικούς θανάτους, βαπτισθέντες στό ἴδιο τους τό αἷμα.

Τήν όμολογία μας ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ζητεῖ ἀπό μας δοκύριος καί ὡς ἔκφρασι ἀγάπης πρός τὸν συνάνθρωπό μας. Ὁ Κύριος ἔπαθε καί γιά τοὺς σταυρωτάς του. Ὁ Χριστιανός Μάρτυς όμολογεῖ καί πάσχει, γιά νά θοηθήσῃ καί αὐτούς πού τὸν βασανίζουν καί θανατώνουν, ὥστε νά γνωρίσουν τὸν Σωτῆρα Χριστό καί ἔτσι νά σωθοῦν ἀπό τὸν αἰώνιο θάνατο· νά φύγουν ἀπό τό σκοτάδι τῆς ἀγνοίας καί νά ἔλθουν στό φῶς τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ.

“Ολοι οι ἀγιοι Μάρτυρες ώμολόγησαν τὸν Χριστό γεμάτοι ἀπό ἀγάπη πρός τὸν Θεό καί πρός τοὺς ἀνθρώπους.

‘Η ἀγάπη πρός τὸν Θεό καί τοὺς ἀνθρώπους ἔδιδε στοὺς ἀγίους Μάρτυρας τήν παρρησία καί τήν ἀφοβία, διότι «ἡ ἀγάπη ἔξω βάλλει τὸν φόβον» (Α' Ἰωάν. δ' 17).

Αὐτήν τὴν παρρησία βλέπουμε στόν πολιούχο μας καί γενναῖο στρατιώτη τοῦ Χριστοῦ Μεγαλομάρτυρα Δη-

1. «Συναξαριστής Νεομαρτύρων». Ἐκδόσεις «Ορθόδοξος Κυψέλη» Θεσσαλονίκη 1984, σ. 17.

μήτριο καί στόν μαθητή του Μάρτυρα Νέστορα καί σέ δλους τούς θαυμαστούς καί παλαιούς Μάρτυρας.

‘Η πόλις τῆς Θεσσαλονίκης προσέφερε στόν Θεό πολλούς γενναιίους Μάρτυρας, δπως τόν ἀπόστολο Ἀρίσταρχο, τήν ἀγία Ἐλικωνίδα, τόν ἄγιο Δομνῖνο, τήν ἀγία Ἀνυσία, τήν ἀγία Ματρώνα, τήν μαρτυρική τριάδα Αὔκτο, Ταυρίωνα καί Θεσσαλονίκη, τήν ἀγία Θεοδότη μέ τίς τρεῖς θυγατέρες της Ἀγάπη, Εἰρήνη καὶ Χιονία, τόν Μάρτυρα Ἀλέξανδρο τόν Θεσσαλονικέα, τήν μαρτυρική δυάδα Θεόδουλο καί Ἀγαθόποδα, καί τόσους ἄλλους.

“Ολων αὐτῶν προϊσταται ὁ Μεγαλομάρτυς Δημήτριος. Χορός ἀγίων Θεσσαλονικέων Μαρτύρων μέ κορυφαῖο τόν μυροβλήτη Δημήτριο ψάλλει στό Ἐσφαγμένον Ἀρνίον «ἄσμα καινόν ἐν ἐκκλησίᾳ δσίων, νεανίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύτεροι μετά νεωτέρων» (Ψαλμ. 148,12 καὶ 149,1).

Οἱ Ἅγιοι Νέοι Μάρτυρες συνεχισταὶ τῶν Ἅγιων παλαιῶν Μαρτύρων.

Νέος χορός ἀγίων Μαρτύρων, οἱ Νεομάρτυρες τῆς Τουρκοκρατίας, ἔρχονται καί αὐτοί νά συνεχίσουν τήν ἀνά τούς αἰῶνας ἀγρυπνία τῆς Ὁρθοδοξίας καί τῆς Ἀποστολικῆς Ἑκκλησίας τῆς Θεσσαλονίκης νά μή διακοπῇ ἡ ὅμολογία, νά μή σθήσῃ τό ἀκοίμητο κανδήλι τῆς πίστεως, νά μή ξεραθῇ ὁ τόπος ἀπό τήν στέρησι μαρτυρικῶν ποτιστικῶν αἰμάτων. Ψάλλουν καί αὐτοί τό ἴδιο καινό ἄσμα τῆς ὅμολογίας τοῦ Ἐσφαγμένου Ἀρνίου.

Οἱ ἐποχές ἀλλάζουν. Νεώτεροι τύραννοι διαδέχονται τούς παλαιοτέρους. Οἱ εἰδωλολάτραι παραχωροῦν τήν θέσι τους στούς μουσουλμάνους.

‘Από δλους τούς τυράννους ἡ ἴδια ἀπαίτησις: Νά ἀρνηθοῦν οἱ Μάρτυρες «τόν ἀληθινόν Θεόν καί ὃν ἀπέστει-

λεν Ἰησοῦν Χριστόν» (Ιωάν. 1ζ' 3): νά δεχθοῦν τούς ψευδοθεούς καί ψευδοπροφήτας· νά προσκυνήσουν τήν κτίσιν παρά τόν κτίσαντα.

Καί ἀπό ὅλους τούς Μάρτυρας, παλαιούς καί νέους, ἡ ἴδια ἔμμονή καί γενναιότης καί ἀκλόνητη ὁμολογία στόν Θεάνθρωπο, τόν μόνο Σωτῆρα τῶν ἀνθρώπων, «τόν ἀπόστολον καί ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν» (Ἐθρ. γ' 1).

Δεῦτε ἀπολαύσωμεν τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως.

“Ἄς πλησιάσουμε στά ἄνομα κριτήρια τῶν ἀσεβῶν γιά νά παρακολουθήσουμε μερικούς ἀπό τούς ἀγίους Νεομάρτυρας, ὁμολογοῦντας «Χριστόν καί τοῦτον ἐσταυρωμένον» (Α΄ Κορ. 8', 2).

Κατά τό ἔτος 1794, ἐμαρτύρησε στήν Ν. Ἐφεσο ὁ ἐκ Κύπρου ἄγιος Πολύδωρος. Διαβάζουμε στό συναξάρι του:

«Τήν ἄλλην ἡμέραν, ἥτις ἥτον Κυριακή, πάλιν ἐβγάνουν τόν Μάρτυρα ἀπό τήν φυλακήν, συναχθέντες πλῆθος πολύ ἐκ τῆς θρησκείας των, καί πάλιν παρασταίνουν εἰς τό κριτήριον τό πρόθατον τοῦ Χριστοῦ· ἦν δέ ὥρα τρίτη τῆς ἡμέρας, καί τόν ἐρωτοῦν· ἥλθες εἰς τόν ἑαυτόν σου, ἐμετανόησες; καί ὁ Μάρτυς ἐγώ σᾶς εἶπα, ὅτι εἰς τόν ἑαυτόν μου εἶμαι, τόν νοῦν μου τόν ἔχω· τί μέ πειράζετε; πάλιν τοῦ λέγουν, ἄλλον καιρόν πλέον δέν ἔχεις διά νά συλλογισθῆς, ἔφθασε τό τέλος σου· καί ὁ Μάρτυς πραείᾳ φωνῇ ἀπεκρίθη· ἐγώ τόν Ἰησοῦν μου δέν τόν ἀρνοῦμαι, Χριστιανός ἐγεννήθην, Χριστιανός θέλω νά ἀποθάνω· καί αὐτοί αἱ παιδί μου τοῦ λέγουν, καιρός δέν ἔμεινεν ἄλλος, ἔχομεν νά σέ κρεμάσωμεν· τό ἥξεύρω, ἀπεκρίθη ὁ Μάρτυς, καί αὐτοί· δέν λυπεῖσαι τήν παλληκαριάν σου, τήν εὐμορφίαν σου, τήν νεότητά σου; αὐτός ἀπεκρίθη· αὐτά ὅλα εἶναι ματαιότης· τόν Ἰησοῦν μου, τόν Ἰησοῦν μου θέλω. Χριστιανός εἶμαι, Χριστιανός θέλω νά ἀποθάνω· δέν ἀρνοῦμαι τήν πίστιν μου, δέν ἀρνοῦμαι

τόν Ἰησοῦν μου. Καὶ αὐτοί πάλιν τοῦ λέγουν· αἱ παιδί μου, νά ἡ φοῦρκα, στοχάσου τί ἔχεις νά χάσῃς· τοῦ ἔδειξαν καὶ τό σχοινίον. Ὁ Μάρτυς τούς λέγει· αὐτό ζητῶ καὶ ἐγώ»¹.

Τήν ἐξ Ἀλμωπίας ἀγία Μάρτυρα Χρυσῆ προσπαθεῖ νά μεταστρέψῃ στήν πίστι του κάποιος Τοῦρκος πού «βλέποντας αὐτήν τοσοῦτον ὥραιάν καὶ πάγκαλον, ἐτρώθη εἰς τήν καρδίαν ἀπό σατανικόν ἔρωτα...

Καὶ πρῶτον μέν, ἀρχίζει νά κολακεύῃ τήν Ἀγίαν μέ πολλάς ὑποσχέσεις καὶ ταξίματα, πάσχοντας νά διαστρέψῃ τήν γνώμην της καὶ νά τήν φέρῃ εἰς τήν θρησκείαν του, λέγοντάς της, ὅτι ἂν τουρκίσῃ, αὐτός ἔχει νά τήν πάρη διά γυναικα του, ἔπειτα δέ καὶ τήν φοθερίζει, ὅτι ἂν δέν καταπεισθῇ εἰς τά λόγια του, ἔχει νά τῆς δώσῃ μεγάλας παιδείας· ἡ δέ τφόντι Χρυσῆ καὶ πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ταῦτα ἔξαφνα καὶ παθοῦσα καὶ ἀκούσασα, τελείως δέν ἔδειλιασεν, ἀλλά νοερῶς ἐπικαλεσαμένη τό ὄνομα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πρός βοήθειάν της, μέ πολλήν γενναιότητα καὶ παρρησίαν ἀπεκρίθη· ἐγώ τόν Χριστόν μου πιστεύω καὶ προσκυνῶ, καὶ αὐτόν γνωρίζω διά νυμφίον μου· τόν δόποῖον δέν θέλω ἀρνηθῆ πάποτε, κάν μυρία μοῦ κάμετε βάσανα, κάν καὶ εἰς λεπτά κομμάτια τό σῶμα μοῦ κατακόψετε»².

Οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφές της τήν παρακινοῦν νά ἀλλαξοπιστήσῃ. Ἄλλα «ἡ ἀρρενόφρων καὶ μεγαλόψυχος Χρυσῆ, ἀναμμένη οὖσα ἀπό τό ἐγκάρδιον πῦρ τῆς πρός Χριστόν ἀγάπης, δέν ἐκάμφθη τελείως πρός συμπάθειαν, καθώς τό ἀπήτει ἡ φύσις, ἀπό τούς λόγους καὶ δάκρυα τῶν γονέων καὶ ἀδελφῶν της, ἀλλά ὥσάν νά ἔγινεν ὑπεράνω σαρκός καὶ αἵματος, καὶ ἔξω ἀπό τούς ὄρους καὶ νό-

1. «Συναξαριστής Νεομαρτύρων», σ. 57

2. "Ἐνθα ἀνωτ. σ. 95

μους τῆς φύσεως, στραφεῖσα λέγει πρός τούς γονεῖς καὶ ἀδελφάς της ταῦτα τά ἀξιοθαύμαστα καὶ σοφώτατα λόγια.
Ἐσεῖς δπού μέ παρακινεῖτε νά ἀρνηθῶ Χριστόν τὸν ἀληθινόν Θεόν, δέν εἰσθε πλέον γονεῖς μου καὶ ἀδελφαί μου· οὐτε ἐγώ θέλω νά σᾶς ἡξεύρω ώς τοιούτους εἰς τό ἔξης ἄλλ’ ἀντί διά ἐσᾶς, Πατέρα μέν ἔχω τὸν Κύριόν μου Ἰησοῦν Χριστόν· μητέρα δέ, τήν Κυρίαν μου Θεοτόκον· ἀδελφούς δέ καὶ ἀδελφάς ἔχω τούς Ἀγίους καὶ τάς Ἀγίας, καὶ μέ τούτην τήν ἀπόκρισιν τούς ἀπέβαλεν¹.

Σέ ἥλικια 18 ἑτῶν δ ἄγιος Ἀργυρός στήν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης πληροφορηθείς ὅτι κάποιος Χριστιανός τουρκεύει, τόν παροτρύνει νά μή ἀρνηθῇ τήν πίστι του τήν ὥρα που ἐπρόκειτο δημοσίᾳ νά τόν περιτάμουν.

«Λοιπόν δ παντός ἀργύρου καὶ χρυσοῦ, καὶ παντός λίθου τιμίου πολύ, μᾶλλον δέ ἀσυγκρίτως τιμιώτερος οὗτος Ἀργυρός, ταῦτα βλέπων, ζήλῳ θείῳ πυρποληθείς τήν ψυχήν καὶ τήν καρδίαν, καὶ ὅλος ἔνθους καὶ θεόληπτος γενόμενος, ἀπορρίψας πάντα φόβον καὶ τῆς γλυκυτάτης του ζωῆς καταφρονήσας, ἐπήδησε μετά μεγάλης καὶ θαυμαστῆς ἀνδρείας καὶ γενναιότητος μέσα εἰς τόν καφενέ, ὅπου ἦτον δ ἐλεεινός ἀρνησίχριστος τριγυρισμένος ἀπό πλήθος ἀγριωτάτων γιαννιτζάρων. Ἐπήδησε, λέγω, εἰς τό μέσον τους, καὶ στάς ἔμπροσθεν τοῦ ἀρνητοῦ, λέγει πρός αὐτόν μέ παρρησίαν πολλήν, καὶ μεγάλην ἐλευθεροστομίαν· τί κακόν ἔκαμες, ἀδελφέ, νά ἀρνηθῆς τόν Χριστόν, τόν ποιητήν μας, τόν σωτῆρά μας; τί μέγα κακόν ἔκαμες ταλαιπωρε εἰς τήν ψυχήν σου, νά τήν παραδώσῃς εἰς τήν κόλασιν, ὅπού εἶναι αἰώνιος καὶ ἀτελεύτητος θάνατος, διά νά ἀποφύγης τοῦτον τόν πρόσκαιρον θάνατον; ἔλα, ἔλα ἀδελφέ εἰς αἴσθησιν, ἔλα εἰς τόν ἔαυτόν σου, μετανόησε, δύμολόγησε πάλιν τόν Χριστόν· μά θέ νά σέ θανατώσουν;

1. Ἔνθα ἀνωτ. σ. 96

ἀπόθανε, χῦσε τό αἷμά σου διά τόν Χριστόν, χρέος ἔχομεν ὅλοι, νά ἀποθάνωμεν διά τήν ἀγάπην του, ὅταν κάμνῃ χρείαν, διά τί ἀπέθανε καὶ ἐκεῖνος διά τήν ἐδικήν μας ἀγάπην»¹.

Μετά τήν ὁμολογία αὐτή ὁ ἄγιος Ἀργυρός δέχεται μαρτυρικό θάνατο.

Ἄλλα καὶ ὁ ἄγιος Ἰωάννης ἀπό τήν Θάσο σέ ήλικία 14 ἑτῶν, ὅταν τοῦ ζητοῦν νά ἀρνηθῇ τόν Χριστό, ἀπαντᾶ: «Δέν θέλω ἀρνηθῇ ἐγώ ποτέ τόν γλυκύτατόν μου Ἰησοῦν Χριστόν, ἂν καὶ μυρίας βασάνους μοῦ κάμετε, ἂν καὶ τό βασίλειόν σας ὅλον μοὶ χαρίσητε»².

Τό 1544 ἐμαρτύρησε ὁ ἄγιος Μιχαὴλ ὁ Μαυρουδῆς. Στήν ἀπόφασι τῆς εἰς θάνατον καταδίκης του διασώζει ὁ Τοῦρκος κριτής τήν ὁμολογία τοῦ Ἀγίου:

«Ἐπειδή Μιχαὴλ ὁ ἀπό Χριστιανῶν γονέων, ἐπαρακινήθη θεληματικῶς καὶ ἥλθεν ἐνώπιον πολλῶν ἀρχόντων οἵτινες εὑρέθησαν ἐμπρός εἰς τό κριτήριόν μου καὶ ὠμοιλόγησε μετά παρρησίας, ὅτι ὁ Χριστός είναι Θεός ἀληθινός καὶ ὅτι οἱ προφῆται δι’ αὐτόν ἐπροφήτευσαν, καὶ ὅτι ἡ Παρθένος Μαριάμ ὅπου ἐγέννησε τόν Ἰησοῦν Χριστόν, είναι κυρίως καὶ ἀληθῶς Θεοτόκος, προσθέτοντας καὶ τοῦτο, ὅτι ἔως τόν καιρόν τοῦ Χριστοῦ ἦσαν οἱ προφῆται, ἀμή οἱ μετέπειτα είναι ψεῦσται καὶ πλάνοι, ὅστις καὶ τόν ἐδικόν μας προφήτην τόν Μωάμεθ φανερά τόν εἶπε ψεύστην καὶ πλάνον, καὶ μέ ἄλλας ὕθρεις τόν ἔξουθένωσε· ὅθεν μή θέλοντας νά μετανοήσῃ εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἐλάλησεν, ἀπεφάσισεν ὁ νόμος νά παραδοθῇ εἰς τό πῦρ, κατά τήν κα’ τοῦ Μαρτίου, ἡμέρᾳ Πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος, ὥρᾳ ἐννάτῃ. Αὐτήν τήν ἀπόφασιν λαμβάνοντας ὁ ἐπαρχος ἐξῆλθεν ἀπό τό κριτήριον ἔχοντας καὶ τόν "Αγιον δεδεμένον, ὅστις μιμούμενος καὶ εἰς τοῦτο τόν Κύριον, ἔ-

1. "Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 521

2. "Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 193

τρεχει κατόπιν ώσάν ἄρνίον ἄκακον εἰς τήν σφαγήν, χωρίς νά ἐναντιώνεται ή νά κραυγάζῃ, ἀλλά μόνον μετά εὐχαριστίας καί μετά ταπεινοῦ σχήματος ἐσυμμάζωνεν ὅλον τόν νοῦν του εἰς τά οὐράνια, ἐκεῖ δπού κάθεται ὁ Δεσπότης Χριστός»¹.

Τήν δρθόδοξο πίστι γιά τόν Θεάνθρωπο Χριστό ὁμολογεῖ καί ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει μαρτυρήσας ὅσιος Γαβριήλ κατά τό ἔτος 1676:

«Τότε τοῦ λέγει ὁ καϊμακάμης, ἄφες ἀνθρωπε τήν πίστιν ταύτην καί ἔλα εἰς τήν ἐδικήν μας· δέν θλέπεις πόσην δόξαν καί τί θασίλειον ἔχει ἡ τοῦ Μωάμεθ θρησκεία; Ὁ δέ Μάρτυς ἀπεκρίθη· μή μοι γένοιτο νά ἔλθω εἰς τόσην τρέλλαν καί ἀγνωσίαν, ὥστε νά εἰπῶ ψιλόν ἀνθρωπον τόν Κύριον μου Ἰησοῦν Χριστόν, τόν ἀληθινόν υἱόν τοῦ Θεοῦ καί ἀληθινόν Θεόν, τόν τέλειον Θεόν καί τέλειον ἀνθρωπον· τόν δέ ἐδικόν σας Μωάμεθ, νά ὀνομάσω ὅλως προφήτην! ἀλλά τόν μέν Ἰησοῦν μου ὁμολογῶ καί πιστεύω πώς είναι Θεός ἀληθινός ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, τόν δέ ἐδικόν σας Μωάμεθ κηρύττω πώς δέν είναι προφήτης, ἀλλά ἀνθρωπος ἴδιώτης, ἀγράμματος, πλαστολόγος καί πολέμιος τοῦ Σωτῆρος ήμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καί ἐπομένως τόν ἔξουθενῶ καί ἀποστρέφομαι καί αὐτόν καί τήν πίστιν του. Τοῦ λέγει ὁ καϊμακάμης· μήπως είσαι μεθυσμένος ἀνθρωπε; ἡ ἐθγῆκες ἀπό τάς φρένας σου; καί ὁ Μάρτυς, οὕτε μεθύω οὕτε τῶν φρένων μου ἔξισταμαι, ἀλλά χάριτι τοῦ Χριστοῦ μου, ὑγιεῖς ἔχω τάς φρένας, ώσάν καί τήν ψυχήν»².

Τό θαυμαστό κατά τόν ἄγιο Νικόδημο είναι ὅτι δλα αὐτά συνέθησαν ὅχι σέ ἐποχή πού ἡ εὐσέβεια ἀνθοῦσε, ἀλλά «ὅταν ἡ ἀρετή ἔξελιπε καί ἡ κακία ἐπερίσσευσεν·

1. "Ἐνθ" ἀνωτ. σ. 354

2. "Ἐνθα" ἀνωτ. σ. 271

δταν ὁ νόμος ἡπράκτησε καὶ τό Εὐαγγέλιον ἔμεινεν ἀργόν πότε; δταν οἱ πάντες τά ἑαυτῶν ζητοῦσιν, «οὐ τά τοῦ Χριστοῦ» ἔκαστος, καθὼς θοῷ ὁ Ἀπόστολος (Φιλιπ. 8', 21). καὶ ἀπλῶς, δταν ἡ ἀνομία ἐπληθύνθη, ἡ δέ ἀγάπη ἐψύγη κατά τόν λόγον τοῦ Κυρίου· «διά τό πληθυνθῆναι τήν ἀνομίαν, ψυγήσεται ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν» (Ματθ. κδ', 12). Κατά ἀλήθειαν τοῦτο εἶναι ἔνα θαῦμα παρόμοιον ώσάν νά βλέπῃ τινάς μέσα εἰς τήν καρδίαν τοῦ χειμῶνος, ἐφειρινά ἄνθη καὶ τριαντάφυλλα· μέσα εἰς τήν βαθυτάτην νύκτα, ἥμέραν καὶ ἥλιον· μέσα εἰς τό ψηλαφητόν σκότος, φῶτα λαμπρότατα· ἐν τῷ καιρῷ τῆς αἰχμαλωσίας, νά βλέπῃ ἐλευθερίαν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τωρινῆς ἀσθενείας, ὑπερφυσικήν δύναμιν. «Οθεν καὶ ἀναγκάζομαι νά εἰπω, δτι αὕτη ἡ ἀλλοίωσις εἶναι βέβαια τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου (Ψαλμ. οστ', 11)· οὗτος ὁ δάκτυλος, εἶναι τοῦ Θεοῦ (Ἐξοδ. η', 19)· αὕτη ἡ δύναμις, εἶναι θεία, ἥτις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται (θ' Κορ. ιθ', 9)»¹.

Γιατί ὁ Θεός ἀνέδειξε τούς Ἅγιους Νέους Μάρτυρας στούς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας.

Γιά πέντε λόγους κατά τόν ἴδιο φιλομάρτυρα ἄγιο Νικόδημο εύδόκησε ὁ Θεός νά ἀναδείξῃ τούς ἀγίους Νεομάρτυρας στούς τωρινούς καιρούς. Ἀπό τούς λόγους αὐτούς φαίνεται ἡ μεγάλη σημασία τῆς ὅμοιογίας τῶν Νεομαρτύρων.

Πρῶτον, διά νά εἶναι ἀνακαινισμός ὅλης τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως.

Βεβαιώνονται οἱ σύγχρονοι πρός τούς Νεομάρτυρας Χριστιανοί γιά τά κατορθώματα τῶν παλαιῶν Μαρτύρων πού λόγω δυσπιστίας ἢ πολυκαιρίας ἔχει ἀτονήσει ἡ πρός αὐτούς ἀδίστακτος πίστις. Τώρα βλέπουν μέ τά ἴδια τους

1. Ἔνθα ἀνωτ. σ. 18

τά μάτια τους Νεομάρτυρας, πού κάποτε ήσαν συγγενεῖς ή φίλοι ή γνώριμοι τους, νά ύπομένουν παρόμοια μέ τους παλαιούς Μάρτυρας βασανιστήρια χωρίς νά δειλιάζουν· νά «φαίνωνται πάλιν εἰς τόν κόσμον δεύτεροι Γεώργιοι, δεύτεροι Δημήτριοι, νέοι Θεόδωροι, ὅχι μόνον διά τήν ταυτότητα τῶν δονομάτων, ἀλλά πολλῷ μᾶλλον διά τήν ὄμοιότητα τῶν Μαρτυρίων»¹.

‘Ανακαίνιζουν ἀκόμη στίς καρδιές τῶν τωρινῶν Χριστιανῶν τό κήρυγμα τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων, κάνουν πειστικό τό Εὐαγγέλιο καί βεβαιώνουν τήν θεότητα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ὄποιος εἶναι Ὁμοούσιος μέ τόν Ἀναρχόν Του Πατέρα καί μέ τό ζωοποιόν αὐτοῦ Πνεῦμα, καί κηρύττουν τό μέγα μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος· καί ἐπισφραγίζουν ὅλη τήν ὀρθόδοξο πίστι τῶν Χριστιανῶν, ὅχι μόνο μέ τά λόγια, «ἀλλά μᾶλλον μέ τά πάνδεινα κολαστήρια ὃπου ἔλαθον, καί μέ αὐτό τό ἴδιον αἷμα καί τόν μαρτυρικόν τους θάνατον»².

Δεύτερον, κάνουν ἀναπολογήτους τούς ἀλλοπίστους ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως.

Τί ἀπολογία θά δώσουν εἰς τόν Θεόν οἱ ἀλλόπιστοι πού ἀκουσαν τήν ὄμοιογία τῶν ἀγίων Νεομαρτύρων, εἶδαν τήν θυσία τους καί τήν ἀγάπη τους πρός τόν Χριστό, εἶδαν τά σημεῖα καί θαύματα πού συνάδεναν τήν μαρτυρική τους τελείωσι;

Οἱ ἄγιοι Νεομάρτυρες «ἐλεήσαντες τήν ἀπώλειαν τῶν ἀλλοπίστων, ἐπῆγαν ἐπί τούτου εἰς τό Μαρτύριον καί ἐκήρυξαν εἰς αὐτούς τήν ἀλήθειαν, διδάσκοντές τους νά ἀφήσουν τό σκότος, εἰς τό ὄποιον εὑρίσκονται, καί νά προστρέξουν εἰς τό φῶς τῆς τοῦ Χριστοῦ θεοσεβείας καί

1. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 19

2. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 19

πίστεώς, ἵνα μή κατακριθῶσι ἐν τῷ ἀσθέστῳ πυρὶ τῆς κολάσεως»¹.

‘Αλλ’ αὐτοί, τυφλοί ἀπό τόν ἄρχοντα τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ ἀπό τά πάθη, δέν μπόρεσαν νά ίδουν καὶ νά δεχθοῦν τήν ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου. Γι’ αὐτό καὶ ὁ Κύριος, τρόπον τινά, θά τους εἰπῇ κατά τήν ήμέρα τῆς κρίσεως: «εἰ μή ἐλάλησα ὑμῖν διά τῶν Μαρτύρων μου τούτων, ἀμαρτίαν οὐκ εἴχετε, νῦν δέ πρόφασιν οὐκ ἔχετε περὶ τῆς ἀμαρτίας ὑμῶν»².

Τρίτον, οἱ νέοι οὗτοι Μάρτυρες εἶναι δόξα μέν καὶ καύχημα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἔλεγχος δέ τῶν κακοδόξων.

Μᾶς ὀνείδιζαν οἱ κακόδοξοι δυτικοί ὅτι νέο “Αγιο καὶ Μάρτυρα δέν παρουσίασε μετά τό σχίσμα ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία. Οἱ Νεομάρτυρες, δχι μόνο δέν ύστεροῦν ἔναντι τῶν παλαιῶν, ἀλλά καὶ σέ κάποιο σημεῖο ύπερέχουν «καθ’ ὅτι ἐκεῖνοι μέν ἡγωνίσθησαν κατά τῆς πολυθείας καὶ εἰδωλολατρείας, ἥτις εἶναι μία προφανής ἀσέβεια, δπού δύσκολα ἡμπορεῖ νά ἀπατήσῃ ἔνα λογικόν νοῦν, οὗτοι δέ ἡγωνίσθησαν κατά τῆς τῶν ἀλλοπίστων μονοπροσώπου μονοθείας, ἥτις εἶναι μία κεκρυμμένη ἀσέβεια δπού εὐκόλως δύναται νά ἀπατήσῃ τόν νοῦν»³.

‘Η δρθόδοξος Ἐκκλησία γεννᾶ συνεχῶς νέους Ἀγίους καὶ Μάρτυρας, διότι εἶναι ἐνωμένη μέ τόν Νυμφίο τῆς Χριστό καὶ ἔχει ὡς νυμφαγωγό τῆς τό “Αγιο Πνεῦμα. Γεννᾶ Ἀγίους πού εὐαρεστοῦν τόν Θεό καὶ πού ὁ Θεός δοξάζει μέ σημεῖα διότι ἡ ίδια εἶναι ἀγία εὐάρεστος στόν Θεό καὶ ταμιοῦχος τῆς θείας Χάριτος τοῦ Ἀγίου Πνεύματος, ἅρα καὶ τά δόγματά της εἶναι ἀληθινά καὶ δρθόδοξα: «οἵοι γάρ οἱ υἱοί, τοιαύτη καὶ ἡ μήτηρ· καὶ οἷος ὁ καρ-

1. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 20

2. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 21

3. Ἐνθ. ἀνωτ. σ. 21

πός, τοιοῦτον καὶ τό δένδρον· καὶ οīα τά αἰτιατά, τοιαῦτα καὶ τά αἴτια»¹.

Τέταρτον, οἱ νέοι οὗτοι Μάρτυρες εἶναι παράδειγμα ὑπομονῆς, εἰς ὅλους τούς δρθιδόξους ὃπού τυραννοῦνται εἰς τόν ζυγόν τῆς αἰχμαλωσίας.

Τά δεινά τῶν ὑποδούλων δρθιδόξων ἦσαν ἀπερίγραπτα. Ἡ καταπίεσις συνεχής καὶ ἀφόρητος. Οἱ κατακτηταί ἀπέβλεπαν στόν ἔξισλαμισμό, γιατί αὐτός ἐξασφάλιζε τόν ἀφελληνισμό καὶ τόν ἐκτουρκισμό.

Ἄντιστεκόμενοι οἱ ἄγιοι Νεομάρτυρες στήν θία τῶν κρατούντων καὶ τήν θέλησί τους νά τούς ἐξισλαμίσουν, ἐνίσχυαν καὶ ἐπαραδειγμάτιζαν ὅλους τούς δρθιδόξους λαούς νά ὑπομείνουν τήν καταπίεσι καὶ νά μή τουρκέψουν.

Κάθε Νεομάρτυρς εἶναι ἔνα ἰσχυρό ἀνάχωμα στήν πλημμύρα τοῦ ἔξισλαμισμοῦ καὶ ἐκτουρκισμοῦ. Χωρίς τούς Νεομάρτυρας εἶναι ἀμφίβολο ἐάν διετηροῦντο ἡ Ὁρθοδοξία καὶ ὁ Ἑλληνισμός.

Προσφυέστατα ὁ ἄγιος Νικόδημος παρουσιάζει τούς ἄγιους Νεομάρτυρας νά λέγουν πρός τούς καταπιεζομένους Χριστιανούς. «Ἄδελφοί μας Χριστιανοί. Ἄδελφοί μας ἀγαπητοί καὶ παμπόθητοι· ὁ λαός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁ ἐκλεκτός καὶ περιούσιος, λάθετε παράδειγμα ὑπομονῆς τῶν θλίψεων, ὃπού δοκιμάζετε, ἀπό ἡμᾶς τούς συναδέλφους σας· ἡμεῖς διά νά ὑπομείνωμεν ἀνδρείως διά τόν Χριστόν τά παρά τῶν ἀλλοπίστων διάφορα μαρτύρια, ἐκληρονομήσαμεν μίαν Βασιλείαν αἰώνιον, καὶ ἐσυναριθμήθημεν μέ τούς παλαιούς καὶ Ἀγίους Μάρτυρας· καὶ ἐσεῖς ἐάν ὑπομένετε μετά εὐχαριστίας, διά τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, τούς δαρμούς, τάς φυλακάς, τάς ἀλύσεις, τάς ἀγγαρείας, τάς ζημίας, τά ἀνυπόφορα δοσί-

1. "Ἐνθ' ἀνωτ. σ. 23

ματα και τα ἄλλα βάσανα δπού σᾶς κάμνουν οι νῦν κρατοῦντες, βέβαια ως Μάρτυρες τῇ προαιρέσει λογίζεσθε κοντά εἰς τὸν Θεόν· ἐπειδή, καθώς λέγει ὁ Θεῖος Χρυσόστομος, «τό Μαρτύριον οὐ τῇ ἀποθάσει κρίνεται μόνον, ἀλλά και τῇ προθέσει οὐκ ἐπειδάν ἀποτμηθῇ ὁ Μάρτυς, τότε γίνεται Μάρτυς, ἀλλ' ἀφ' οὗ ἂν τὴν πρόθεσιν ἐπιδείξηται Μάρτυς ἐστί, κἄν μή πάθῃ τὰ μαρτύρια». (Ἐρμηνεία εἰς τὸν Ἐψαλμόν). Καὶ πάλιν ὁ αὐτός: «φέρε τοίνυν τά συμπίπτοντα γενναίως, τοῦτο γάρ σοι Μαρτύριον ἐστι». (Ἐρμην. εἰς τὸν ρκζ' Ἐψαλμόν).

“Οθεν και ως τῇ προαιρέσει Μάρτυρες λογιζόμενοι, μετά θάνατον μέλλετε νά συναριθμηθῆτε μέ ήμας και νά κατοικήσετε εἰς τόπον φωτεινόν και πλατύτατον, εἰς τόπον χαρᾶς και ἀναπαύσεως... Ἐπειδή σᾶς πληροφοροῦμεν ἀδελφοί, ὅτι διά ἄλλο τέλος δέν σᾶς παιδεύουν μέ τά βαρέα δοσίματα και μέ τά ἄλλα κακά, πάρεξ διά νά βαρεθῆτε, νά χάσετε τήν ὑπομονήν, και ἔτζη νά ἀρνηθῆτε τήν πίστιν σας και νά δεχθῆτε τήν εἰδικήν των θρησκειάν· ὅθεν και ἐσεῖς τόν σκοπόν αὐτῶν ἡξεύροντες φυλαχθῆτε ἀγαπητοί ἀδελφοί μας, φυλαχθῆτε, διά ἀγάπην Θεοῦ και διά τήν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν σας, νά μή σᾶς κλέψουν τόν θησαυρόν τῆς Ἱερατείας σας πίστεως, τῆς δποίας ὅλος ὁ κόσμος μέ ὅλας του τάς δόξας και ἀναπαύσεις και τά βασίλεια, δέν είναι ἀντάξιος”¹.

Πέμπτον δέ και τελευταῖον. Οἱ νέοι οὗτοι Μάρτυρες είναι θάρρος και παρακίνησις, εἰς τό νά τούς μιμοῦνται διά τοῦ ἔργου και δλοι οι ἄλλοι Χριστιανοί, ἔξαιρέτως δέ οι πρότερον ἀρνηθέντες τόν Χριστό.

Πρέπει νομίζω δεόντως νά τονισθῇ ὅτι οι ἄγιοι Νεομάρτυρες είναι οι κατ’ ἔξοχήν ἀντιστασιακοί τῆς Τουρκοκρατίας. Τήν ἀντίστασί τους ἔκαναν ὅχι μέ πράξεις δο-

1. “Ἐνθ’ ἀνωτ. σ. 23, 24

λιοφθορᾶς (σαμποτάζ) κατά τοῦ κατακτητοῦ πού θά προκαλοῦσε τά ἀντίποινα τῶν βαρβάρων Τούρκων καί θά στοίχιζε τήν ζωή σέ χιλιάδες ἀθῶα θύματα, ἀλλά μέ τήν γενναία δημοσία δρομολογία καί ἔλεγχο πού ἀσκοῦσαν κατά τοῦ κατακτητοῦ, μέ ἀποτέλεσμα ἡ ὁργή τοῦ κατακτητοῦ νά ξεσπᾶ σ' αὐτούς τούς ίδίους καί ὅχι στόν ὑπόλοιπο λαό. Θά μπορούσαμε ἐπίσης νά εἰπούμε ὅτι ἡ ὁργή τοῦ κατακτητοῦ γιά τόν ὁρθόδοξο λαό εὗρισκε σάν ἔξιλαστήρια θύματά της τούς ἄγίους Νεομάρτυρας καί ἔτσι ἐσώζετο δ λαός. Αὐτό συνέβη μέ τόν Ἱερομάρτυρα ἄγιο Γρηγόριο τόν Ε' πού μέ τόν μαρτυρικό του θάνατο ἔξευμένισε τήν θηριώδη μανία τῶν ἀγανακτισμένων λόγῳ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἔθνεγερσίας Τούρκων, ἐπισήμων καί ὅχλου, καί ἔσωσε τούς Ἑλληνας τῆς Πόλεως ἀπό τήν σχεδιαζομένη δμαδική γενοκτονία.

"Οταν οἱ κατά καιρούς ταγοί τοῦ τόπου μας ἀκούσουν τόν κτύπο τῆς καρδιᾶς τοῦ λαοῦ μας, δπως ὁ Μακρυγιάννης καί ὁ Πατροκοσμᾶς, ὅταν νοιώσουν τήν γνησιότητα, ἀλήθεια, ἀνθρωπιά καί λαϊκότητα τῆς Ὁρθοδοξίας, καί τόν ἄρρηκτο δεσμό της μέ τό πονεμένο καί μαρτυρικό μας Γένος, ὅταν παύσουν νά διαβάζουν τήν ίστορία μας μέ τά ἀθεϊστικά, ἴδεαλιστικά ἢ μαρξιστικά γυαλιά, τότε θά αἰσθανθοῦν τήν ἀνάγκη νά τιμήσουν καί τούς ἄγίους Νεομάρτυρας ώς τούς πρώτους καί κορυφαίους ἀντιστασιακούς τοῦ Νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ, ώς τούς ἐμπροσθοφύλακας τῶν ἀγωνιστῶν τῆς ἐθνεγερσίας τοῦ 1821, ώς τά χελιδόνια τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας. Τότε οἱ ἄρχοντές μας θά αἰσθανθοῦν τήν ἀνάγκη νά μή τιμοῦν μόνον τήν τελευταία ἐθνική ἀντιστασι, ἀλλά πολύ περισσότερο τήν ἐπί τουρκοκρατίας πνευματική Ἀντιστασι τῶν Ἅγιων Νεομαρτύρων καί λοιπῶν ἀφανῶν ὁρθοδόξων δμολογητῶν, στούς δόποίους ὁφείλουμε τήν πίστι μας καί τήν ἔλ-

ληνικότητά μας¹.

Θά αἰσθανθοῦν ἐπίσης τήν ἀνάγκη νά προσφέρουν στά σχολεῖα μας ώς βασικά ἀναγνώσματα τούς βίους τῶν Νεομαρτύρων καί τίς διδαχές τοῦ Πατροκοσμᾶ, ὥπως καί τά ἀπομνημονεύματα τοῦ Μακρυγιάννη, ἀτόφια καί χωρίς περικοπές.

Πότε ἄρα γε καί ποιοί πολιτικοί μας ἡγέτες θά εἶναι τόσο τολμηροί καί τόσο ρηξικέλευθοι γιά νά προχωρήσουν σέ τέτοιες μεταρρυθμίσεις πού θά ἔλευθερώσουν τήν παιδεία μας ἀπό τήν βαθυλώνια αἰχμαλωσία τοῦ ἀθεϊσμοῦ καί ὑλισμοῦ καί θά τήν ἐπιστρέψουν στίς γνήσιες ἐλληνορθόδοξες ρίζες μας;

‘Ως τότε ἡ Ἐκκλησία ἃς συνεχίζη τήν ἔθναρχική της ἀποστολή καί ἃς λέγη στόν λαό μας τήν ἀλήθεια γιά τήν ἱστορία του καί τούς πνευματικούς θεμελιωτάς τῆς ἔλευθερίας του.

‘Η ἀνταπόκρισις τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ στόν ἀγῶνα τῶν Ἅγιων Νέων Μαρτύρων.

‘Ο δρθόδοξος λαός τῆς Τουρκοκρατίας αἰσθανόταν τήν θυσία καί τήν δμολογία τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων καί τήν σημασία της γιά τό Γένος.

Τό ἄκουσμα ὅτι κάποιος νέος Μάρτυς δικάζεται ἀπό τοὺς τυράννους προκαλοῦσε τόν συναγερμό τῶν Ὁρθοδόξων. “Ολοι ἔτρεχαν καί συνωθοῦντο νά ἴδοῦν τόν ἀγῶνα τοῦ Μάρτυρος. “Ολοι προσηύχοντο καί συνέπασχαν μέ τόν Μάρτυρα. Οἱ Ἐκκλησίες ἐγέμιζαν ἀπό τόν ἀγω-

1. Άνυφέρει χαρακτηριστικά ὁ ἱστορικός Σπυρίδων Τρικούπης, ὅτι ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος δέν ὑπεγράφη μέ τό Σύνταγμα τοῦ 1843, ἀλλά μέ τό αἷμα τοῦ Ἱερομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε’, καί ἀσφαλῶς μέ τό αἷμα ὅλων τῶν Νεομαρτύρων.

νιῶντα καὶ προσευχόμενο λαό¹. Γι' αὐτές τίς περιπτώσεις δ ὅσιος καὶ λογιώτατος Ἱερομόναχος Νικηφόρος δ Χίος συνέγραψε «'Ακολουθίαν Παρακλητικήν εἰς τὴν Ἀγίαν καὶ Ὁμοούσιον καὶ Ἀδιαιρέτον Τριάδα, ψαλλομένην ὑπό τῶν βουλομένων ἐπειδάν συμβῇ ταῖς βασάνοις ἐγκαρτερεῖν τινα νέον Μάρτυρα» (Νέον Λειμωνάριον, ἐν Βενετίᾳ 1819). Ἰδού πῶς καταλήγει ἡ Ἀκολουθία αὐτή μέ τό ἀκόλουθο προσόμοιο σέ ἵχο 8' ("Οτε ἐκ τοῦ ξύλου σέ νεκρόν):

«Σύνθρονε δόμότιμε Τριάς, Πάτερ καὶ Υἱέ καὶ τό Πνεῦμα, δέξαι ὡς εὖσπλαγχνος, τὴν ἡμῶν τῶν δούλων σου, θερμήν παράκλησιν, ἦν ἐξ ὅλης προσάγομεν, ψυχῆς καὶ καρδίας, πρός τὴν ὑπεράπειρον σήν ἀγαθότητα, ὑπέρ τοῦ ἀθλοῦντός σου δούλου, καὶ ἰσχύν ἐξ ὑψους παράσχου, ἵνα σοῦ δοξάσῃ τὴν θεότητα».

Τά βασανιστήρια πού ἐγίνοντο στά σώματα τῶν ἀγίων Νεομαρτύρων ἡσθάνοντο οἱ Χριστιανοί σάν νά ἐγίνοντο στά ἴδικά τους σώματα, ἀφοῦ μέ τούς Νεομάρτυρας ἦσαν ὡς ὁμόπιστοι μέλη τοῦ ἴδιου σώματος τοῦ Χριστοῦ. Τά ἡσθάνοντο ἀκόμη ὡς συνέχεια τῶν βασανιστηρίων τοῦ Σταυρωθέντος Χριστοῦ.

Μεγάλη Ἐθδομάδα καὶ Μεγάλη Παρασκευή εἶχαν οἱ Χριστιανοί ὅσο οἱ Μάρτυρες ἐναθλοῦσαν. Ἄλλ' ὅταν νικηφόρως ἐτελείωναν, τότε εἶχαν Πάσχα. Ἔόρταζαν τά νικητήρια τῶν Μαρτύρων, πού ἦταν τά νικητήρια τοῦ Χριστοῦ κατά τοῦ θανάτου, τῆς Ἐκκλησίας κατά τοῦ ἀντιχρίστου, τῆς ἐλευθερίας κατά τῆς βίας, τοῦ προσώπου κατά τῆς μάζας.

‘Ο προαναφερθείς Νικηφόρος δ Χίος συνέγραψε

1. Ὁ μακαριστός Φώτιος Κόντογλου περιγράφει τὴν συμμετοχή τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ στό Μαρτύριο τοῦ ἀγίου Γεωργίου τοῦ Χιοπολίτου πού ἐτελέσθη στήν ἴδιαιτέρα τοῦ πατρίδα, τίς Κυδωνίες, τό ἔτος 1807. Βλ. Φ. Κόντογλου «Τό Αιθαλί ή Πατρίδα μου», Ἐκδ. «Ἀστήρ», Ἀθῆναι 1979 σελ. 14-49.

«΄Ακολουθίαν ἐπικήδειον εἴτε ἐπιτάφιον, ἀνώνυμον καὶ κοινήν εἰς πάντα νέον Μάρτυρα». Οἱ Νεομάρτυρες δέν μποροῦσαν νά κηδεύωνται μέ τήν συνήθη ἐπικήδειο ΄Ακολουθία. Ἡσαν ἥδη νικηταί, τροπαιοφόροι, σεσωσμένοι καὶ γεμάτοι ἀπό τήν δόξα τοῦ Θεοῦ.

΄Η ΄Ακολουθία αὐτή είναι συντεταγμένη κατ’ ἀναλογίαν τῆς ΄Ακολουθίας τοῦ ὅρθρου τοῦ Μεγάλου Σαββάτου, μέ ἐγκώμια εἰς γ’ στάσεις, εὐλογητάρια, καθίσματα καὶ προσόμοια. Στό γ’ εὐλογητάριο ἀναφέρεται: «Λίαν λαμπρῶς, τόν Χριστόν ἐκήρυξας, ὃς Υἱόν Θεοῦ καὶ Θεόν Λόγον, ΄Αθλοφόρε, δικαστῶν ἐνώπιον ἀθέων, καὶ σφαγιασθείς, εἴληφας Μακάριε, τήν ἀγήρω ψωήν καὶ διαιωνίζουσαν».

Οἱ τάφοι τῶν ἁγίων Νεομαρτύρων καὶ τά ἄγια λείψανά τους ἔγιναν πηγή εὐλογίας, παρηγορίας καὶ ἄγιασμοῦ γιά τό γ πονεμένο καὶ κατατρεγμένο λαό. “Οπως δέ λέγει χαρακτηριστικά ὁ ιερός Χρυσόστομος «μείζονα ἵσχυν ἔχουσι μάρτυρες καὶ σιωπῶντες ἡμῶν τῶν φθεγγομένων» (όμιλία Β’ εἰς Μάρτυρας).

Οἱ “Ἄγιοι Νέοι Μάρτυρες μᾶς καλοῦν να μιμηθοῦμε την ὁμολογία τους.

Οἱ ἄγιοι Νεομάρτυρες προήρχοντο ἀπό κάθε τάξι, ήλικία, φῦλο, ἐπάγγελμα, μόρφωσι.

Νέα παιδιά, ὅπως ὁ Μιχαὴλ ὁ Κηπουρός ὁ ΄Αθηναῖος καὶ ὁ ΄Ιωάννης τῆς Θάσου, πολιοί γέροντες, ὅπως ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε’, ὁ Χρυσόστομος Σμύρνης, ὁ Διονύσιος Καλλιάρχης ἐπίσκοπος ΄Εφέσου, ιεράρχαι, ιερεῖς, μοναχοί καὶ λαϊκοί.

΄Ανδρες καὶ γυναῖκες, πού ἐγνώρισαν πᾶς ἀληθινά καταξιώνεται τό φῦλο τους.

΄Απλοί καὶ ἀγράμματοι, ὅπως ὁ ἄγιος Γεώργιος τῶν ΄Ιωαννίνων, καὶ μορφωμένοι, ὅπως ὁ Δωρόθεος ὁ Πρώτος

ἐπίσκοπος Ἀνδριανουπόλεως, ὁ Ἱατρός Ἀγγελῆς, ὁ ἔπαρχος Μῆτρος, ὁ δημογέροντας τῆς Κίου Ἀθανάσιος, ὁ Εὐθύμιος ἀπόφοιτος τῆς Ἀκαδημίας τῆς Πόλης, ὁ Ἰωάννης ὁ Τραπεζούντιος ὁ λόγιος, ὁ Ἀθανάσιος ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ἄκομη καὶ ἔνας μέθυσος εἶναι μεταξύ αὐτῶν, ὁ Ἱερεὺς Ζαχαρίας ὁ ἐκ Προύσσης.

“Ολους ὅμως ἔχαρακτήριζε ἡ ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ πόθος τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν τους καὶ τῶν ψυχῶν τῶν συνανθρώπων τους.

‘Ωμολόγησαν καὶ ἐμαρτύρησαν μὲν ταπείνωσι γιά τήν σωτηρία τους. Καί ἡ σωτηρία τους ἔγινε σωτηρία πολλῶν, καὶ σωτηρία τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Αὐτός εἶναι ἔνας αἰώνιος πνευματικός νόμος. “Οποιος σώζει τήν ψυχή του, σώζει ἐκτός ἀπό τήν ψυχή του καὶ ἄλλες ψυχές, καὶ ὅπου σώζονται ψυχές, σώζονται οἱ κοινωνίες, οἱ πόλεις, τά ἔθνη.

‘Ολίγοι ἵσως ἀπό τούς ταπεινούς Νεομάρτυρας εἶχαν συνειδητοποιήσει τί μεγάλη σημασία γιά τήν Ἐκκλησία καὶ τό “Ἐθνος εἶχε τό μαρτύριό τους καὶ ἡ ὁμολογία τους.

‘Εάν ἐμεῖς σήμερα εἴμεθα ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, αὐτό ὀφείλεται σέ ὅλους τούς ἀγίους Μάρτυρας καὶ ὁμολογητάς τῆς ἀγίας μας πίστεως.

‘Οφείλεται καὶ στούς ἀγίους Νεομάρτυρας, χωρίς τούς διποίους ἡ ἀλήθεια τῆς Ὁρθοδοξίας δέν θά ἔφθανε μέχρις ἡμῶν. ‘Ο βαρβαρικός Μωαμεθανισμός καὶ ὀλοκληρωτισμός, ἀντιστάσεως μή οὕσης, θά εἶχε ἐξαφανίσει ἥ τούλαχιστον σημαντικά περιορίσει τήν εὐγενῆ, οὐράνιο καὶ θεϊκή μας πίστι.

Οἱ ἄγιοι Νεομάρτυρες καλοῦν καὶ ἐμᾶς σήμερα τούς Ὁρθοδόξους τοῦ 1986 νά μιμηθοῦμε τήν ὁμολογία τους, νά γίνουμε συνεχισταί καὶ διάδοχοί τους.

Σήμερα δέν κινδυνεύει ἡ Ὁρθοδοξία στήν χώρα μας,

τούλάχιστο πρός τό παρόν, ἀπό τόν Μωαμεθανισμό.

Κινδυνεύει ὅμως ἀπό ἄλλους ἔχθρούς, πού είναι ἐπί-
σης ἐπικίνδυνοι, γιατί δέν ἔρχονται ώς ἔχθροί μας, ἀλλά
ώς φίλοι καὶ εὐεργέτες μας, ώς ὑπέρμαχοι τῶν δικαιωμά-
των μας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας μας.

Πρῶτος τέτοιος ἔχθρος είναι ὁ εὐδαιμονισμός πού
καλλιεργεῖ τήν σαρκολατρεία, τήν φιλαυτία, τόν ἐγω-
σμό, τήν ματαιοδοξία, τόν αἰσθησιασμό, τήν ἡδονοθηρία,
τήν ὀκνηρία, τήν ἀκηδία, τήν λήθη τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς αἰώ-
νιού ζωῆς, τήν ἀπιστία.

‘Ο εὐδαιμονισμός κάνει τούς ἀνθρώπους ἀδιαφόρους
γιά τήν πίστι καὶ πνευματικά νεκρούς.

Πᾶς νά ξεφύγη ὁ σύγχρονος ἀνθρωπος καὶ μάλιστα ὁ
νέος ἀνθρωπος ἀπό τόν ὀμαδικό καὶ γενικό εὐδαιμονιστι-
κό κλοιό πού ὅλα τά δηλητηριάζει καὶ ὅλα τά περισφίγ-
γει! Αὐτήν τήν θανάσιμη ἀρρώστεια μεταδίδουν τά κανά-
λια τῆς τηλεοράσεως καὶ τοῦ ραδιοφώνου, τά βίντεο, οἱ
ντισκοτέκ καὶ τόσα ἄλλα μέσα πού μέ συγχρόνους τρό-
πους αἰχμαλωτίζουν καὶ ναρκώνουν τίς ψυχές καὶ τά σώ-
ματα τῶν παιδιῶν μας κυρίως. Μοῦ εἶπε πρόσφατα κά-
ποιος ἐκπαιδευτικός ὅτι τά παιδιά στά σχολεῖα φαίνονται
σάν ναρκωμένα, κουρασμένα καὶ ἀδιάφορα. ‘Ο νοῦς τους,
τό ἡγεμονικό τῆς ψυχῆς, ἔχει ἀρρωστήσει ἀπό ὅλα αὐτά
πού είναι τά τελειότερα μέσα τοῦ διαβόλου γιά νά κατε-
βάσῃ τόν ἀνθρωπο ἀπό τήν εὐγένεια τῆς φύσεώς του σέ
κτηνώδη καὶ ὑπάνθρωπο κατάστασι¹. ‘Ο νέος στά ἀπατη-

1. Μοῦ ἔγραψαν δύο νέοι τίς ἐμπειρίες τους ἀπό τίς ντισκοτέκ: α) «Ἐίδα
πᾶς μέσα στήν καφετέρια ἥ μέσα στήν ντισκοτέκ, καθένας ἀσπάζεται τό ὄλικό,
τό ὄλικό πού λίγο λίγο τόν σκοτώνει. Τά ἐνδιαφέροντά είναι φτηνά. Καὶ ἡ ὄλη
κουλτούρα ἀποπροσανατολίζει τή νεολαία». β) «Είναι δηλαδή μερικά πράγμα-
τα πού νομίζω ὅτι ζητά ἔνας νέος στήν ἡλικία μου. Σέ πολλά ἀπό αὐτά ἀρχίζω
νά θάξω ἐρωτηματικά, ἀν καὶ δέν τά ἔχω ζήσει ἀκόμα πολύ. Π.χ. τί σού διασκέ-
δαστη μπορεῖ νά ‘ναι ἡ ντισκοτέκ, ὅτι ἔκει μέση ἀποκόθεσαι ἐντελῶς πνευματι-

λά αὐτά κέντρα χάνει τήν δυνατότητα νά σκέπτεται καί νά ένεργη προσωπικά. Γίνεται καί ένεργει ώς μάζα καί ώς ἀγέλη.

‘Ομολογητής τοῦ Χριστοῦ θά λογισθῇ ὅποιος Χριστιανός καί μάλιστα νέος μένοντας πιστός στό δρθόδοξο ἥθος ἀντισταθῇ στόν κατακλυσμό τοῦ εύδαιμονισμοῦ διατηρῶντας τήν πνευματική του ἐλευθερία καί ἐγρήγορσι. Τό ἀσκητικό ἥθος τῆς Ὁρθοδοξίας ἀποτελεῖ τό καλλίτερο ἀντίδοτο στόν εύδαιμονισμό.

“Αλλος ὑπουρλος ἔχθρος εἶναι οἱ ὑλιστικές καί ἀθεϊστικές ἰδεολογίες. Οἱ ἰδεολογίες αὐτές ἔχουν συνδεθῆ σήμερα μέ πολιτικά σχήματα πού πείθουν τούς ὄπαδούς τους ὅτι ἡ πρόοδος προϋποθέτει τόν ἀθεϊσμό, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐμπόδιο στήν ἀπελευθέρωσι τοῦ ἀνθρώπου. Καλλιεργοῦν ἔτσι ἓνα ἀντιχριστιανικό καί ἀντιεκκλησιαστικό πνεῦμα. “Ολοι γνωρίζουμε τά μέσα πού χρησιμοποιεῖ σήμερα ὁ ἀθεϊσμός γιά νά ἀποχριστιανοποιήσῃ τόν δρθόδοξο λαό μας. Γιά νά διαδοθοῦν οἱ ἀθεϊστικές καί ἀντιεκκλησιαστικές ἰδέες χρησιμοποιοῦνται μεθοδευμένα καί συστηματικά τά μέσα ἐνημερώσεως, σχολικά βιβλία, ἐκπαιδευτικοί. Διαπομπεύονται τά Ἱερά πρόσωπα τῆς πίστεώς μας, ὁ Ἱερός κλῆρος καί ὁ μοναχισμός μέ ἀνίερα καί χυδαῖα θεατρικά καί κινηματογραφικά ἔργα, ὡστε ὁ λαός νά χάσῃ τήν ἐμπιστοσύνη του στούς ποιμένας του, νά τους περιφρονήσῃ καί ἔτσι νά μή ἀκούη τήν φωνή τους.

κά ἀπό τόν συνάνθρωπό σου, δέν μπορεῖς νά ἐπικοινωνήσης μαζί τους, καί ὑποτίθεται τώρα πώς ἐκεὶ πᾶμε γιά νά διασκεδάσουμε σάν παρέα, νά ἐπικοινωνήσουμε; ‘Αναγκαστικά βλέπεις τόν ἄλλον σάν κρέας. Προσπαθῶ νά καταλάβω πέρα ἀπό κάθε «ἥθική ἀναστολή» τοῦ τί κρύβει στήν πραγματικότητα ἡ ντισκοτέκ. Είμαι πολύ ἀπογοητευμένος· πέρα ἀπό ἓνα κοκτέιλ πού μπορεῖ νά μοῦ ἀρέσει ἡ τή μουσική ἡ τά φωτορρυθμικά, ἡ ὅλη ἀτμόσφαιρα σέ ύποβιθάζει σάν ἄνθρωπο. Βλέπεις στήν πίστα ἓνα κινούμενο ὄχλο σάν κινούμενη ἄμμο πού σέ καταπίνει καί σένα μέσα της».

Προωθοῦνται ἀκόμη καὶ προβάλλονται μονόπλευρα θεσμοί ξένοι πρός τὸ δρθόδοξο ἥθος καὶ τὴν δρθόδοξο ζωή, ὅπως εἶναι ὁ πολιτικός γάμος, ἡ νομιμοποίησις τῶν ἀμβλώσεων καὶ ἄλλοι, μὲ τὸν σκοπὸν νά ἀντικατασταθῆ ὁ ἐλληνορθόδοξος ἀνθρωπισμός ἀπό τὸν ἄθεο οὐμανισμό.

Διαστρεβλώνεται ἡ ἴστορία μὲ τερατώδεις παραποιήσεις, ὅπως π.χ. ὅτι ὁ ἄγιος ἵερομάρτυς Γρηγόριος ὁ Ε' ὑπῆρξε προδότης, ὅτι τὰ «κρυφά σχολεῖα» εἶναι μῦθος, ὅτι ἡ ἐθνεγερσία τοῦ 1821 εἶναι ταξικός καὶ ὅχι ἐθνικός ἀγών¹.

Ο ἀθεϊσμός γίνεται σήμερα στὴν χώρα μας κατεστημένο στὸ δόποι δέν εἶναι εὔκολο κανείς νά ἀντισταθῆ χωρίς νά ἀψηφίσῃ τίς συνέπειες πού θά ὑποστῇ.

Τέτοια συνέπεια εἶναι ἡ εἰρωνεία καὶ ἡ περιφρόνησις γιά ὅσους πιστεύουν στὸν Χριστό καὶ ἐνεργοῦν ὡς συνειδητά μέλη τῆς Ἐκκλησίας.

Κατόρθωσε ὁ διάβολος νά παρουσιάσῃ τὴν Ἐκκλησία ὡς κάτι τὸ ἀναχρονιστικό πού δέν εἶναι γιά τοὺς συγχρόνους ἀνθρώπους. "Ἐνας νέος πού θά τολμήσῃ σήμερα στὸ σχολεῖο ἢ στὸν στρατό νά φανῇ ὅτι κάνει τὸν σταυρὸν του ἢ ὅτι ἐκκλησιάζεται, θά ἀκούσῃ πολλά εἰρωνικά σχόλια. Γι' αὐτὸν ἐνῶ πολλοί νέοι πιστεύουν, δέν τολμοῦν νά ἐκδηλώσουν τὴν πίστι τους.

Σ' αὐτὸν τὸν ἔμμεσο διωγμό τῆς πίστεως θά ἀναδειχθοῦν οἱ σύγχρονοι ὅμολογηταί καὶ μάρτυρες τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πολιτικοί πού θά ὑπακούσουν στὴν χριστιανική τους συνείδησι καὶ ὅχι στὴν κομματική γραμμή, ὅταν αὐτὴ ἔρχεται σέ ἀντίθεσι μέ τὸ Εὐαγγέλιο τοῦ Χριστοῦ, καὶ θά ἀγωνισθοῦν κατά τῆς ἐπικρατήσεως ἀντιχριστιανι-

1. Εὐτυχῶς ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας στὸ τελευταῖο διάγγελμά του ἐπὶ τῇ ἑθνικῇ ἑορτῇ ὡμίλησε γιά τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὰ «κρυφά σχολεῖα» καὶ δέν νιοθέτησε τὴν μαρξιστική ἐρμηνεία τῆς ἴστορίας.

κῶν θεσμῶν, θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ. Τό ίδιο καὶ ὅσοι ἐπιστήμονες εὐθαρσῶς καταδικάσουν ἀντιχριστιανικούς θεσμούς, ὅπως οἱ 92 Ἰατροί τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης πού κατεδίκασαν τήν νομιμοποίησι τῶν ἀμβλώσεων.

Οἱ ἐκπαιδευτικοί καὶ μαθηταί πού στά σχολεῖα δέν θά φοβηθοῦν τήν πίεσι τῶν ἀθεϊστῶν ἀλλά θά ἀγωνισθοῦν, ἔστω καὶ ἐάν εἶναι μειοψηφία, νά μή ἐπικρατήσῃ δ ἀθεϊσμός, καὶ αὐτοί θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ γυναῖκες πού δέν θά υἱοθετήσουν τήν προκλητική μόδα πού ἔξευτελίζει τήν γυναικα καὶ ἔτσι θά ἔρθουν σέ ἀντίθεσι μέ τό περιβάλλον πού ζοῦν, θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογήτριες τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ νέοι καὶ οἱ νέες πού παρά τίς προκλήσεις καὶ πιέσεις πού δέχονται, ἀγωνίζονται γιά τήν ἀγνότητά τους σ' ἔνα περιβάλλον πού ἔχει θεοποιήσει τήν σάρκα, θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ πολύτεκνοι ἀπό ύπακοή στόν Θεό γονεῖς θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ ἔγκυος γυναικα πού ύπακούοντας στό θέλημα τοῦ Θεοῦ θά ἀρνηθῇ νά κάνη ἕκτρωσι, ὅταν καὶ οἱ στενοί συγγενεῖς της ἀκόμα τήν πιέζουν, θά λογισθῇ ὡς ὁμολογήτρια τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ νέοι πού θά ἐνδυθοῦν τό ἱερό σχῆμα τοῦ κληρικοῦ καὶ τοῦ μοναχοῦ φέροντες στήν γενεά μας τόν ὀνειδισμό τοῦ Χριστοῦ, θά λογισθοῦν ὡς ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ.

Κάθε χριστιανός πού θά ἀρνηθῇ νά ἐνταχθῇ ἀπό ἀγάπη στόν Χριστό σέ μυστικές πανθρησκειατικές ὄργανώσεις, ὅπως ή Μασονία καὶ τά παρακλάδια της, πού τοῦ ὑπόσχονται ύποστήριξι καὶ κοινωνική ἄνοδο, θά λογισθῇ ὡς ὁμολογητής τοῦ Χριστοῦ.

Ο Χριστιανός οἰκογενειάρχης καὶ βιοπαλαιστής πού

άγωνίζεται νά ζῇ χριστιανικά, δρθόδοξα, ἐκκλησιαστικά στήν καθημερινή του ζωή χωρίς συμβιθασμούς καί ύποχωρήσεις, τόν Χριστό διμολογεῖ.

Τέλος κάθε χριστιανός πού ὅταν τοῦ δοθῇ εὐκαιρία ἀπό ἀγάπη πρός τόν Χριστό μέ ταπείνωσι θά Τόν διμολογήσῃ, θά λογισθῇ ώς διμολογητής.

Τήν διμολογία αὐτή χρεωστοῦμε νά κάνουμε ὅχι μόνο ἀπό ἀγάπη πρός τόν Χριστό, τόν Θεό καί Σωτῆρα μας, ἀλλά καί ἀπό ἀγάπη πρός τούς ἀδελφούς μας πού ἀπομακρυνόμενοι ἀπό τόν Ζωοδότη Χριστό χάνονται καί, ὅταν κάποτε ξυπνήσουν ἀπό τίς αὐταπάτες τῶν διαφόρων οὐμανιστικῶν δνείρων, διαπιστώνουν τό τραγικό χάος μέσα στό ὅποιο εὑρίσκονται.

‘Η ἀθεϊστική καί ὑλιστική κοινωνία κάθε μέρα καί περισσότερο σαπίζει καί διαλύεται. «Δίχως Θεό ὄλα ἐπιτρέπονται» λέγει ὁ Ντοστογιέφσκη.

“Ἄς μαζέψουν τώρα οἱ ἀθεϊσταὶ ἐκπαιδευτικοί, γονεῖς, πολιτικοί, διανοούμενοι, συγγραφεῖς, δημοσιογράφοι τά ψυχικά καί σωματικά ἐρείπεια ἐκείνων τῶν νέων μας πού ἀπογοητευμένοι ἀπό ὄλα καί χωρίς Θεό, γι’ αὐτό καί χωρίς νόημα στήν ζωή τους, παραδίδονται στά ναρκωτικά, στήν διαφθορά, σέ ποικίλες ἀντικοινωνικές ἐκδηλώσεις.

‘Η θεόπλαστος ψυχή τους διψᾶ τήν Ἀλήθεια, τόν Θεό. Ἐμεῖς ὅμως τί τούς προσφέρουμε;

“Οποιος λοιπόν μέ τήν διμολογία του στόν Χριστό σήμερα, πού θά γίνεται μέ ἀγάπη, μέ συνέπεια στή ζωή του, μέ μετάνοια, μέ προσευχή, μέ διάκρισι καί μέ ταπείνωσι, βοηθήσῃ τόν συγκεχυμένο, χαμένο, κουρασμένο συνάνθρωπό του νά βρῇ τόν ξεχασμένο Οὐράνιο Πατέρα του, θά τόν βοηθήσῃ στόν πνευματικό του ἐπαναπατρισμό καί τήν ψυχική του εἰρήνευσι, πού τόσο ἔχει ἀνάγκη.

Θά ἥθελα νά τελειώσω τήν σημερινή μου διμιλία φέ-

ροντας ἐν μέσῳ ἡμῶν τὸν ἀγιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Θεοσαλονίκης Συμεών.

Δυσάρεστες εἰδήσεις ἔφθαναν στήν Θεσσαλονίκη πρό τῆς ἀλώσεώς της ἀπό τούς Τούρκους τό 1430, ὅταν Ἀρχιεπίσκοπος ἦταν ὁ Ἅγιος Συμεών. Οἱ Τούρκοι προχωροῦσαν καὶ κατακτοῦσαν τίς ἑλληνικές βυζαντινές ἐπαρχίες καὶ ἀσκοῦσαν πίεσι στούς δρθιδόξους πληθυσμούς νά τούς ἐξισλαμίσουν. Εἶχαν ἥδη κατακτήσει τίς γύρω ἀπό τήν Ἀγκυρα, Καισάρεια καὶ Γάγγρα περιοχές. Κληρικοί τῶν περιοχῶν αὐτῶν γράφουν στόγιο ἄγιο Συμεών, πού ἡ φήμη του εἶχε φθάσει σὲ δλη τήν Ὁρθοδοξία, καὶ τοῦ ζητοῦν τήν πνευματική του βοήθεια πρός στηριγμόν τῶν Χριστιανῶν, νά μή ἀλλαξοπιστήσουν εἴτε ἀπό τόν φόβο, εἴτε δελεαζόμενοι ἀπό τήν σαρκική καὶ εὐδαιμονιστική ζωή πού ἡ μουσουλμανική θρησκεία ἐπέτρεπε.

Ο ἄγιος Συμεών παρά τήν ἀσθένειά του καὶ τίς μεγάλες καὶ συνεχεῖς δοκιμασίες πού ἀντιμετώπιζε στήν διαποίμανσι τοῦ ἰδιοῦ του ποιμνίου, μέ ἀποστολικό ζῆλο ἀπευθύνει «ἐπιστολὴν εἰς στηριγμόν εὐσεβείας πρός τούς ἐν τῇ Ἀνατολῇ πιστούς».

Μερικούς λόγους ἀπό τήν ἐπιστολήν αὐτή θά ἀναφέρω ἐδῶ, διότι σχετίζεται μέ τό θέμα μας ἀλλά καὶ διότι καὶ σήμερα τά αἴτια πού πολλοί παρασύρονται στόν ἀθεϊσμό συμπίπτουν ἐν πολλοῖς μέ τά αἴτια ἀπό τά δοποῖα τότε παρεσύροντο στόν Μουσουλμανισμό πού κατά βάθος εἶναι ἔνα εἶδος ἀθεϊσμοῦ.

Ο ἄγιος Συμεών διμίλει σήμερα καὶ σέ μᾶς μέ τούς μελιρρύτους, χαριτοθρύτους καὶ ἀγιασμένους λόγους του.

«... Ἀγαπητοί ἐν Χριστῷ, χαίρετε καὶ εὐφραίνεσθε, καταξιωθέντες τῆς μεγάλης δωρεᾶς καὶ χάριτος τοῦ ἐν Τριάδι μόνου Θεοῦ, ὅτι ἐστέ κληρονομία αὐτοῦ καὶ ἄγιον ἔθνος, ἐν μέσῳ οἰκουντες τῶν ἀθεωτάτων ἐθνῶν, καὶ τήν

άγιαν καί οὐράνιον κλῆσιν τοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐνός τῆς Τριάδος, ἐν ἑαυτοῖς περιφέροντες, χριστιανοί καί ὄντες τε καί καλούμενοι...».

«... Μένετε τοίνυν μετά πολλῆς τῆς ἀγάπης τε καί χαρᾶς ἐν τῇ ἀμωμήτῳ πίστει Χριστοῦ, καί τοῦτον ὁμολογεῖτε ἐνώπιον ἀνθρώπων παρρησίᾳ πολλῇ, ἵνα καὶ αὐτός ὁμολογήσῃ ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ Πατρός αὐτοῦ, καθώς ἔφη, καί πάντων τῶν ἀγίων ἀγγέλων. Καί μακάριοι ἔστε, ἐάν αὐτῷ καθαράν τηρήσητε τὴν ὁμολογίαν...»¹.

Ἐν συνεχείᾳ διδάσκει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὅτι ὅπως δέν εἶναι δυνατόν χωρίς θεμέλιο νά οἰκοδομήσουμε οἰκία, ούτε φυτό νά καλλιεργηθῇ χωρίς νά ἔχῃ ρίζα φυτευμένη στήν γῆ, ἔτσι χωρίς τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως κανένα ὄφελος δέν προέρχεται. «Διό κἄν πάντα τις ποιήσῃ τά ἀγαθά, μή ὁμολογῇ δέ τὴν ἀληθῆ πίστιν τοῦ Χριστοῦ, μακράν τοῦ Θεοῦ ἐστί, καί ἀπαρνήσεται αὐτὸν ὁ Χριστός, ώς καί ἐν τῷ εὐαγγελίῳ λέγει...». Καί προσθέτει ἀκόμη ἔνα φοβερό λόγο: «΄Αλλ’ οὐδέ ἀγαθά εἰσιν ἃ δοκεῖ ποιεῖν ὁ ἄπιστος ἀγαθά, πονηρία δέ μᾶλλον καί εἰς Θεοῦ παραλύπησιν»².

«Διά τοῦτο, ἀδελφοί, στήκετε ἐν τῇ πίστει, παρακαλῶ, ἐδραῖοι γίνεσθε, ἀμετακίνητοι καί ἀσάλευτοι μένετε, μέχρι καί λόγου καί νεύματος»³.

Ορθά ὅμως καταλήγει ὁ ἅγιος Συμεὼν ὅτι ἡ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ πρέπει νά συνοδεύεται ἀπό τὴν χριστιανική ζωή. Σέ λίγες γραμμές ὁ χριστοειδῆς νοῦς τοῦ Ἅγιου περιγράφει τὴν χριστιανική ζωή. Στήν περίοδο αὐτήν τῆς Ἅγιας Τεσσαρακοστῆς ἴδιαιτέρως θά μᾶς βοηθήσουν νά ἔξετάσουμε τὴν πνευματική μας πορεία:

1. Β² Ἐπιστολή στηρικτική 1-20, ἐν: Ἅγιον Συμεὼν Θεοσένικης, Ἐργα Θεολογικά, ἔκδ. D. Balfour, Θεσ/νίκη 1981, σελ. 111.

2. «Ἐνθ’ ἀνωτέρω σελ. 112

3. «Ἐνθ’ ἀνωτ. σελ. 113

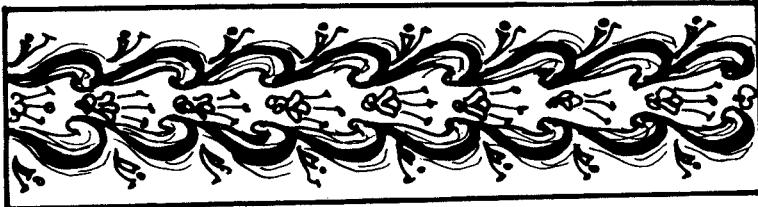
«Ζήτε χριστιανικῶς, ἀδελφοί. Φυλάσσετε τόν ἄγια-
σμόν ὑμῶν. Ἀπέχεσθε πάσης ἀκαθαρσίας, μοιχείας, πορ-
νείας, ἀρρενομανίας τῆς ἀσελγοῦς, πολυγαμίας, πάσης ἀ-
καθαρσίας καὶ λογισμῶν ῥυπαρῶν· ἔτι τε θυμοῦ, δργῆς,
μνησικακίας, φόνου, φθόνου, καταλαλιᾶς, διαβολῆς,
ψεύδους, ἔριδος, ἀδικίας, πλεονεξίας, ἀρπαγῆς, φιλαργυ-
ρίας τῆς καὶ εἰδωλολατρείας, τόκων, δόλου, κλοπῆς, ἀδη-
φαγίας, μέθης τῆς προξένου τῆς ἀσωτίας, ὑπερηφανίας,
οἰήσεως, καὶ πάντων τῶν τοῦ πονηροῦ ἔργων, ἵν' ἐπιθῆτε
ἐπί ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον, τάς ἐνεργείας αὐτοῦ, καὶ κα-
ταπατήσητε αὐτόν, τὸν ὡς λέοντα ὠρυόμενον καὶ ζητοῦν-
τα πάντας καταπιεῖν. Ἐλλ' ὑμεῖς ἀνδρίζεσθε καὶ κραται-
οῦσθε ἐν Χριστῷ, λαβόντες «ἔξουσίαν τοῦ πατεῖν ἐπάνω
ὅφεων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἔχ-
θροῦ», καθά γέγραπται. Καὶ γίνεσθε οἰκτίρμονες, δμοι-
ούμενοι τῷ Θεῷ, ἐλεήμονες, μακρόθυμοι, συμπαθεῖς, ἀ-
φιέντες ἀλλήλοις τά πταισματα, φιλάδελφοι, φιλόξενοι,
μεταδοτικοί, εἰρηνοποιοί, ἀγάπης πλήρεις, εὐχάριστοι,
ἐπαινετικοί· μή ὑθρισταί, μή αὐθάδεις, ἀλλ' ἥπιοι, ταπει-
νοί καὶ πραεῖς κατά μίμησιν τοῦ Δεσπότου. Ἀνδρες ὁμοῦ
πάντες, καὶ γυναικες σύν τέκνοις, καθαροί, ἄγιοι, προσερ-
χόμενοι τῷ Θεῷ, προσευχόμενοι συνεχῶς, προσφέροντες
ἀφ' ὧν ἔχετε, ἐπί πᾶσι μετανοοῦντες ἐφ' οἵς ἀμαρτάνομεν
καὶ ἐπὶ τὴν ἔξομολόγησιν σπεύδοντες, διτὶ οὐκ ἔστι σω-
θῆναι χωρίς μετανοίας καὶ ἔξομολογήσεως. Μετανοεῖτε
οὖν· ἥγγικε γάρ ή βασιλεία τῶν οὐρανῶν»¹.
Ἐτσι διδασκόμενοι οἱ Χριστιανοί μας ἀπό τούς ἄγιους δι-
δασκάλους τῆς Ἐκκλησίας προετοιμάσθηκαν νά σηκώ-
σουν τόν βαρύτατο Σταυρό τῆς δουλείας καὶ νά ἀναδει-
χθοῦν μάρτυρες καὶ ὁμολογηταί τοῦ Χριστοῦ.

Οἱ εὐχές τῶν ἄγιων Πατέρων, Μαρτύρων καὶ Ὁμο-

1. B² Ἐπιστολή στηρικτική, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 137

λογητῶν τῆς πίστεώς μας ἃς βοηθήσουν καὶ ἐμᾶς τούς ἀ-
δυνάτους Χριστιανούς τοῦ 20ου αἰώνος νά δομολογοῦμε
δρθιδόξως ἔργῳ καὶ λόγῳ, Πατέρα, Υἱόν, καὶ Ἀγιον
Πνεῦμα, Τριάδα Ὄμοούσιον καὶ Ἀχώριστον.

ΔΟΞΑ ΕΝ ΥΨΙΣΤΟΙΣ ΘΕΩ ΧΡΙΣΤΟΣ ΓΕΝΝΑΤΑΙ ΔΟΞΑΣΑΤΕ

“Αγιος ἄγγελος ἀναγγέλλει στούς ποιμένες πού φυλᾶνε τά πρόβατά τους κοντά στήν Βηθλεέμ τήν γέννησι τοῦ Χριστοῦ καὶ δόξα Κυρίου τούς περιλάμπει. Πλήθος ἀγγέλων δοξολογοῦν τὸν Θεό γιά τήν σάρκωσι τοῦ Υἱοῦ Του ψάλλοντες τὸν ὑμνο: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ». Οἱ ποιμένες τρέχουν γρήγορα στήν Βηθλεέμ καὶ συναντοῦν τήν Μαριάμ, τὸν Ἰωσήφ καὶ τὸ Βρέφος «κείμενον ἐν τῇ φάτνῃ». Οἱ ἀρχαῖες προφητεῖες καὶ ἐλπίδες ἐκπληρώνονται. Ἐπιστρέφουν «δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες τὸν Θεόν» (Λουκ. 8' 20).

‘Ο Θεός φανερώνει τήν δόξα Του στούς εὐσεβεῖς, ἀπλοϊκούς καὶ ἀσήμους ποιμένες. Δοξάζονται καὶ αὐτοί μέσα στήν δόξα τοῦ Θεοῦ καὶ αἰσθάνονται τήν ἀνάγκη νά ἀντιπροσφέρουν στὸν Θεό τήν ἴδική τους δοξολογία καὶ αἴνεσι. Τό ἴδιο κάνουν καὶ οἱ ἄγιοι ἄγγελοι. Δοξάζουν τὸν Θεό καὶ δοξάζονται ἀπό τὸν Θεό. Ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ ἴδική τους δόξα.

‘Ο ἀνθρωπος εἶναι πλασμένος νά συμμετέχῃ στήν δόξα τοῦ Θεοῦ, δηλαδή στήν βασιλεία Του, στήν λαμπρότητά Του καὶ στὸ φῶς Του. Ἐνωμένος μέ τὸν Θεό ἀπολαμβάνει τήν δόξα Του. Οἱ ἀπλοί καὶ εὐσεβεῖς ἀνθρω-

ποι πού δέν δοξάζουν τόν έαυτό τους οὕτε ἄλλα κτίσματα τοῦ Θεοῦ ἀντί γιά τόν Κτίστη, ἀλλά δοξάζουν τόν ἀληθινό Θεό, ἀξιώνονται ἀπ' αὐτή τήν ζωή νά προγευθούν κάτι ἀπό τήν αἰώνια δόξα τοῦ Θεοῦ.

Οι «δοξασμένοι» ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἰησοῦ (οἱ ἄρχοντες τοῦ Ἰσραὴλ, γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι) ἐδόξαζαν τόν έαυτό τους καὶ ὅχι τόν ἀληθινό Θεό. "Ετι δέν ἀξιώθηκαν νά δοξασθούν ἀπό τόν Θεό οὕτε νά ἰδούν καὶ ἀκούσουν τά μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ ὅπως οἵ ταπεινοί ποιμένες. Γι' αὐτούς εἶπε ὁ Κύριος: «ἄλλ' ἔγνωκα ὑμᾶς ὅτι τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔχετε ἐν ἔαυτοῖς· ἐγώ ἐλήλυθα ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ πατρός μου, καὶ οὐ λαμβάνετέ με· ἐάν ἄλλος ἔλθῃ ἐν τῷ ὀνόματι τῷ ἴδιῳ, ἐκεῖνον λήψεσθε. Πῶς δύνασθε ὑμεῖς πιστεῦσαι, δόξαν παρά ἄλλήλων λαμβάνοντες, καὶ τήν δόξαν τήν παρά τοῦ μόνου Θεοῦ οὐ ζητεῖτε;» (Ιωαν. ε' 42-44).

Ο ἄνθρωπος δοξάζοντας τόν Θεό τοποθετεῖται σωστά μέσα στόν κόσμο ως πλάσμα καὶ ως υἱός τοῦ Θεοῦ. Εἶναι φυσικό τό πλάσμα καὶ ὁ υἱός νά τιμᾶ καὶ νά δοξάζῃ τόν Πλάστη καὶ Πατέρα του, στόν ὄποιον ὀφείλει τήν υπαρξί του καὶ τά ψυλικά καὶ πνευματικά δῶρα που ἀπολαμβάνει στήν ζωή του. Εἶναι ἐπίσης φυσικό ὅτι δοξάζοντας ὁ ἄνθρωπός τόν Θεό ως Πλάστη καὶ Πατέρα του δοξάζεται καὶ αὐτός, γιατί ἐνεργεῖ ἀντάξια τῆς θεϊκῆς καταγωγῆς του καὶ τῆς ἀνωτέρας καὶ πνευματικῆς του φύσεως. Γι' αὐτό καὶ στήν δόξα τοῦ Θεοῦ του βρίσκει ὁ ἄνθρωπος τήν ὀλοκλήρωσί του, τήν ἀληθινή ἐλευθερία του, τήν ἀνάπαυσί του, τήν ἰσορροπία του. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι μόνο ἀπλές καὶ ταπεινές ψυχές μπορούν νά δοξάσουν ἀληθινά τόν Θεό, γιατί μόνο αὐτές μπορούν νά δεχθούν ὅτι ὁ σκοπός τῆς ὑπάρξεώς των δέν βρίσκεται στό δικό τους «ἐγώ», ἀλλά στόν Θεό.

"Οταν ὁ ἄνθρωπος παρασύρεται ἀπό τόν διάβολο καὶ

τόν ἐγωισμό του, δέν θέλει νά δοξάση και εὐχαριστήση τόν Θεό. Φοβᾶται μήπως ή δόξα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀφαιρέση τήν ιδική του δόξα. Ἀντί νά εἶναι φιλόθεος, γίνεται φίλαυτος και φιλό-δοξος και οἰκοδομεῖ τήν ἡθική του, τήν φιλοσοφία του και τόν πολιτισμό του στήν φιλαυτία και φιλοδοξία. «Ολα γιά τήν δόξα τοῦ ἀνθρώπου. Μακριά ὁ Θεός. Ἐδῶ βασίζεται ὁ αὐτόνομος οὐμανισμός. Ὁ αὐτοδοξαζόμενος ἄνθρωπος λατρεύει τόν ἑαυτό του γιά θεό. Μέχρι πότε ὅμως μπορεῖ νά λατρεύῃ τό εἴδωλό του γιά θεό; Σύντομα καταλαβαίνει τό ψεῦδος, βλέπει τό εἴδωλό του νά γκρεμίζεται, παραπαίει, δέν ἔχει ἀπό πουθενά νά πιαστῇ, βρίσκεται στό χάος. Ἡ αὐτολατρία γίνεται σαρκολατρία, είδωλολατρία, δαιμονολατρία. Ὁ ἄνθρωπος πού ἀρνεῖται νά προσκυνήσῃ τόν Θεό, ύποδουλώνεται στά χειρότερα πάθη, στούς χειροτέρους τυράννους πού τοῦ ὑπόσχονται ἀπελευθέρωσι και τελικά και στόν ἴδιο τόν διάβολο. Εἶναι γνωστή ἡ διάδοσις πού ἔχει σήμερα ἡ μαγεία, ὁ ἀποκρυφισμός, ἡ δαιμονολατρία. Ὁ προφήτης Δαυίδ μίλησε γι' αὐτή τήν κατάστασι πολλούς αἰῶνες πρό Χριστοῦ: «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεθλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις και ὠμοιώθη αὐτοῖς» (Ψαλμ. μη' 13). Και ὁ μέγας Παῦλος στήν πρός Ρωμαίους ἐπιστολή (κεφάλαιο πρῶτο) μᾶς περιγράφει τά ἀφύσικα και ἀτιμωτικά πάθη, στά δόποια ἔπεσαν οἱ πρό Χριστοῦ ἄνθρωποι ἀρνηθέντες νά λατρεύσουν τόν ἀληθινό Θεό.

Ἡ περιγραφή αὐτή μᾶς θυμίζει τήν σημερινή κατάστασι τῶν «ἀπελευθερωμένων» ἀνθρώπων, γιά τούς ὅποιους ἀκόμη και τό ἀποτρόπαιο ἔγκλημα τῆς ἀμβλώσεως ἀποτελεῖ δικαίωμα ἐλευθερίας. Πρόκειται ἀσφαλῶς γιά τήν ἐλευθερία τοῦ ἐγωισμοῦ.

Θέλω νά εἰπῶ ἀπλᾶ και μέ ἀγάπη σέ ὅσους ἀγωνίζονται μέ καλή διάθεσι γιά «ἀπελευθέρωσι» και «χειραφέτησι». Γι' αὐτή τήν ἀπελευθέρωσι σαρκώθηκε ὁ Υἱός τοῦ

Θεοῦ καὶ μᾶς ἔδειξε ὅτι ἡ ἐλευθερία μας δέν θρίσκεται στὸν ἑγωισμό, ἀλλά στήν ἀγάπη, μήτε θρίσκεται στήν ἀνταρσία μας κατά τοῦ Θεοῦ, ἀλλά στήν δοξολογική καὶ εὐχαριστιακή μας στάσι ἀπέναντι τοῦ Δημιουργοῦ μας.

Αὐτή τήν ἐλευθερία ζῆ ἡ Ὁρθοδοξία μας. «Δόξα τῷ Πατρί καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ Ἀγίῳ Πνεύματι».

Αὐτή τήν ἐλευθερία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ζῆ καὶ ὁ ὄρθοδοξος λαός μας. «Δόξα σοι ὁ Θεός», «Δόξα τῷ Θεῷ» ἐπαναλαμβάνουν συχνά οἱ περισσότεροι Ἑλληνες, ἀκόμη καὶ αὐτοί πού δέν ἔχουν ἄμεση σχέσι μὲ τήν Ἔκκλησία. Προτιμᾶ ἀκόμη στήν συντριπτική πλειοψηφία ὁ λαός μας τὸν θρησκευτικό γάμο, γιατί αὐτός ὁ γάμος τὸν ὑψώνει ἀπό τὸ ζωῶδες στήν θεϊκή του ἀποστολή καὶ δόξα. Δοξάζει τόν Χριστό, τήν Παναγία καὶ τούς Ἀγίους καὶ δίνει ἔτσι ἀνώτερο καὶ πνευματικό νόημα στήν ζωή του. Ἔκατομμύρια Ἑλληνες ἔσπευσαν νά προσκυνήσουν στήν Θεσσαλονίκη τήν ἐξ Ἀγίου Ὁρούς θαυματουργό Εἰκόνα τοῦ «Ἀξιόν ἐστιν».

Αὐτή εἶναι ἡ ζωντανή, ἀληθινή καὶ ἀδιάκοπη Παράδοσίς μας: Ἡ Ὁρθοδοξία. Ἡ ὄρθη δόξα-πίστις γιά τόν Θεό. Καί ἡ ὄρθη δοξολογία τοῦ Θεοῦ καὶ δόξα τοῦ ἀνθρώπου.

Εἶναι κρῖμα πού μερικοί διανοούμενοι, πολιτικοί καὶ ἐκπαιδευτικοί μας θέλουν νά ἀγνοοῦν τήν παράδοσι αὐτή. Προσπαθοῦν νά ἐπιβάλουν τόν ἀθεϊσμό σάν ἀπελευθέρωσι καὶ χειραφέτησι τοῦ ἀνθρώπου. Νομίζουν ὅτι ἔτσι ἀγωνίζονται γιά τόν λαό ἐνῶ στήν πραγματικότητα ἀγωνίζονται κατά τοῦ λαοῦ. Ἀποπροσανατολίζουν τόν λαό ἀπό τόν Θεό. Τοῦ στεροῦν τήν ἐλπίδα, τό βαθύτερο νόημα τῆς ζωῆς, τήν δυνατότητα γιά δικαιώσι τῶν ἀγώνων του. Τόν φυλακίζουν στόν ἀσφυκτικό κλοιό ἐνός πεπερασμένου κόσμου πού λειτουργεῖ μηχανιστικά. Τοῦ κλείνουν κάθε παράθυρο πρός τήν ὑπερβατική πραγματικότητα.

Είναι φυσικό αύτός ό ἄνθρωπος νά καταλήξη στόν μηδενισμό, στό ἄγχος, στήν ἀσυδοσία, στήν ἀναρχία, στά ναρκωτικά.

Τά ἐρχόμενα Χριστούγεννα μᾶς δίδουν πάλι τήν εὐ-καιρία νά δοξάσουμε τόν Θεό γιά τήν ἐνανθρώπησι τοῦ Υἱοῦ Του.

Ἐτσι θά λειτουργήσουμε σωστά ώς παιδιά Του και θά ἀπολαύσουμε τήν εἰρήνη Του και τήν εὐδοκία Του.

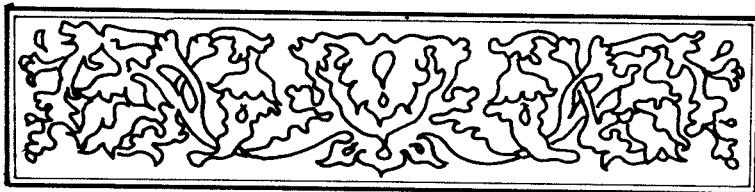
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ και ἐπί γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώ-ποις εὐδοκία.

Σᾶς εὐχόμεθα νά έορτάσετε τίς ἄγιες ἔορτές ἐν τῇ ἀ-γάπῃ και τῇ δόξῃ τοῦ Ἐπιφανέντος Κυρίου και Θεοῦ μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

‘Ο καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
·Αρχιμ. Γεώργιος και οι σύν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Χριστούγεννα 1985

Η ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΜΑΣ ΚΑΙ Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΝ

Βαθύς εἶναι ὁ πόνος μας γιά τήν ζοφερά ἀπό πνευματικῆς ἀπόψεως κατάστασι τῆς νεοελληνικῆς κοινωνίας μας καί τοῦ κόσμου.

‘Η ἀποστασία ἀπό τὸν Θεό τῶν Πατέρων μας, τὸν Θεάνθρωπο Χριστό, τό Εὐαγγέλιο καί τήν Ἐκκλησία Του κορυφώνονται.

Τό πρώην εὐσεβές ἔθνος μας γίνεται ἀθεϊστικό. ‘Ο ἀθεϊσμός ὑπουλα διεισδύει στήν Παιδεία μας. ‘Ο ὑλισμός καί ἡ διαφθορά ναρκώνουν καί ἀπορροσαντολίζουν τίς συνειδήσεις νέων καί μεγαλυτέρων.

Τήν Μεγάλη Τεσσαρακοστή, περίοδο μετανοίας, εἰσάγεται στήν Βουλή πρός ψήφισιν το νομοσχέδιο νομιμοποίησεως τῶν ἀμβλώσεων, δηλαδή τῶν φόνων χιλιάδων ἀνυπερασπίστων ὑπάρξεων. Προϊόν καί αὐτό μιᾶς ἀθεϊστικῆς καί ὑλιστικῆς θεωρήσεως τῆς ζωῆς.

‘Ἐργατικά σωματεῖα καλοῦν τά μέλη τους νά ἔορτάσουν σέ πλατεῖες τήν ἐργατική πρωτομαγιά μέ χορούς καί τραγούδια τήν ἡμέρα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, πού ἡ Ἐκκλησία ζῇ τά φρικτά γεγονότα τοῦ Σωτηρίου Πάθους τοῦ Χριστοῦ.

Τήν έπομένη, Μεγάλη Παρασκευή, φθάνει ή εϊδησις τοῦ πυρηνικοῦ ἀτυχήματος στό Τσερνομπίλ καὶ τῶν κινδύνων πού ἀντιμετωπίζει ή ἀνθρωπότης ἀπό τήν ραδιενέργεια.

Όχι πρό πολλοῦ χρόνου εἶχαμε πληροφορηθῆ τήν ἔκρηξι τοῦ ἀμερικανικοῦ διαστημικοῦ λεωφορείου Τσάλεντζερ. Τσάλεντζερ σημαίνει «Προκαλῶν». Μήπως ὁ Τσάλεντζερ συνοψίζει τό προκλητικό πνεῦμα τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου πού θεοποιεῖ τόν ἑαυτό του βασιζόμενος στά ἐπιτεύγματα τῆς τεχνικῆς καὶ τῆς ἐπιστήμης του;

Ο Ἀμερικανός ἀστροναύτης Τζίμ "Ερβιν πού τό 1971 εἶχε περπατήσει στήν σελήνη ἐδήλωσε ὅτι «Εἶναι σάν ὁ Θεός νά μᾶς ἔκλεισε τήν πόρτα στά διαστημικά μας προγράμματα».

Τά ἀτυχήματα αὐτά, ὅπως καὶ ἡ γενικότερη οἰκολογική καταστροφή πού κάθε μέρα συντελεῖται, θά ἔπρεπε νά μᾶς κάνουν νά ἐπανεξετάσουμε τήν στάσι μας ἀπέναντι στόν Δημιουργό καὶ τήν Δημιουργία. Στάσι γεμάτη ἔπαρσι καὶ ἀλαζονεία.

Θεωρεῖ ὁ σύγχρονος ἀνθρωπός τήν φύσι ὡς ἰδιοκτησία του καὶ ὅχι ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ. Δέν τήν χρησιμοποιεί εὐχαριστώντας τόν Θεό οὔτε ὡς μέσο κοινωνίας μαζί Του. Τήν χρησιμοποιεῖ αὐτόνομα, ἐγωκεντρικά, σάν νά εἶναι αὐτός ὁ δημιουργός της καὶ τό τελικό νόημά της.

Ο ἀλαζών ἀνθρωπός, χωρισμένος ἀπό τόν Θεό, δέν μπορεῖ νά χρησιμοποιήσει τήν φύσι ὡς Βασιλεύς, Ιερεύς καὶ Προφήτης. Ξεπέφτει κατά τήν σύγχρονη ὄρολογία σέ καταναλωτή (π. Ἄλεξανδρος Σμέμαν). Τήν θιάζει καὶ ἔτσι τήν ἀσχημαίνει καὶ τήν

παραμορφώνει, ένω ἔχει κληθῆ νά τήν μεταμορφώνη.

Τελικά ὁ ἴδιος καταστρέφει τόν κόσμο καί βασανίζεται μέσα σ' αὐτόν τόν κόσμο πού μέ τήν ἀλαζονεία του φιλοδόξησε νά ἀναπλάσῃ καί ἀναμορφώσῃ χωρίς τόν Θεό.

Ἡ ἴδια ἡ φύσις ἐπαναστατεῖ κατά τοῦ ἐπαναστατημένου κατά τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου. Δέν δέχεται νά ὑποταχθῇ σ' αὐτόν πού ἀρνεῖται τόν Δημιουργό της. Ἐκδικεῖται αὐτόν πού ἀσεβεῖ στόν Δημιουργό καί στήν δημιουργία, σ' αὐτόν πού ἀντί νά κάνῃ εὐχαριστιακή χρῆσι δόηγώντας την στό κατά Θεόν τέλος (σκοπό) της, κάνει κατάχρησι καί παράχρησι.

Οἱ ἴδιες οἱ δυνάμεις πού ἀλόγιστα ἐλευθερώνουμε καί ἔξαπολύουμε στήν φύσι στρέφονται τώρα ἐναντίον μας καί ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά τίς ἐλέγξουμε καί τιθασεύσουμε.

Ο παραλογισμός τοῦ ἐπαναστατημένου κατά τοῦ Θεοῦ ἀνθρώπου φθάνει μέχρι τοῦ σημείου νά βιάζῃ ὅχι μόνο τήν ἔξωτερική φύσι, ἀλλά καί αὐτή τήν ἴδια ἀνθρωπίνη του φύσι σκοτώνοντας τά ἔμβρυα πού κυοφορεῖ. Καί πάλι δέν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ βιαζομένη φύσις τόν ἐκδικεῖται μέ τίς γνωστές στό σῶμα καί στήν ψυχή τῆς γυναικας καταστρεπτικές συνέπειες (βλ. ἄρθρο Δρ. Νικ. Τώνη, «Ἀμβλώσεις καί προβληματισμοί», ἐφημερίς Μακεδονία 18-5-1986).

Καί στήν περίπτωσι αὐτή ἐνεργεῖ ἀλαζονικά. Θέλει νά ἀλλάξῃ τούς δρους τῆς φύσεως. Ἀσεβεῖ στόν Δημιουργό, τόν χορηγό τῆς ζωῆς, καί στό δῶρο Του, τήν ζωή.

Αὐτή τήν γενετική λειτουργία, στήν ὅποια ὁ σύγχρο-

νος ἀνθρωπος τόσο ἀσεβεῖ, ἔρχεται καίρια νά πλήξῃ ἡ ραδιενέργεια.

Στήν Ἀμερική γίνονται 4.000 ἐκτρώσεις τήν ήμέρα. Στήν Ὁρθόδοξη Ἑλλάδα γύρω στίς 300.000-400.000 τόν χρόνο.

Τώρα είναι «νόμιμες» κατά τόν νόμο τῶν ἀνθρώπων. Κατά τόν θεῖο Νόμο ὅμως είναι παράνομες καί ἀποτροπιαστικές. Βλέπω τό πλῆθος τῶν ἀμβλώσεων, ὅπως καί τήν νομιμοποίησί τους, ὡς τό μεγαλύτερο ἀμάρτημα τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ. Ἀμάρτημα μέ τό ὁποῖο ἀνασταυρώνομε τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ. Ἄς προσευχώμεθα ὅλοι ἐκτενῶς νά ὑπάρξῃ συναίσθησις τῆς φοβερᾶς ἀποστασίας καί μετάνοια, πρίν ὁ Πανάγαθος Θεός ἀπό ἀγάπη καί γιά τήν διόρθωσί μας μᾶς στείλει κάποια βαρειά παιδαγωγική δοκιμασία.

Μέσα σ' αὐτά τά γεγονότα είδαμε καί πάλι ἐφέτος νά ὑψώνεται στόν Σταυρό ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖ τόν ὕψωσε ἡ ἀλαζονεία καί οἱ ἀμαρτίες ὅλων μας.

Ἐάν ὁ Ἰησοῦς Χριστός δέν είχε νικήσει τήν ἀμαρτία καί τόν θάνατο, ὅλα γύρω μας θά ἦταν σκοτεινά καί ἀπελπιστικά.

Τό μεγαλύτερο ἀμάρτημα πού ἔκαναν οἱ ἀνθρωποι ἦταν νά σκοτώσουν τήν Ζωή τους. Ἀλλά ἡ Ζωή δέν νικήθηκε. Νίκησε τόν θάνατο. Καί είναι ἐν μέσῳ ἡμῶν μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων.

Ἐτσι ἐλπίζουμε καί χαιρόμεθα. Πονᾶμε γιά τήν ἴδική μας ἀποστασία καί κακία, ἀλλά ἐλπίζουμε καί χαιρόμεθα γιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καί τήν τελική νίκη Του κατά τοῦ κακοῦ.

Ο Σταυρωθείς καί Ἰησοῦς μᾶς συγχωρεῖ, ὅταν μετανοοῦμε, καί μᾶς προσφέρει τήν ἀνιστημένη ζωή Του. Μέσα σ' ἔνα κόσμο κακίας, φθορᾶς καί θανάτου ἐμεῖς, ἐνωμένοι μέ τόν Χριστό μποροῦμε νά ζοῦμε τήν

καινή κτίσι καί Βασιλεία Του, τήν Βασιλεία τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Αὕτη εἶναι ή δόντως χαρά καί ἐλπίδα μας.

Μέ αὐτές τίς σκέψεις χαιρετοῦμε δόλους τούς ἐν Χριστῷ ἀδελφούς μας καί τούς εὐχόμεθα νά ζήσουν τήν δύναμι τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μέσα στήν ὁδυνηρέ πραγματικότητα τοῦ σημερινοῦ κόσμου.

Χριστός Ἀνέστη—Αληθῶς Ἀνέστη.

‘Ο καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου
Ἀρχιμ. Γεώργιος καί οἱ σύν ἐμοί ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Πάσχα Κυρίου 1986

Η ΦΥΓΗ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

"Ἐνας ἰερεύς μιᾶς ἐνορίας ἔγραφε ὅτι «ἔχουμε ἀνάγκη ἀπό μοναχούς οἱ ὄποιοι νά μή φεύγουν ἀπό τὸν κόσμο, ἀλλά νά μένουν σ' αὐτὸν γιά νά τὸν φωτίζουν καί νά τὸν ἀγιάζουν», ἐνῶ ἔνας ὁρθόδοξος ἰεράρχης, δραστήριο μέλος τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, ἔλεγε ὅτι «ἔφθασε ὁ καιρός γιά νά συμβάλῃ καί ὁ μοναχισμός στήν Οἰκουμενική Κίνησι, γιά τὴν ἔνωσι τῶν Ἐκκλησιῶν».

"Ἔτοι, ἡ φυγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τὸν κόσμο γιά πολλοὺς ἀνθρώπους εἶναι ἀκατανόητη καί φαίνεται ως μία ἐκτροπή ἀπό τὴν ἀληθινή δόδο τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἔάν ἡ χριστιανική ζωή εἶναι πορεία στά ἵχνη του Χριστοῦ, ἀκόμη περισσότερο ὁ μοναχισμός εἶναι μιά τέτοια πορεία· παρότι ὁ Χριστός δέν ἔφυγε ἀπό τὸν κόσμο, ἀλλά ἔζησε μέσα σ' αὐτὸν διδάσκοντας τὸν λαό μέ τὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς του καί μέ τὸν θεῖο Του λόγο.

Μέ ἄλλα λόγια ὅχι μόνο στὸν κόσμο πρέπει νά μείνῃ ὁ μοναχός, κατ' αὐτούς, ἀλλά ἀκόμη καί στὶς παγκόσμιες δργανώσεις, ὅπως εἶναι ἡ «Οἰκουμενική Κίνησις», πρέπει ὁ μοναχός τῶν καιρῶν μας νά προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσία του!

Μία τέτοια ὅμως σκέψις εἶναι τελείως ἀντίθετη πρός τὴν μοναχική ζωή, κατά τὸν Μέγα Ἀντώνιο, ὁ ὄποιος

λέγει: «Καθώς τά ψάρια, δταν βγαίνουν στήν ξηρά, ψοφοῦν, ἔτσι καὶ οἱ μοναχοί, δταν ἐξέρχωνται ἀπό τό κελλί τους ἡ συναναστρέφωνται μέ τούς λαϊκούς, ἐξασθενοῦν πνευματικῶς...». Μέ αὐτό θέλει νά εἰπῆ ὅτι ὅπως τό φυσικό περιβάλλον τῆς ζωῆς τοῦ ψαριοῦ εἶναι τό νερό, ἀπό τό ὅποιο δταν ἐξέρχεται ψοφᾶ, ἔτσι ἀκριβῶς καὶ ὁ κόσμος εἶναι ἔνα περιβάλλον ζωῆς στό ὅποιο ὁ μοναχός δέν μπορεῖ νά ζήσῃ, ἀλλά ἀδυνατίζει καὶ πεθαίνει.

Τήν αἰτία γιά τήν ὅποια ὁ μοναχός φεύγει ἀπό τόν κόσμο μᾶς τήν δείχνει πλήρως καὶ ἀπλῶς ἡ ὑμνογραφία τῆς Ἐκκλησίας καὶ συγκεκριμένα ἡ ἀκολουθία πρός τιμήν τῶν Ὁσίων Πατέρων, ὅπου ψάλλεται τακτικά τό παρακάτω στιχηρό: «Οσιε Πάτερ, τῆς φωνῆς τοῦ Εὐαγγελίου, τοῦ Κυρίου ἀκούσας, τόν κόσμον κατέλιπες, τόν πλοῦτον καὶ τήν δόξαν εἰς οὐδέν λογισάμενος· ὅθεν πᾶσιν ἐβόας, ἀγαπήσατε τόν Θεόν, καὶ εύρήσετε χάριν αἰώνιον. Μηδέν προτιμήσητε τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἵνα δταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, εύρήσητε ἀνάπαυσιν μετά πάντων τῶν Ἀγίων...».

Συνεπῶς ἡ φυγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τόν κόσμο γίνεται ὅχι ἀπό κάποιον ἀνθρώπινο ὑπολογισμό, ἀλλά σύμφωνα μέ τήν διδασκαλία τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου καὶ ἴδιαίτερα κατά τό παράδειγμα τῆς ἐπιγείου ζωῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Ο Υἱός τοῦ Θεοῦ μέ τήν σάρκωσι καὶ τόν ἐρχομό Του στήν γῆ γιά τήν σωτηρία μας ἄνοιξε μία καινούργια ὁδό γιά τόν οὐρανό, τήν ὁδό ἀπό τήν ὅποια ὁ ἴδιος κατῆλθε στήν γῆ. Ὁπότε λοιπόν ὅσοι θέλουν νά ὑπάγουν στόν οὐρανό, δέν μποροῦν νά ταξιδεύσουν ἀπό ἄλλη ὁδό. Διότι ἐάν ήταν δυνατόν νά ὑπάρξῃ κάποια ἄλλη ὁδός, ἡ ἐνανθρώπησις τοῦ Θεοῦ δέν θά είχε πλέον κανένα νόημα.

Καὶ ποιά εἶναι ἡ ὁδός τήν ὅποια μᾶς ἄνοιξε ὁ Ἰησοῦς Χριστός;

‘Ο Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ Σοφία τοῦ Θεοῦ καὶ Δύναμις, ὁ Ποιητής καὶ Βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅταν ἦλθε στήν γῆ, δέν περιεβλήθη σύμβολα κοσμικῆς ἔξουσίας, οὕτε ματαίας δόξης, οὕτε ματαίου πλούτου, ἀλλά «ἔλαβε δούλου μορφὴν καὶ ἐταπεινώθη δι’ ἡμᾶς» (πρβλ. Φιλιπ. 2, 8-9), γεννήθηκε στόν εὐτελέστερο τόπο τοῦ κόσμου, μέσα σ’ ἔνα σταῦλο ζώων καὶ μέ τελεία πτωχεία. Κατά τήν περίοδο τῆς ἐπί γῆς ζωῆς του πάντοτε μᾶς ἐδίδασκε: «Μή θησαυρίζετε ὑμῖν θησαυρούς ἐπί τῆς γῆς» καὶ «οὐδείς δύναται δυσί κυρίοις δουλεύειν... οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾶ» (Ματθ. 6, 19· 6,24). «ὅτι δυσκόλως πλούσιος εἰσελεύσεται εἰς τήν Βασιλείαν τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. 19, 23), καὶ «μάθετε ἀπ’ ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἶμι καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ» (Ματθ. 11, 29).

‘Η πτωχεία καὶ ταπείνωσις εἶναι τά θεμέλια πού ἔθεσε ὁ Χριστός στούς μαθητάς Του. Καὶ τό ἔκανε αὐτό, ἀφοῦ ἔδωσε τόν ἴδιο τόν ἔαυτό του παράδειγμα πρός μίμησι. «ὑπόδειγμα γάρ δέδωκα ὑμῖν, ἵνα καθώς ἐγώ ἐποίησα ὑμῖν, καὶ ὑμεῖς ποιήτε» (Ιωάν. 13, 15) καὶ «τοῦτο ποieῖτε, εἰς τήν ἐμήν ἀνάμνησιν» (Λουκ. 22, 19). Ἀκούοντας αὐτά οἱ δσιοι Πατέρες, ἐγκατέλειψαν τόν κόσμο, ἀφοῦ περιεφρόνησαν τόν πλοῦτο καὶ τήν δόξα του.

‘Ο πλοῦτος καὶ ἡ δόξα δέν εἶναι κακά αὐτά καθ’ ἔαυτά, ἀλλά εἶναι πολύ μεγάλα ἐμπόδια στήν δόδό τῆς τελειότητος καὶ σωτηρίας. Εἶναι τόσο μεγάλα, ὥστε ὁ Σωτήρ Χριστός μέ τήν διδασκαλία Του καὶ τό παράδειγμα τῆς ζωῆς Του μᾶς ἐφανέρωσε ὅτι δέν μποροῦμε μέ αὐτά νά γίνουμε μαθηταί Του. Γι’ αὐτό καὶ ὁ διάβολος δέν ἔχει καλλίτερα ὅργανα ἀπό τόν πλοῦτο καὶ τήν δόξα γιά τήν ἀπώλεια τῶν ἀνθρώπων· μέ αὐτά ἐτόλμησε νά πειράξῃ τόν ἴδιο τόν Υἱό τοῦ Θεοῦ. ‘Η φιλοδοξία ἔκανε τόν Ἔωσφόρο ἀπό ἀρχάγγελο φωτεινό, σκοτεινό δράκοντα. “Οσο γιά

τόν πλοῦτο, δ Ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι εἶναι ἡ πηγή
ὅλων τῶν κακῶν.

‘Ο μοναχισμός λοιπόν ἐμφανίσθηκε στήν ίστορία
τῆς Ἐκκλησίας σάν μία ἀντίδρασις πρός τὸν κόσμο, ὁ ὄ-
ποιος ἄρχιζε νά προσκολλᾶται πρός τὰ ὑλικά πράγματα
καὶ νά χαίρεται μέ τὴν κοσμική δόξα καὶ τιμῇ. Οἱ ἔνθερ-
μοι χριστιανοί ἀκολουθοῦσαν ἀπαρεγκλίτως τὴν δόδο τῆς
ταπεινώσεως καὶ πτωχείας τοῦ Χριστοῦ, περιφρονοῦσαν
τὸν πλοῦτο καὶ τὴν δόξα, ἐγκατέλειπαν τὸν κόσμο καὶ κα-
τοικοῦσαν στήν ἔρημο. Γιατί αὐτό; Γιατί νά ἡμπορέσουν,
ὅπως λέγει παρακάτω τὸ στιχηρό, νά ἐκπληρώσουν αὐτοί
οἱ ἕδιοι μέ τὸ ἔργο καὶ νά διδάξουν κατόπιν ὅλους τοὺς
ἄλλους: «μηδέν προτιμήσητε τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἵνα... εύ-
ρήσητε ἀνάπτυσιν μετά πάντων τῶν Ἀγίων».

‘Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐντολή τοῦ
Ἀγίου Εὐαγγελίου· ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ Παλαιοῦ καὶ
Νέου Νόμου περιέχεται σ’ αὐτήν.

Εἶναι ἡ αὐθεντικότερη σφραγίς τῆς χριστιανικῆς
ζωῆς. ‘Η ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ Παράδεισος ἐπί τῆς γῆς,
εἶναι ἡ μακαριότης τῆς παρούσης καὶ αἰώνιου ζωῆς. Ἀν-
τίθετα, ἡ ἔλλειψις αὐτῆς εἶναι ἡ κόλασις καὶ ὁ ἄδης· διότι
κόλασις εἶναι ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου ν’ ἀγαπήσῃ τὸν
Θεό.

«Τί θά ἀνταποδώσουμε στὸν Κύριο, ἐρωτᾷ ὁ Μέγας
Βασίλειος, γιά τό πλῆθος τῶν δωρεῶν καὶ εὑεργεσιῶν, τά
ὅποια ἀδιάκοπα χορηγεῖ στὸν κόσμο;»

«Ἀγαπήσατε τὸν Θεόν», ἀπαντοῦν ὁμοφώνως ὅλοι
οἱ “Ἄγιοι”: «Ἀγαπήσατε τὸν Θεόν καὶ εὑρήσετε χάριν
αἰώνιον».

‘Η πτωχεία, ἡ ταπείνωσις καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶ-
ναι πάνω ἀπ’ ὅλα τὰ θεμέλια τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, τά
ὅποια ἀγαπᾶ ὁ μοναχός, δταν ἀφήνει τὸν κόσμο καὶ ὑπό-
σχεται μέ ὄρκους νά τά ἐκπληρώσῃ χωρίς παρεκκλίσεις

σ' ὀλόκληρη τήν ζωή του. Ὁπότε βλέπουμε ὅτι ἡ φυγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τὸν κόσμο δέν εἶναι πλέον μία φυγή, ἀλλά μία σταθερά ἀπόφασις νά ἀκολουθήσῃ ὅσο μπορεῖ πληρέστερα τήν ὁδό, τήν ὅποια μᾶς ἄνοιξε ὁ Σωτήρ μας Ἰησοῦς Χριστός μέ τό παράδειγμα τῆς ζωῆς Του καὶ μέ τήν διδασκαλία Του.

Ἄλλα ἡ φυγή τοῦ μοναχοῦ ἀπό τὸν κόσμο ἔχει ἀκόμη καὶ μία ἄλλη πλευρά, τήν ὅποια μᾶς τήν δείχνει ἰδιαίτερα ἡ ἀκολουθία τῆς εἰσόδου τοῦ μοναχοῦ στὸν μοναχισμό.

Ο ὑποψήφιος μοναχός (κατά τό ρουμανικό τυπικό) ντυμένος μέ τό ὑποκάμισο, εὐρίσκεται στὸν πρόναο τῆς ἐκκλησίας, ἀπό ὅπου κατευθύνεται πρός τό Ἀγιο Βῆμα ἀπό τοὺς ἀδελφούς του, οἱ ὅποιοι κρατοῦν ἀναμμένα κεριά στά χέρια καὶ ψάλλουν τό: «Ἀγκάλας πατρικάς, διανοῖξαί μοι σπεῦσον, ἀσώτως τὸν ἐμόν κατηνάλωσα βίον... νῦν προσπίπτω σοι ἐν μετανοίᾳ κραυγάζων: ἡμαρτον, Πάτερ, εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου».

Αὐτό τό τροπάριο εἶναι παρμένο ἀπό τήν ἀκολουθία τῆς δευτέρας Κυριακῆς τοῦ Τριωδίου, τοῦ Ἀσώτου Υίοῦ, καὶ δλη ἡ ἀκολουθία τῆς κουρᾶς εἶναι ἔνα ἀντίγραφο τῆς εὐαγγελικῆς παραβολῆς τοῦ Ἀσώτου Υίοῦ, ὁ ὅποιος, γυμνός ἀπό τήν πατρική περιουσία, τήν ὅποια ἐξώδενσε στήν ἀμαρτία, ἐπιστρέφει στό σπίτι μέ μετάνοια, ἐνῶ ὁ πατέρας του τὸν ὑποδέχεται, τόν ἐνδύει τήν πρώτη στολή καὶ κάνει συμπόσιο γιά τήν ἐπιστροφή τοῦ χαμένου υίον.

Ἡ Ἀγία Ἐκκλησία μας μνημονεύει αὐτή τήν παραβολή τήν δευτέρα Κυριακή τοῦ Τριωδίου, ὡς μία προετοιμασία γιά τήν ἀγία καὶ μεγάλη νηστεία, γιά νά μᾶς προτρέψῃ ν' ἀφήσουμε τήν ὁδό τῆς ἀμαρτίας καὶ νά ἐπιστρέψουμε στήν πατρική ὁδό μέ βαθειά καὶ εἰλικρινῆ μετάνοια, δμοια μέ ἐκείνη τοῦ χαμένου υίον τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου.

Τί σχέσι δύμως ἔχει αὐτή ἡ παραβολή μέ τήν φυγή τοῦ μονάχου ἀπό τόν κόσμο;

Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ εἶναι, χωρίς ἀμφιβολία, ἡ ἀνώτερη ἀνάμεσα στίς ἄλλες ἀρετές· ἀλλά στήν ἐπίγεια ζωή μας οὕτε ἡ ἀγάπη, οὕτε ἡ ταπείνωσις, οὕτε ὅλες οἱ ἄλλες ἀρετές δέν εἶναι πλήρεις, δέν εἶναι τέλειες. Διότι, καθώς λέγει ὁ ἄγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος, «ὅλοι εἰμεθα ἀμαρτωλοί καὶ κανένας δέν εἶναι ἀπηλλαγμένος ἀπό πειρασμούς, γι' αὐτό καμμία μεταξύ τῶν ἀρετῶν δέν εἶναι ὑψηλότερη ἀπό τήν μετάνοια. Τό εργο τῆς δέν τελειώνει ποτέ καὶ εἶναι ἀπαραίτητη γιά ὅλους τούς ἀμαρτωλούς καὶ δικαίους πάντοτε... διότι ἡ τελειότης ἀκόμη καὶ στούς τελείους εἶναι ἀτέλεστος» (55ος Λόγος).

Ἡ εἰσοδος τοῦ χριστιανοῦ στόν μοναχισμό ἀντιστοιχεῖ ἀκριβῶς μέ τήν παραβολή τοῦ ἀσώτου νίοῦ. Ὁ μοναχός ἀφήνει τά πάντα γιά τήν μεγάλη ἀγάπη πού ἔχει γιά τόν Χριστό, γιά νά μιμηθῇ τήν ταπείνωσι καὶ πτωχεία Του. Δεσμεύεται ἀπό τήν ἀρχή μέ τίς μεγαλύτερες ἀρετές. Ἀλλά οἱ ἀρετές του, ὅπως ὅλα τά ἀνθρώπινα, εἶναι ἀτελεῖς καὶ πρέπει πάντοτε νά τίς διορθώνη μέ τήν μετάνοια. Ὡς ἐκ τούτου ὁ μοναχός εἶναι, ἐκτός ἀπό «ἄνθρωπος τοῦ Πνεύματος», καὶ «ἄνθρωπος τῆς μετανοίας». Διότι ὅντως ἡ μετάνοια εἶναι τό μέσον τελειότητος σ' ὅλες τίς ἀρετές καὶ στήν πνευματική πρόοδο «ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν». Εἶναι «τό καράβι μέ τό ὄποιο πρέπει νά πλέουμε συνεχῶς τήν θάλασσα τῆς ζωῆς, γιά νά φθάσουμε στό λιμάνι τῆς σωτηρίας» (Ἄγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος).

Ἐτσι, ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ πτωχεία καὶ ἡ ταπείνωσις, ὅταν τελειοποιηθῇ μέ συνεχῆ μετάνοια, συνιστοῦν τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντος τῆς μοναχικῆς ζωῆς.

Παρατηροῦμε δτι ὅλα αὐτά ὑποδεικνύονται σαφῶς ἀπό τό Ἱερό Εὐαγγέλιο ὡς θεμελιώδεις νόμοι τῆς χριστιανικῆς ζωῆς – ὅχι μόνο ὡς μερικές μοναχικές ὑποσχέσεις

— καὶ μόνο δταν βαδίσουμε αὐτή τήν ὁδό, θά ἀπολαύσουμε τήν αἰώνια ἀνάπαυσι μέ δλους τούς ἀγίους· αὐτή εἶναι ἡ μοναδική ὁδός, τήν ὅποια κάθε χριστιανός πρέπει ν' ἀκολουθήσῃ γιά τήν ἀπόκτησι τῆς σωτηρίας του.

Συγκρίνοντας ὅμως τήν παροῦσα χριστιανική ζωὴ μας μέ αὐτό τό δεδομένο ἀπό τόν Κύριο πρότυπο τῆς ζωῆς, βλέπουμε ὅτι διαφέρουν ὅσο ὁ οὐρανός ἀπό τήν γῆ· καὶ ἐμεῖς νομίζουμε ὅτι εἴμεθα καλοί χριστιανοί καὶ ἀκόμη σωστοί καὶ ὀρθόδοξοι καὶ ὅτι ζοῦμε ἀκριβῶς κατά τήν διδασκαλία τοῦ ἴεροῦ Εὐαγγελίου.

“Οσον ἀφορᾶ τήν ταπείνωσι, πολὺς κόσμος δέν γνωρίζει τί εἶναι· μάλιστα μερικοί τήν θεωροῦν ἀσυμβίβαστη μέ τήν ἀξιοπρέπεια καὶ τό κύρος τοῦ πολιτισμένου ἀνθρώπου. Ἡ πτωχεία; Εἶναι ἡ πλέον ἀντιπαθητική γιά τόν σημερινό κόσμο κατάστασις, διότι δλος ὁ κόσμος τρέχει γιά τά χρήματα, ἀγαπᾶ τόν πλοῦτο καὶ τήν ἀπολαυστική ζωὴ· πᾶς ὅμως στήν ψυχή αὐτοῦ πού ἀγαπᾶ τήν ὑλη καὶ τά χρήματα μπορεῖ πλέον νά χωρέση καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ;

“Οσο γιά τήν μετάνοια, πολὺς κόσμος ἔχασε τήν ἵδια τήν ἔννοια τῆς μετανοίας. “Οταν βαρύτατες γιά τήν χριστιανική μας συνείδησι ἀμαρτίες, ὅπως ἄρνησις τοῦ Θεοῦ, ἀκολασία, μῖσος μεταξύ τῶν ἀνθρώπων κ.λ.π., ἐπιτρέπονται δημοσίως καὶ νομίμως ὡς ἐπίσημος τρόπος ζωῆς, ἡ μετάνοια δέν ἔχει πλέον καμμία σημασία.

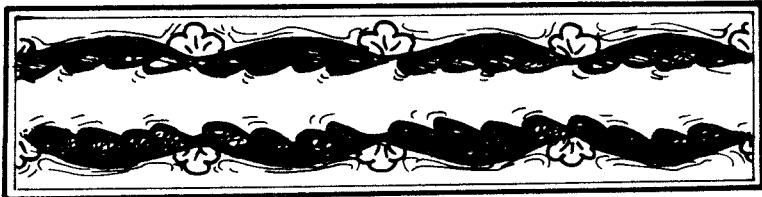
Κατά τήν μακροχρόνια περίοδο τῆς ὑπάρξεώς του ὁ μοναχισμός προσέφερε μεγάλες καὶ ὑψηλές ὑπηρεσίες στήν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ: «Προστάτης τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ὁδηγός τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὅποια ἐκυβέρνησε μέ μεγάλες προσωπικότητες πού ἔδωσε σ' αὐτήν καλλίτερα ἀπό ὅποιονδήποτε ἄλλον ἐργάτη στόν χῶρο αὐτόν. Τά πατερικά κείμενα εἶναι κατά τό μεγαλύτερο μέρος της ἔργο τῶν μοναχῶν· οἱ σύνοδοι καὶ οἱ κανόνες, ἵ-

δικό τους ἔργο· τό δόγμα, ή λατρεία, ή πειθαρχία τῆς Ἐκκλησίας, ή τέχνη, ή φιλοσοφία καί κάθε τι πού μπορεῖ νά δονομασθῇ πολιτισμός στόν παλαιό καί μεσαιωνικό χριστιανισμό, δημιουργήθηκε καί διευθύνθηκε ἀπό τούς μοναχούς» (Θεόδωρος Ποπέσκου: Θεῖον καί ἀνθρώπινον στήν ἴστορία).

Στόν καιρό μας ὅμως, αἰῶνα ἀπιστίας καί ἀποστασίας, ή πλέον ἀπαραίτητη διακονία πού ἐπιβάλλεται στόν μοναχό καί ή ὁποία εἶναι τό μήνυμα γιά τόν σημερινό κόσμο, εἶναι τό νά παραμένη ὁ ἴδιος μπροστά στόν χριστιανικό λαό μέ τό παράδειγμα τῆς ζωῆς του, πού εἶναι ή εἰκόνα τῆς εὐαγγελικῆς χριστιανικῆς ζωῆς, ὅπως μᾶς τήν ἄφησε ὁ Σωτήρ μας Ἰησοῦς Χριστός: αὐθεντική βίωσις τῆς χριστιανικῆς ζωῆς μέ ἀπλότητα καί ταπείνωσι, μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πάνω ἀπό δ, τιδήποτε ἄλλο καί ἀκατάπαυστος πόθος γιά τήν τελειότητα μέ τήν θοήθεια τῆς μετανοίας.

**Ιερομόναχος Πετρώνιος Προδρομίτης
Δικαῖος Ρουμανικῆς Σκήτης
Τιμίου Προδρόμου Ἀγίου Ὄρους**

ΕΝΑ ΜΕΓΑΛΟ ΘΑΥΜΑ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΝΕΑΜΤΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Στόν περίβολο τοῦ Μοναστηριοῦ Νεάμτς τῆς Μολδαβίας στήν Ρουμανία, στίς 24 καὶ 26 Μαΐου 1986, συνέβη τό ἔξῆς θαυμαστό γεγονός:

Στίς 24 Μαΐου 1986 οἱ περαστικοί ἄνθρωποι παρετήρησαν ὅτι τό τιμεντένιο δάπεδο τοῦ δρομίσκου, ὁ ὅποιος ὀδηγεῖ στήν κεντρική ἐκκλησία, μπροστά ἀπό τά ὑπάρχοντα θεμέλια τῆς παλαιᾶς ἐκκλησίας τῆς Μονῆς, ἀρχισε νά σπάζῃ καὶ νά σηκώνεται ὑψηλά. Πρός κατάπληξιν ὅλων ἡ ἀνύψωσις τοῦ ἐδάφους συνεχίσθηκε καὶ τήν ἐπομένη ἡμέρα, τήν 25η Μαΐου, ἐνῶ τήν 26η Μαΐου τό ἐδάφος ἄνοιξε καὶ μέσα ἀπό τήν τάφρο ἔξερχόταν μία ὥραία εὐωδία. Τό γεγονός συνέβη μπροστά στά μάτια πολλῶν μοναχῶν καὶ ἐπισκεπτῶν, οἱ ὅποιοι ἦταν παρόντες.

Γνωστοποιήθηκε τό γεγονός στόν ἡγούμενο τῆς Μονῆς καὶ στόν Μητροπολίτη τοῦ Ἱασίου. Ἀποφασίσθηκε νά γίνη ἡ ἀνασκαφή στόν τόπο ἀνοίγματος τοῦ τιμεντένιου χώρου καὶ καθὼς ἔσκαθαν περισσότερο, οἱ ἄνθρωποι αἰσθάνοντο ὅλο καὶ πιό δυνατή τήν εὐωδία.

Σέ ἔνα καὶ μισό μέτρο βάθους εὑρέθησαν ὀστᾶ (ὁ σκελετός) κίτρινα καὶ ὥραία, τά ὅποια ἔξέχυνναν παντοῦ εὐωδία καὶ εἶναι χωρίς ἀμφιθολία τά λείψανα ἐνός Ὁσίου, ὁ ὅποιος ἔζησε στήν ἀδελφότητα τῆς Μονῆς Νεάμτς.

Κατασκευάσθηκε βιαστικά ἔνα φέρετρο, ὃπου τοποθετήθηκαν τά λείψανά του, καὶ μέ τόν χαρμόσυνο ὥχο τῶν καμπάνων τοῦ Μοναστηριοῦ μεταφέρθηκαν μέ πομπή

καί μέ μεγάλη πνευματική χαρά στήν κεντρική ἐκκλησία (Καθολικό) γιά τήν πρέπουσα προσκύνησι καί εὐλογία.

Ἡ εἰδησις διαδόθηκε μέ ταχύτητα ἀστραπῆς καί οἱ ἄνθρωποι ἔτρεχαν στό Μοναστήρι νά προσκυνήσουν τόν Ἀγιο.

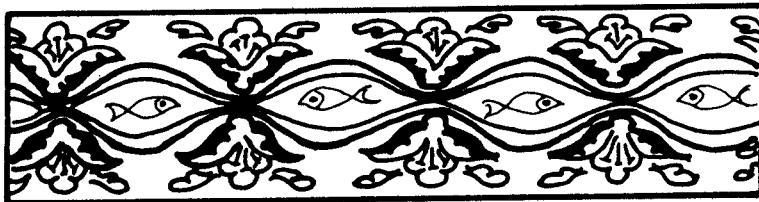
Ποιός ὅμως εἶναι, πῶς ὀνομάζεται, πότε ἔζησε, εἶναι ἐρωτήσεις πού περιμένουν μία ἀπάντηση, διότι στόν τόπο τῶν λειψάνων δέν εὑρέθηκε καμμία ἐπιγραφή η ἔνδειξις μέ κάτι σχετικό.

Τό γεγονός ὅτι τά ἀγια λείψανα εύρεθηκαν στόν δρόμο πού ὁδηγεῖ στήν ἐκκλησία τῆς Μονῆς θεβαιώνει ὅτι ὁ Ἀγιος ἔζησε σέ περίοδο πού δέν ὑπῆρχε αὐτός ὁ δρόμος, διότι κανείς ἀπό τούς νεκρούς δέν θάπτεται σέ δρόμο. Ἐάν ή κεντρική ἐκκλησία χρονολογεῖται ἀπό τό 1497, τότε εἶναι πολύ πιθανό ὅτι ὁ Ἀγιος ἔζησε πρό τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐκκλησίας, κατά τόν 150 η 140 αἰῶνα.

Ἐπειδή ὁ Θεός εὐδόκησε ν' ἀποκαλυφθῇ αὐτός ὁ ἀγνώστου ἐποχῆς Ἀγιος, χωρίς ἀμφιθολία, θ' ἀποκαλυφθῇ τό ὄνομά του καί τά ἄλλα ἔργα του. Ἀποτελεῖ ἀλήθεια τῆς Ἀγίας Ὁρθοδόξου ἐκκλησίας μας, ὅτι ὁ ἀριθμός τῶν ἀγνώστων ἀγίων εἶναι πολύ μεγαλύτερος ἀπό τόν ἀριθμό τῶν τιμωμένων ὑπό τῆς ἐκκλησίας ἀγίων μέ ἀκολουθίες. Καί ὅταν ὁ Θεός θελήσῃ νά τιμήσῃ ἔνα ἄγιο μέ ἀκολουθία στήν ἐκκλησία, ἀποκαλύπτει τό ὄνομά του καί τήν ζωή του στούς ἀνθρώπους. Καί αὐτή ή τιμή ἐνός ἀγίου εἶναι πάντοτε θεία εὐλογία γιά τό καλό καί τήν σωτηρία τῶν ἀνθρώπων.

Περιμένουμε μέ συγκίνηση νά γνωρίσουμε τήν ζωή καί τό ἔργο αὐτοῦ τοῦ Ἀγίου, πού ως ἄνθος ἀνέτειλε στό κτητορικό ἔργο τοῦ Μεγάλου Στεφάνου, τό Μοναστήρι Νεάμτς τῆς Ρουμανίας.

Ἱερομόναχος Πετρώνιος Προδρομίτης
Ἱερά Ρουμανική Σκήτη Τιμίου Προδρόμου
Ἀγιον Ὅρος

ΠΑΠΑ-ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΛΛΗΝΟΣ (1905 - 1985)

Στό Μοναστήρι μας είχαμε τήν ίδιαίτερη εύλογία νά γνωρίσωμε καί νά ζήσωμε ἀπό κοντά στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του ἔνα ἐνάρετο καί σεβάσμιο Γέροντα, τόν ιερομόναχο Ματθαῖο, ὁ ὅποιος μᾶς ἐδίδαξε πολλά μέ τήν ἐνάρετη ζωή του. Στό κείμενο πού ἀκολουθεῖ ἀναφερόμεθα σέ δρισμένα χαρακτηριστικά τῆς ζωῆς του, ὅπως τόν ἐγνωρίσαμε ἐμεῖς οἱ νεώτεροι πατέρες μετά τήν ἐγκαταθίσι μας στήν Ἱερά Μονή Καρακάλλου ἀπό τήν Ἱερά Μονή Φιλοθέου, καί σέ ὅ,τι μᾶς ἐδιηγήθησαν ἄλλοι παλαιότεροι πατέρες τῆς Μονῆς.

‘Ο παπα-Ματθαῖος, κατά κόσμον Ἰωάννης Μητσόπουλος γεννήθηκε σ’ ἔνα χωριό τῆς ἐπαρχίας Γορτυνίας τοῦ νομοῦ Ἀρκαδίας τῆς Πελοποννήσου, Καρδαρίτσι ὀνομαζόμενο, τό ἔτος 1905, ἀπό γονεῖς φτωχούς μέν ἀλλά εὐσεβεῖς, τόν Θεόδωρο καί τήν Αἰκατερίνη. Ἡταν τό πρωτότοκο παιδί ἀπό τά ἑπτά παιδιά τῆς οἰκογενείας των. Πολλά βιογραφικά στοιχεῖα ἀπό τά πρῶτα χρόνια τῆς ζωῆς του δέν μᾶς ἔχουν διασωθῆ, παρά μόνο διτι στήν ἐφηβική του ἡλικία ἔφυγε ἀπό τό πατρικό του σπίτι καί ἐγκαταστάθηκε στήν Ἀθήνα τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὅπου ἔκανε τόν πλανόδιο μικροπωλητή, διά νά ἔξοικονομῇ τά πρός τό ζῆν. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀπό τότε μέσα στή νεανική του ψυχή ὑπεκαίετο ὁ πόθος γιά τή μοναχική ζωή.

Καί σέ μία στιγμή, κατά τό έτος 1927, έγκαταλείπει τά πάντα, κόσμον καί τά τοῦ κόσμου τερπνά καί ήδεα, καί παίρνει τόν δρόμο διά τό Ἀγιώνυμον "Ορος μέ τά συγκοινωνιακά μέσα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. "Οταν ἔφθασε στό "Αγιον" Ορος, ὁδήγησε τά βήματά του κατ' ἀρχάς στήν Ιερά Σκήτη Αγίου Παντελεήμονος τῆς Μονῆς Κουτλουμουσίου. Ἐκεῖ ὑποτάχθηκε σέ ἔνα Γέροντα καί ἔλαβε τή λεγομένη ρασοευχή. Δέν ἔμεινε δμως γιά πολύ ἐκεῖ, παρά μόνον δύο χρόνια καί κατόπιν ἐπῆγε καί ἐκοινοβίασε εἰς τήν Μονήν Καρακάλλου, ὅπου καί διήνυσε δλη τήν ὑπόλοιπη μοναχική του ζωή μέχρι τό τέλος του. Ἡγούμενος τότε στή Μονή Καρακάλλου ἦταν ὁ φημισμένος σέ δλόκληρο τό "Αγιον" Ορος γιά τήν ἀρετή του καί τήν πνευματικότητά του παπα-Κοδράτος. Τήν ἐποχή ἐκείνη οἱ περισσότεροι πατέρες τῆς Μονῆς είχαν Μικρασιατική καταγωγή. Ἡ ύπακοή του στόν Ἡγούμενο Κοδράτο καί ἡ ἀγωνιστικότης του, δπως μᾶς ἔλεγαν ἄλλοι παλαιοί πατέρες τῆς Μονῆς, ἦταν ὑποδειγματική. Ἀπό τόν Ἡγούμενο παπα-Κοδράτο ἔλαβε τό μέγα καί Ἀγγελικό Σχῆμα καί μετωνομάσθη Μαθαῖος.

Μετά τήν κοίμηση τοῦ Ἡγούμενου Κοδράτου, ἐπί ἥγουμενίας τοῦ ἀρχιμανδρίτου Παύλου, ἔχειροτονήθη διάκονος καί ἵερεύς, τό έτος 1940, ἀπό τόν ἐν Ἀγίῳ Όρει ἐφησυχάζοντα Μητροπολίτη Μηλιτουπόλεως Ιερόθεο. Ἐκτοτε δέν ἐσταμάτησε τήν Θεία Λειτουργία· λειτουργούσε καθημερινῶς ἐπί 45 δλόκληρα χρόνια, μέχρι τό τέλος τῆς ἐπιγείου ζωῆς του.

Εἶχε τόσο πόθο καί ἐπιθυμία νά λειτουργή κάθε ἡμέρα, ὥστε ἦταν ἀδιανότο εἰς αὐτόν νά περάσῃ μία ἡμέρα πού νά μήν λειτουργήσῃ. Καί δτον δέν εἶχε ἐφημερία στό Καθολικό, ἐπήγαινε σέ κάποιο παρεκκλήσι τῆς Μονῆς. Μᾶς ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωσι τό γεγονός δτι «ἔπαιρνε καιρό», δπως λέγεται, γιά τή Θεία Λειτουργία, μόλις ἀρχίζε τό πρῶτο ψαλτήρι στόν "Ορθρο. "Ηθελε νά μνημονεύη πολλά δνόματα στήν προσκομιδή καί ἐμνημόνευε δσο γινότανε περισσότερα. Εἶχε μπροστά του παλαιά βιβλία τῆς Μονῆς τά λεγόμενα «παρρησίαι», ὅπου περιέχουν δνόματα κτιτόρων, δωρητῶν, ἀφιερωτῶν καί ἄλλων χριστιανῶν ἀπό παλαιά χρόνια καί τά ἐμνημόνευε κάθε ἡμέρα.

Βέβαια δέν προλάβαινε νά τελειώσει όλο τό βιβλίο σέ μία ήμέρα, ἀλλά ἀπό ἐκεῖνο τό σημεῖο δπου ἐσταματοῦσε τή μνημόνευσι, ἐσυνέχιζε τήν ἄλλη ήμέρα. "Οποιος χριστιανός πάλι τοῦ ἔδιδε ὀνόματα γιά νά τά μνημονεύσῃ, τά ἐκρατοῦσε, μέχρι που ἔλυωντε τό χαρτί τῶν ὀνομάτων ἀπό τῆ χρῆσι. Στά παρεκκλήσια δπου πήγαινε νά λειτουργήσῃ, ἐπαιρνε μαζί του καί τά χαρτιά μέ τά ὀνόματα.

Στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του, δπου εἶχε σταματήσει νά ἐφημερεύῃ στό Καθολικό τῆς Μονῆς λόγῳ μεγάλης βαρυκοΐας, καί πάλι δέν ἐσταμάτησε νά λειτουργῇ, παρά πήγαινε σέ ἕνα παρεκκλήσι ἐντός τῆς Μονῆς, εἰς τόν ἄγιο Παντελεήμονα. Λυπήθηκε πολύ τότε που δέν θά ήμποροῦσε νά συνεχίσῃ ἄλλο τήν ἐφημερία στό Καθολικό. Κάποια ήμέρα τοῦ λέγει ἔνας ἀδελφός: «Γέροντα, τόσα χρόνια ἔχετε ἐφημέριος – 43 χρόνια εἶχε τότε ὡς ἵερευς – τόσα χρόνια λειτουργεῖτε κάθε ήμέρα, τώρα νά σταματήσετε γιά νά ζεκουρασθῆτε». Καί ή ἀπάντησις ἦτο: «Μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς θά λειτουργῶ, μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς». Καί πράγματι συνέχισε νά λειτουργῇ, καί μόνο μία ἑδομάδα πρίν τήν κοιμησί του, δπου λόγω τῆς ἀσθενείας του ἦτο κλινήρης, ἐσταμάτησε τή Θεία Λειτουργία.

Παρ' όλο πού ἐλειτουργοῦσε καθημερινῶς, δέν εἶχε ἔξοικειωθῆ μέ τό Μυστήριο. Μέχρι τήν τελευταία Λειτουργία του διατηροῦσε ἐκεῖνον τόν πρώτο ζῆλο καί τήν πρώτη εὐλάβεια που εἶχε ὡς νέος ἵερευς. Φαίνεται ὅτι τήν Θεία Λειτουργία τήν ζοῦσε, γιατί χαρακτηριστικό του ἦταν ὅτι δέν βιαζότανε ποτέ νά τελειώσῃ γρήγορα. Δέν εἶχε γίνει γι' αὐτόν ή Θεία Λειτουργία μία τυπολατρεία. Κάποτε τόν ἐρωτήσαμε γιατί θέλει νά μνημονεύῃ τόσα πολλά ὀνόματα στήν προσκομιδή καί μᾶς ἀπήντησε μέ τήν συνήθη ἀπλότητά του: «γιά νά ώφελοῦνται ψυχές».

Σέ όλόκληρη τή μοναχική του ζωή στό κελλί του τόν χειμώνα δέν ἄναβε σόμπα, δσα κρύα, χιόνια καί παγωνιές κι ἄν ἔκανε. Μόνο στά τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του δέχθηκε νά τοῦ ἀνάβουν φωτιά στό κελλί του οἱ πατέρες. Ἀκόμη καί στό παρεκκλήσι πού πήγαινε καί λειτουργοῦσε, ποτέ μέχρι τήν τελευταία λειτουργία του δέν ύπηρχε σόμπα.

Μάλιστα σέ έκεινο τό κελλί που έμενε δέν ήτο δυνατόν νά τοποθετηθῇ σόμπα. Δι' αὐτόν τόν λόγο ἀκριβῶς οἱ πατέρες τόν είχαν παρακαλέσει νά ἄλλαξῃ κελλί καὶ νά μεταφερθῇ στό διπλανό, όπου ύπῆρχε σόμπα ἔτοιμη ἀπό τίς κτιστές. Αὐτός δέν ἥθελε μέ κανένα τρόπο νά ἄλλαξῃ, διότι, καθώς ἔλεγε, σ' ἔκεινο τό κελλί τόν είχε βάλει ὁ Γέροντάς του ἀπό τότε πού είχε κοινοβιάσει στό Μοναστήρι. Μέ τίς πολλές παρακλήσεις τῶν πατέρων καὶ τοῦ Ἡγουμένου ἐδέχθηκε καὶ ἄλλαξε κελλί.

Γενικῶς ἐπρόκειτο περί θιαστοῦ καὶ ἐγκρατοῦ μοναχοῦ. Ἀπέφευγε ἐπίσης συστηματικά τήν ἀργολογία, τά σχόλια γιά πρόσωπα καὶ καταστάσεις καὶ τήν κατάκρισι. Δέν ἀργολογοῦσε μέ κανέναν. Καὶ ἔαν κανείς ἥθελε νά συζητήσῃ μαζί του, ἥταν δλιγόλογος, ἀρκούμενος στά ἀπαραίτητα. Ποτέ δέν τόν ἀκούσαμε νά κατηγορήσῃ ἡ νά κατακρίνη κανένα. Γιά δλους τούς ἀνθρώπους είχε καλούς λογισμούς. "Ολοι οι ἀνθρωποι γιά τόν παπα-Ματθαῖο ἥταν καλοί καὶ ἅγιοι, γιατί ἥταν ὁ ἴδιος καλός. Ἐχαίρετο δέ ύπερβολικά, δταν ἔβλεπε τούς νέους πατέρες τῆς Μονῆς καὶ γενικῶς κάθε νέο μοναχό. Πολλές φορές μάλιστα ἀπό τήν χαρά του ἄφηνε τόν ἔαυτό του ἐλεύθερο νά ξεσπάσῃ σέ διάφορες φράσεις ἐγκωμιαστικές γι' αὐτούς.

Πιό πάνω ἀπό τήν Μονή Καρακάλλου, στό μέσον περίπου τοῦ παλαιοῦ μονοπατιοῦ πού δόηγει στήν Ιερά Μονή Φιλοθέου, ύπάρχει ἔνα παλαιό ἔξωκκλήσι τοῦ ἅγιου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου. Δίπλα ἀπό τό Ναό ύπάρχει καὶ σώζεται μέχρι σήμερον ἔνα οἰκημα ἐρειπωμένο, δπου φαίνεται – σύμφωνα καὶ μέ τήν παράδοσι – πώς παλαιότερα ἥτο Κελλίον δπου ἐνασκοῦντο πατέρες. Σέ αὐτό τό ἔξωκκλήσι, ἐπειδή ἔτρεφε ἰδιαίτερη εὐλάθεια στόν ἅγιο Γεώργιο, ἐσυνήθιζε νά πηγαίνη κάθε ἡμέρα ὁ παπα-Ματθαῖος, γιά νά ἀνάψη τό καντήλι τοῦ ἅγιου, ἔψαλλε δρισμένους ὅμνους, κτυποῦσε τό τάλαντο, καὶ τίς οἶδε τί ἰδιαίτερες προσευχές ἔκαμε πρός τόν Κύριο, τήν Παναγία καὶ τούς ἅγιους! Ἀνέβαινε καθημερινῶς μέχρι ἔκει ἐπί σαράντα χρόνια – δπως μᾶς ἔλεγε – ἐπερνοῦσε δύο - τρεῖς ώρες καὶ πρίν τόν Ἐσπερινό κατέβαινε στό Μοναστήρι.

Είχε ἐπίσης σέ μεγάλο βαθμό τήν ἀρετή τῆς ζενιτείας. Σέ

ολη τήν μοναχική του ζωή δέν είχε έξέλθει στόν κόσμο ούτε γιά λόγους ἀσθενείας, ούτε γιά νά ύπαγη στήν πατρίδα του. Ούτε στίς Καρυές δέν πήγαινε. 'Ο ίδιος δέν ηθελε νά έξέρχεται γιά κανένα λόγο. Μόνο μία φορά είχε πάει στή Θεσσαλονίκη τά πρῶτα ἔτη τῆς μοναχικῆς του ζωῆς, γιατί ύπέφερε ἀπό κήλη. "Οταν κάποτε είχε ἐπιδεινωθῆ ἡ κατάστασις τῆς κήλης του, ἐπιέζετο ύπο τῶν ἄλλων πατέρων δύως ύπαγη εἰς τοὺς ἰατρούς. 'Εκεῖνος ὅμως ἐξήτησε τήν βοήθεια τῶν ἀγίων, τήν ὁποίαν καὶ ἔλαβε. Τήν ίδια νύκτα ἐθεραπεύθη θαυματουργικῶς ύπο τοῦ ἀγίου μεγαλομάρτυρος Ἀρτεμίου, καὶ ἔτσι δέν ἐχρειάσθη νά ἀφήσῃ ἔστω καὶ δι' ὀλίγον τήν ἥγαπημένη του Μονή. "Εκτοτε δέν ἐξήλθε ἐκτός Ἀγίου Ὄρους.

"Ήτο πολύ ταπεινός καὶ ἀνεξίκακος. 'Εάν κάποτε ἥρχετο σέ διένεξι ἡ διαφωνία μέ κάποιον ἀδελφό, ἀμέσως ἔσπευδε νά τοῦ βάλῃ μετάνοια, ἔστω καὶ ἔάν ἡτο κατά πολύ νεώτερος ὁ ἄλλος ἀδελφός, μή προσπαθώντας νά δικαιώσῃ τόν ἑαυτό του.

Τίς Κυριακές καὶ τίς ὀλονύκτιες ἀγρυπνίες εἰς τήν Μονή μας γίνεται συλλείτουργο. Μία Κυριακή, ὅταν ἐπρόκειτο νά φορέση τά ἄμφια ὁ παπα-Ματθαῖος, ὁ βηματάρης τοῦ ἔδωσε ὡς συνήθως ἔνα στιχάριο, τό ὁποῖο ὁ παπα-Ματθαῖος δέν τό ηθελε καὶ ηθελε νά φορέση ἔνα ἄλλο. Στήν ἐπιμονή τοῦ παπα-Ματθαίου ὁ βηματάρης ὑπεχώρησε καὶ τοῦ ἔδωσε τό στιχάριο πού ηθελε. 'Ο παπα-Ματθαῖος τό ἐφόρεσε καὶ ἐν συνεχείᾳ τά ύπόλοιπα ἄμφια καὶ κατευθύνθηκε πρός τήν προσκομιδή γιά νά μνημονεύσῃ ὀνόματα. "Οταν ἐτελείωσε τή μνημόνευσι τῶν όνομάτων, εἶδαν οἱ συλλειτουργοί ἵερεῖς ὅτι ἐξεδύθη πάλι ὅλη τήν ἱερατική στολή, γιά νά φορέση τό στιχάριο ἐκεῖνο πού τοῦ ἔδιδε στήν ἀρχή ὁ βηματάρης. 'Από αὐτό τό γεγονός μπορεῖ νά καταλάβῃ κανείς πόσο λεπτή συνείδησι είχε.

Μέ τά διοικητικά ζητήματα τῆς Μονῆς ποτέ δέν είχε ἀναμιχθῆ. Ποτέ δέν θέλησε νά ἐκλεγῇ Προϊστάμενος, ώστε νά εἶναι ἀπερίσπαστος στίς πνευματικές του ἐντρυφήσεις καὶ γιατί δέν ἀγαποῦσε τά ἀξιώματα. Παλαιότερα, ὅταν τό Μοναστήρι δέν είχε Ἡγούμενο, ἡ Πατριαρχική Ἐξαρχία πού εὑρίσκετο τότε στό Ἀγιον Ὄρος είχε κατέλθει στή Μονή Καρακάλλου

νά συζητήση μέ τους πατέρας γιά τό θέμα τῆς Ὡρούμενείας. Ἐκάλεσε τότε ἡ Ἐξαρχία καί τὸν παπα-Ματθαῖο στὸ συνοδικό τῆς Μονῆς δπον εὑρίσκετο, γιά νά τὸν προτείνῃ γιά Ὡρούμενο. Ὁ παπα-Ματθαῖος τότε σηκώθηκε ἀπό τή θέσι του καί ἀπευθυνόμενος πρός τὴν Ἐξαρχία εἶπε: «ἐγώ δέν θέλω νά ἀναλάβω Ὡρούμενος, μόνο νά λειτουργῷ θέλω...». Ἐθαλε μετάνοια στὴν Ἐξαρχία καί ἔφυγε ταπεινά ἀπό τήν αἴθουσα.

Ἄπο τὰ πρῶτα ἔτη τῆς μοναχικῆς του ζωῆς εἶχε καταγράψει σέ ἓνα βιβλίο τὰ διάφορα γεγονότα πού τοῦ συνέβησαν ἀπό τότε πού ἔφυγε ἀπό τὸν κόσμο. Πῶς ἤλθε στό Ἀγιον Ὄρος, τί εἰδε, ἀκουσε, ἐγνώρισε καί ἔζησε. Ἐγραψε σ' αὐτό τὸ βιβλίο ὅλη τή μοναχική του πεῖρα μέ ἓνα χαριτωμένο τρόπο καί πολὺ γλαφυρό. Τά «Ἀπομνημονεύματα» αὐτά συνήθιζε νά τά μελετᾶ σχεδόν καθημερινῶς, ὥστε νά ἐνθυμῇται τό «διατί ἔξῆλθεν», πού λέγουν οἱ πατέρες.

Μία ἑβδομάδα πρίν τήν κοίμησί του ἔπεσε στό κρεββάτι ἀπό ἀσθένεια τῆς κοιλιακῆς χώρας. Δέν ἦμποροῦσε νά φάγη τίποτε, οὔτε καί ἔθγαινε ἀπό τό κελλί του. Τοῦ εἶπαν οἱ πατέρες νά τὸν πᾶνε στοὺς ἰατρούς, ἄλλα δέν ἤθελε. Ἐνόμιζε καί εἶχε τήν ἐλπίδα ὅτι θά ἵατρεύετο. Ἄλλ' ὅμως εἶχε ἔλθει ἡ ὥρα πού δὲ Θεός θά τὸν ἐκαλοῦσε κοντά Του, διά νά τὸν ἀναπαύσῃ ἀπό τοὺς κόπους του. Τό θράδυ τῆς προηγούμενης ἡμέρας τῆς κοιμήσεως του εἶχε φοβερούς πόνους. Ἐκανε ὅμως μεγάλη ὑπομονή. Καί τήν ἄλλη ἡμέρα τό πρωΐ, ξημερώνοντας ἡ 5η Δεκεμβρίου 1985, ἐօρτή τοῦ ἀγίου Σάββα τοῦ Ὡριασμένου, παρέδωσε τήν ἀγία του ψυχή εἰς χεῖρας Θεοῦ, τὸν δποῖον ἐπόθησε καί ἦγάπησεν ἐκ νεότητος.

Πρόθεσις καί σκοπός τῶν ὄσων ἀνωτέρω ἀνεφέρθησαν δέν ἦτο ἄλλος, παρά νά διατηρήσωμεν ἔστω καί δι' αὐτῶν τῶν ὀλίγων στοιχείων τό μνημόσυνον τοῦ μακαρίτου Ἱερομονάχου Ματθαίου Καρακαλληνοῦ, δὲ δποῖος ἔστάθη δι' ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους μορφή ἄκρας ταπεινώσεως, ὑπόδειγμα λειτουργοῦ, παράδειγμα κοινοβιάτου μοναχοῦ, ἀσκητοῦ προσευχομένου, φιλαγίου καί φιλοθέου. Εἴθε δὲ θίος του νά γίνη παράδειγμα καί πηγή ἐμπνεύσεως δι' ὅλους τοὺς νεωτέρους ἀδελφούς τοῦ Ἀ-

γιωνύμου "Ορους. "Ας είναι τό μνημόσυνόν του αιώνιον. Μορφαί ός τοῦ παπα-Ματθαίου θά παραμένουν μεταξύ τῶν ἀλησμονήτων ἀγιορειτικῶν μορφῶν.

Ι.Π.Κ.

ΘΕΟΦΥΛΑΚΤΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΝΕΟΣΚΗΤΙΩΤΗΣ

«Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον»

«Τίμιος ἐναντίον Κυρίου
ὁ θάνατος τοῦ δσίου αὐτοῦ»

Τήν 15ην Ιουλίου 1986 καί ώραν 14.20 μία ύψηλόκορμος κυπάρισσος, ως ή κέδρος ή ἐν τῷ Λιθάνῳ, ή όποια τόν παρελθόντα αἰῶνα εἰς Ρέθη Κορινθίας ἐβλάστησε, διά νά μεταφυτευθῆ ἀργότερα εἰς τάς ἀποκρήμνους καί ἀνύδρους ἐρήμους τοῦ "Αθωνος, ἔπεσε καί ἐστέρησε τήν δροσιάν καί ἀνάπαυσιν πού ἀπελάμβανεν δποιος εἶχε τήν εὐτυχίαν νά σταματήσῃ εἰς τόν παχύν ἵσκιον της πρός ἀνακούφιστν ἐκ τῆς δόδοιπορίας τῆς ζωῆς.

Ο Θεοφάνης Πάγκαλος (αὐτό ήτο τό βαπτιστικόν του ὄνομα) πρό ἐνός περίπου αἰῶνος, τό ἔτος 1897, ἐγεννήθη εἰς τό χωρίον Ρέθη Κορινθίας ἀπό γονεῖς ἀπλούς καί ταπεινούς, ἀλλά πλουσίους εἰς εὐσέθειαν καί φόβον Θεοῦ.

"Ἐτσι ὁ μικρός Θεοφάνης, ως κληρονόμος, ἐδέχθη τό πλούσιον τοῦτο κληροδότημα τῶν γονέων του, καί μέ ζῆλον καί εὐχαρίστησιν ἐτρέφετο μέ τά νάματα τῶν θείων ἐντολῶν, μέ τήν ἀγάπην πρός τόν Χριστόν καί δλους τούς Ἀγίους Του, ἐπειδή, ως θά ἴδωμεν, ἐπρόκειτο ή τρυφερά καί εὐσεβής καρδία του νά μεταφυτευθῆ κάπου ἀλλοῦ, εἰς τόν "Αθωνα.

Ἡ εἰς τό χωρίον του ζωή ήτο ἀπλῆ, ἀγνή. Διεκρίνετο διά τήν πραότητά του, τήν εὐσέθειαν, τήν σωφροσύνην, παρά τό

νεαρόν τῆς ἡλικίας του, καὶ τήν ὑποδειγματικήν ὑπακοήν εἰς τοὺς γονεῖς του, ἐργαζόμενος πλησίον των.

Εἰς τήν προσωπικήν του ζωὴν ἥτο αὐστηρός, ἐγκρατής, φειδωλός, δλιγαρκής εἰς τά ὄντα, ἄπληστος καὶ ἀχόρταστος εἰς τά τῶν θείων ἐντολῶν.

‘Υπακούων εἰς τάς ἐντολάς τοῦ Κυρίου, ἥτο διά τῆς πτωχείας του πλούσιος εἰς ἐλεημοσύνας καὶ ἄλλα θεάρεστα ἔργα, ἀνάλογα μέ τά μέτρα τῶν δυνατοτήτων του.

Ἐνηλικιωθείς ἔπερπε νά ἐκπληρώσῃ τάς πρός τήν πατρίδα ὑποχρεώσεις του. Ἐπεστρατεύθη κατά τόν μικρασιατικόν πόλεμον, ὑπηρετήσας μέ ζῆλον καὶ πατριωτισμόν ἐπί πενταετίαν εἰς Μικράν Ἀσίαν καὶ Λευκορρωσίαν.

Ἐδῶ φαίνονται τά ἀλτρουϊστικά του αἰσθήματα, ἡ εὐσέβεια, ἡ ἀγάπη πρός τούς συνανθρώπους, ὁ πόνος, ἡ θλῖψις εἰς τάς κατά καὶ μετά τόν πόλεμον ἐπελθούσας συμφοράς. Ὁ πόνος αὐτός δέν ἐθεραπεύθη μέχρι τάς τελευταίας στιγμάς τῆς ἐπιγείου ζωῆς του, ώς τοῦτο καταφαίνεται ἐκ τοῦ παραληρήματός του, πού ἐνῷ ἐκοιμᾶτο δλίγας ἡμέρας πρό τῆς ἐκδημίας του, ἐθρηνοῦσε καὶ ὠδύρετο διά τήν ἄδικον σφαγήν ἀθώων ἀνθρώπων.

Μετά τήν ἐκ τοῦ ἐπιγείου βασιλέως ἀποστράτευσίν του, ὁ γενναῖος οὗτος στρατιώτης ἀμέσως δέν ἀνέμενε νέαν ἐπιστράτευσιν, ἀλλά ως ἐθελοντής κατετάγη εἰς τό στράτευμα τοῦ ἐπουρανίου Βασιλέως, διά νά πολεμήσῃ ἄλλον ἔχθρον, ἢ μᾶλλον ἔχθρούς ἀοράτους καὶ φοβερωτέρους, τήν σάρκα, τόν κόσμον (δηλαδή τό κοσμικόν φρόνημα) καὶ τόν διάθολον, διά νά τούς κατατροπώσῃ τελικῶς καὶ ἔτσι νικητής, τροπαιοῦχος καὶ στεφανωμένος ἀπό τόν Μέγαν Ἀθλοθέτην Χριστόν, νά ἐπιστρέψῃ εἰς τήν πατρίδα του τήν ἐπουράνιον, καὶ ἐκεῖ αἰωνίως ν' ἀναπαύεται εἰς τάς μονάς τοῦ Κυρίου.

Ἐτσι τό 1923 ἦλθε εἰς τόν “Αγιον” Όρος, καὶ μετά ἀπό τριετή δοκιμασίαν ὁ ἥδη εὐδόκιμος, τό ἔτος 1926, ἐκάρη μοναχός εἰς τό Κελλίον «Ἄγιοι Ἀνάργυροι» τῆς Νέας Σκήτης ὑπό τοῦ φημισμένου Πνευματικοῦ Γέροντος Ἰωακείμ Σπετσιέρη, λαβών τό ὄνομα Θεοφύλακτος Μοναχός.

Ἐδῶ δοῦνος μου σταματᾶ νά σκέπτεται καί τό χέρι νά γράφη. Ἀπό τήν μιά ἀναλογίζομαι τήν βαρύτητα τῆς ὑποθέσεως καί τό ὑψος τῶν ἀρετῶν καί ἀγώνων τοῦ νεαροῦ μοναχοῦ Θεοφυλάκτου, ἀπό τήν ἄλλη αἰσθάνομαι τήν ἀδυναμίαν μου νά παρουσιάσω αὐτά, φοβούμενος μήπως ἀδικήσω τόν ἄνδρα, καί ἔτσι εὑρεθῶ ὑπό κατηγορίαν, ἃν καί δοῦλος γνωρίζω ὅτι δέν θά δυσαρεστηθῇ. Ἐπειδὴ δόμως καί ἡ σιωπή θά ἥτο ἐπίσης κατηγορία καί ἀδικία, διά τοῦτο θαρρῶ, ἐπικαλούμενος καί τάς εὐχάς τοῦ ἀοιδίμου καί μακαριστοῦ Γέροντος, τοῦ Παπποῦ (ὅπως τόν ἀποκαλούσαμε), καί θά προσπαθήσω νά περιγράψω ὀλίγα ἀπό τήν δοντως ἀγωνιστικήν καί μαρτυρικήν ζωήν του.

Τά πρῶτα μυστικά τῆς μοναχικῆς πολιτείας του τά ἐδιδάχθη ὑπό τοῦ δονομαστοῦ καί ἐναρέτου Πνευματικοῦ Γέροντός του, ὡς προελέχθη, Ἰωακείμ Σπετσιέρη. Μετά τόν θάνατον αὐτοῦ, ἐμαθήτευσε καί πολλά ὠφελήθη ἀπό τόν ἐπίσης σπουδαῖον καί καλόν ἐργάτην τῆς νοερᾶς προσευχῆς, Ὁσιώτατον Γέροντα Ἰωσήφ, εἰς τήν συνοδείαν τοῦ ὁποίου προσεχώρησεν εἰς σπήλαιον τῆς Μικρᾶς Ἀγίας Ἀννης, ὅπου ἤσκήτευε καί τόν κατέστησε Πνευματικόν του Πατέρα καί Γέροντα, ὑπό τοῦ ὁποίου καί ἔλαβε τό Μέγα καί Ἀγγελικόν Σχῆμα τό ἔτος 1952.

Ὦς ἡ διψῶσα ἔλαφος δέχεται τό δροσερόν ὕδωρ τῶν πηγῶν, ἔτσι καί ἡ ἀγνή ψυχή τοῦ νεαροῦ Θεοφυλάκτου ἐδέχετο καί ἐδροσίζετο μέ τάς θείας καί ἀγίας νουθεσίας τῶν πεφωτισμένων τούτων Γερόντων. "Ἔτσι καί ὡς δεκτικός ἐκ φύσεως τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος, δέν ἥργησε οὔτε ἐδυσκολεύθη νά ἀφομοιώσῃ τάς νουθεσίας τῶν διακεκριμένων διδασκάλων του, καί νά βιώση τάς πράξεις καί τήν ζωήν των.

Ἀμέσως ἥρχισεν ὄλας αὐτάς νά ἐφαρμόζη αὐτός πρῶτος εἰς τήν ζωήν του, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐνοικήσῃ ἡ Χάρις τοῦ Κυρίου εἰς τήν καρδίαν του καί νά γίνη πνευματικόν φῶς διά πολλάς ψυχάς.

Ὦς πρῶτον μέσον διά τήν ἐπιτυχίαν του ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τήν καλλιέργειαν τῆς πρός τόν Χριστόν πίστεως, μέ σκοπόν νά κατορθώσῃ καί τά ὑπόλοιπα, ἐπειδή «πάντα δυνατά τῷ πιστεύοντι». Ἐπίστευε ἄνευ ἐπιφυλάξεων καί συμβιβασμῶν,

διά νά ήμπορέση ν' ἀνυψώσῃ τόν νοῦν του εἰς τόν Θεόν. Διά τοῦτο καὶ εἰς τούς διαδοχικῶς χρηματίσαντας Πνευματικούς του Πατέρας ἐνεπιστεύθη ἀνεπιφυλάκτως ὅλην τήν ζωήν του, πιστεύων ἔτσι ὅτι παραδίδεται καὶ ὑπηρετεῖ τόν Χριστόν.

Δεύτερον μέσον τῆς ἐπιτυχίας του ἔχρησιμοποίησε τήν προσευχήν καὶ νηστείαν. Πιστεύων εἰς τόν Κύριον, ἐπίστευσε καὶ εἰς τούς λόγους Του: «τοῦτο τό γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰ μή ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ». Καὶ ἐπειδὴ δὲ μοναχός Θεοφύλακτος ἐπεθύμει νά νικήσῃ τόν διάβολον καὶ τά φρονήματα τῆς σαρκός καὶ νά καθαρίσῃ τήν ψυχήν του, ἐπεδόθη μέ δλας τάς δυνάμεις του εἰς τήν ἀσκησιν τῆς νοερᾶς καὶ ἀδιαλείπτου καρδιακῆς προσευχῆς καὶ αὐστηρᾶς νηστείας μέ κόπους καὶ ἰδρῶτας, διά νά φθάσῃ πολύ ἐνωρίς εἰς τό σημεῖον νά ἀσκήται εἰς αὐτά ἀκόπως πλέον καὶ εὐχερῶς.

Τρίτον μέσον τῆς ἐπιτυχίας ἔθεσεν εἰς τήν ζωήν του τήν ἀγάπην. Πιστός εἰς τόν Κύριον καὶ Δεσπότην Χριστόν, τόν διποῖον θερμῶς ἡγάπησεν, ἐμμετέο Αὐτόν εἰς τήν ἀγάπην πρός δλους, ως πιστός φίλος καὶ μαθητής. Ἐκαλλιέργει τήν εἰλικρινή καὶ ἀνιδιοτελή ἀγάπην, καὶ τούς πάντας ἀπό καρδίας συνεχώρει. Δέν κατηράτο ποτέ, ἀλλ' ηύχετο καὶ προσηγόρευε δι' ὅλους, ἀκόμη καὶ διά τούς ἀδικοῦντας αὐτόν. «Ἐτσι μέ τήν ἀνεξικακίαν καὶ τό ταπεινόν του φρόνημα ἡκτινοβόλει πρός πάντας καὶ ἡτο προσιτός καὶ εὐχάριστος εἰς τάς μετά τῶν ἄλλων συναναστροφάς.

Τέταρτον στόχον ἔθαλε τήν ταπείνωσιν. Ὁλόκληρος ἡ ζωή του ἦτο ἔνας συνεχής ἀγών διά τήν ἀπόκτησιν μέ τήν θείαν Χάριν τῆς ἀγίας ταπεινώσεως τοῦ Κυρίου. Πόσοι ἄνθρωποι δέν τόν ἡνώχλουν καὶ ἐστενοχώρουν! Ὁμως αὐτός οὐδέποτε ἀντέλεγε καὶ ἐλοιδώρει, ἀλλά σιωπῶν προσηγόρευε διά τήν θαθειά ταπείνωσίν του γεγονός: Ὁλίγας ἡμέρας πρό τῆς ἐκδημίας του, τόν ἐπεσκέφθη Καθηγούμενος Ἱερᾶς Μονῆς μέ μερικούς νέους μοναχούς. «Οταν τόν ἡρώτησε νά εἴπη λόγους ψυχωφελεῖς, διά τάκοιτος γέρων ἀπήντησε: «Δέν μπορῶ νά μιλήσω ἐγώ, διότι

έσυ είσαι Ήγούμενος». "Οταν δημοσιεύετε, καί διά δευτέραν φοράν τόν παρεκάλεσε, έκεινος, ώς ύπακουος μοναχός, είπε: «"Οποιος δέν έχει καί δέν καλλιεργεῖ τήν εὐχή, είναι δύσκολο νά σωθῇ».

Είς δλην τήν μοναχικήν του ζωήν ήτο πτωχός καί έστερη-μένος. Μέ τήν χάριν τοῦ Θεοῦ είχε ξεπεράσει τό πάθος τοῦ πλούτου καί τῶν χρημάτων. Ἐπεθύμει τό χρῆμα, τό δποιον δέν ήμποροδν οί κλέπται νά τό ἀρπάσουν καί ο σκώληξ νά τό καταστρέψῃ. Διά τοῦτο ποτέ δέν ήσχολήθη μέ χειρωνακτικήν ἐργασίαν, ἀλλά είχεν ἐκλέξει τήν ἀγαθήν μερίδα, τήν νοεράν προσευχήν, ή δποιά τόν ἔχόρταινε περισσότερο ἀπό κάθε ὑλικήν τροφήν. Είχε, κατά τό ψαλμικόν, ἐπιρρίψει τήν μέριμναν αὐτοῦ ἐπί τόν Κύριον, καί ο Κύριος, ο δποιος ἀγαπᾶ τούς ἀγαπῶντας Αὐτόν, τοῦ ἔστελνε τήν ἔξ ψψους βοήθειαν καί παρηγορίαν. Ἡ μόνη του περιουσία ήσαν μερικά ξυνόδενδρα, τούς καρπούς τῶν δποίων ούδέποτε ἐπώλησεν, ἀλλά τούς ἔδιδεν εὐλογία, χωρίς νά κρατᾶ διά τόν ἔαυτόν του τίποτε. Καί είς τοῦτο ἀνεδείχθη γνήσιος μαθητής τοῦ Κυρίου, κατά τό γραφικόν: «Μακάριοι οι ἐλεήμονες...».

Ἡ ταπείνωσις τοῦ Κυρίου τοῦ συνέτριβε τήν καρδίαν καί δέν ἔπαυε νά ζητᾶ παρ' Αὐτοῦ περισσοτέραν.

Πέμπτον μέσον τής ἐπιτυχίας του είχε τήν εὐλογημένην ὑπομονήν. "Ω θαυμάσιε παπποῦ, τί καί πόσα δέν υπέμεινες μέ ἀνδρείαν καί ταπείνωσιν! Τούς ἔξ ἀνθρώπων πειρασμούς δέν υπέμεινες καρτερικῶς καί σιωπηλῶς, προσευχόμενος ύπέρ τῶν πειραζόντων σε, ή τούς δαίμονας δέν ἀντιμετώπιζες μέ τά παντοδύναμα ὄπλα τής προσευχῆς, νηστείας καί ταπεινώσεως; Πόσας φοράς σέ κατεπολέμησεν ό πονηρός μέ ποικίλα τεχνάσματα, διά νά σέ φέρη είς ἀπελπισίαν καί είς ἀπρεπα πράγματα; Ἀλλά σύ, ώς γενναῖος στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ, δέν ἔδειλίασες καί παρέμεινες σταθερός καί ἀκλόνητος είς τάς ἐπάλξεις, μαχόμενος μέ τό κομβοσχοίνιόν σου! Ἀξία θαυμασμοῦ ήταν ή μακαρία ὑπομονή σου, τήν δποίαν ἔδειξες είς τά 85 χρόνια τής ζωῆς σου καί ή δποιά δέν ἡξεύρω ἔάν ύστερη καί αὐτῆς τής του δικαίου Ἰώθ.

Ποῖος ἔζήτησε τήν εὐχήν του καί αὐτός δέν παρεκάλεσε

τόν Κύριο μέ τό εὐλογημένον κομβοσχοίνι του; Ἐλυπεῖτο καὶ ἐστενοχωρεῖτο ὑπέρμετρα διά τούς αἱρετικούς, ἐπειδὴ μέ τά λόγια καὶ ἔργα των ἐθλασφήμουν τό "Ονομα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν. Δι' αὐτό ὠμιλοῦσε μέ πικρίαν καὶ πόνον, χωρίς ὅμως νά παύσῃ νά προσεύχεται νά τούς φωτίσῃ καὶ ἐλεήσῃ ὁ Πανάγαθος Θεός.

"Ο Κύριος εἰς τά τελη τῆς ζωῆς του τοῦ ἐπεφύλαξε τό μεγαλύτερον δῶρον διά τούς ἀκαμάτους ἀγῶνας του, διά νά τόν ἔχη πλησίον του ἐστεφανωμένον μέ τό μαρτύριον τῆς ὑπομονῆς. Ἡθέλησε νά δοκιμάσῃ τόν χρυσόν περισσότερον διά νά λάμπῃ ἐν τῷ οὐρανῷ, ἐπιτρέπων εἰς αὐτόν τήν ἀνίατον καὶ μαρτυρικήν ἀσθένειαν τῆς στερήσεως τοῦ φωτός του. Ἐπί πενταετίαν καὶ πλέον, μέ σιωπήν καὶ ὑπομονήν ὑπέμεινε τήν ἀσθένειάν του, παρότι ὡς ἀνθρωπος ἐνίστεται ἐστενοχωρεῖτο διά τήν μοναξιά καὶ τό βαθύ σκοτάδι εἰς τόν δόποντον εὑρίσκετο ἡμέραν καὶ νύκτα. Δέν ἡγανάκτει ὅμως, οὔτε παρεπονεῖτο, διότι μέσα εἰς τό σκότος αὐτό, ἔζη τό ἄյλον, ἄκτιστον καὶ ἀνέσπερον φῶς τῆς μεγαλειότητος τοῦ Κυρίου, δι' αὐτό καὶ τό πρόσωπόν του ἡκτινοβόλει, ηὐχαριστεῖτο καὶ ἐδοξολόγει τόν Θεόν, πότε μέ λόγους καὶ πότε μέ σιγανούς καὶ ταπεινούς ὕμνους. Τήν ἀνθρωπίνην αὐτήν στενοχωρίαν διεσκέδαζεν ἀκόμη, καὶ μέ τήν χαράν καὶ ἐλπίδα τῶν μελλόντων ἀγαθῶν καὶ ἡδη ἀπό τῆς παρούσης ζωῆς, ἥρχιζε ν' ἀπολαμβάνη αὐτά, ὑπομένων ἀγογγύστως τό μαρτύριον τῆς τυφλώσεώς του.

Πρίν δεχθῇ αὐτή τήν δοκιμασία τῆς στερήσεως τοῦ φωτός του, εἶχεν οἰκειοθελῶς ὡς διακόνημά του ἀφ' ἐνός μέν τήν διανομή τῆς ἀλληλογραφίας τῶν Πατέρων τῆς Σκήτης καὶ ἰδίως τῶν εὑρισκομένων μακρύτερον τοῦ Κυριακοῦ, ἀφ' ἐτέρου δέ, δύο φοράς τήν ἡμέραν νά περιέρχεται τήν Σκήτην, ἀνάπτων τάς κανδήλας τεσσάρων προσκυνηταρίων μέ οίασδήποτε καιρικάς συνθήκας.

Προσέτι εἶχε καὶ τήν χάριν τῆς ξενιτείας πρός συγγενεῖς καὶ φίλους, ζῶν μόνος, σιωπηλός καὶ προσευχόμενος.

"Ως ταπεινός ὠμιλοῦσε καὶ ἐδίδασκε περισσότερον μέ τήν σιωπήν καὶ πραότητά του, ἀποφεύγων τάς διά λόγου διδασκαλίας.

Συνεπεία αυτῆς τῆς μοναξιᾶς, τοῦ γήρατος καὶ τῆς ἀσθενείας του, ἀναγκάσθηκε νά δεχθῇ τάς περιποιήσεις καὶ φιλοξενίαν τῆς φιλαδέλφου Ἀδελφότητος τῶν Ἀβραμαίων, οἱ ὅποιοι μέ ἀγάπην, στοργὴν καὶ αὐτοθυσίαν, τὸν ὑπηρέτησαν ἐπί μίαν ἔξαετίαν, οὐχί ως ἄνθρωπον, ἀλλ' ως αὐτόν τὸν Κύριον, ἀνιδιοτελῶς προσφέροντες τήν ἀγάπην των πρός τὸν ἔχοντα ἀνάγκην βοηθείας ἀδελφόν.

Εἶχα τήν εὐτυχίαν καὶ εὐλογίαν νά τὸν ἐπισκέπτωμαι συχνά καὶ μάλιστα νά τὸν συντροφεύσω τήν τελευταίαν νύκτα τῆς ζωῆς του. Καθ' ὅλην τήν νύκτα ἥτο ἥρεμος καὶ γαλήνιος, διατηροῦσε τήν πνευματικήν του διαύγειαν μέχρι καὶ μιᾶς ὥρας πρό τῆς ἐκπνοῆς του, ἃν καὶ δέν μποροῦσε νά διμιλῇ, λόγῳ τῆς μεγάλης δυσπνοίας, πλήν ἀντελαμβάνετο τὰ πάντα.

"Οταν ἡρωτήθῃ ἐπίσης ὑπό τοῦ προαναφερθέντος Καθηγούμενου ἐάν προσεύχεται διά τοὺς πατέρας, ὅπως καὶ διά καποιαν γνωστήν του ἀπό τήν οἰκογένειαν, ἀπήντησεν:

— Τόσον διά σᾶς καὶ τήν συνοδείαν σας ὅσον καὶ διά τήν οἰκογένειαν αὐτήν τραβῶ κάθε ἡμέρα κομβοσχοίνι.

Παρ' ὅτι ὑπέφερε πολύ ἀπό τήν ἀσθένειαν (πιθανόν καρκίνον τοῦ στομάχου) δέν διέκοψε τήν προσευχὴν διά τοὺς γνωστούς του. Καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας του εἶχε ἀδιάλειπτον τήν προσευχήν. "Οταν ἡρωτήθῃ ἃν μπορῇ νά προσεύχεται, ἀπήντησε:

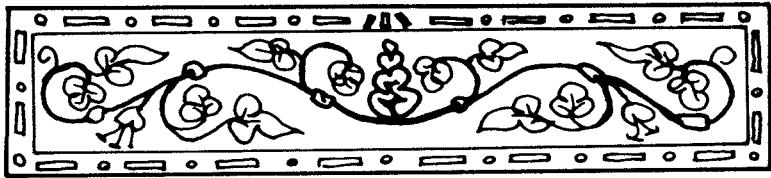
— Δέν καταβάλλω προσπάθειαν. Μόνη της ἔρχεται μέσα μου ἡ εὐχή. Μόνον ὅταν διμιλοῦν πολλοί κοντά μου δυσκολεύομαι.

Τέλος βασταζόμενος ὑπ' ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός Ἀνδρέου, παρέδωσε τήν μακαρίαν αὐτοῦ ψυχήν εἰς χεῖρας Ζῶντος Θεοῦ τήν 15ην Ιουλίου τοῦ ἔτους 1986.

"Ετσι ἔφυγε σωματικῶς ἀπό κοντά μας, διά νά μᾶς συνοδεύῃ σ' ὅλη τήν ὑπόλοιπη ζωή μας ἡ εὐχή του.

Αἰώνια σου ἡ μνήμη, καὶ εὕχου ὑπέρ ἡμῶν πρός τὸν Παννοικτίρμονα Θεόν, Σεβαστέ Γέροντα Θεοφύλακτε.

Π.Μ.Γ.

Η ΘΑΥΜΑΣΤΗ ΔΙΑΣΩΣΙΣ*

Καλοκαίρι. Ιούλιος του 1983. Τελειώσαμε τόν έσπερινό της συνάξεως του Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, φάγαμε κάτι πρόχειρα και φύγαμε γιά ψάρεμα μέ τσαπαρί στά βαθειά νερά της Σκήτης της Ἅγιας Ἀννης.

Ἡ θάλασσα γυαλί, ἡ ζέστη πολλή καὶ ἡ ψαρόβαρκά μας «Ἄγιος Νικόλαος» μέ τή μικρή βαρκούλα «Βυζάντιο» σχίζουν τά νερά περνῶντας ἀπό τά δύο γειτονικά Μοναστήρια καὶ τίς δύο Σκήτες.

Σέ λίγο φτάσαμε στά σύνορα της Σκήτης της Ἅγιας Ἀννης καὶ τῆς Μικρᾶς Ἅγιας Ἀννης, στό νησάκι Διαπόρτι.

Στήν ψαρόβαρκα είναι ὁ πεπειραμένος ψαράς μας γερο-Ν. , ὁ π. Θ., ὁ π. Φ. καὶ ὁ π. Π. ἐνῷ στό μικρό βαρκάκι ὁ π. Μ. κι ἐγώ.

Τά ψάρια, σαφρίδια ώς ἐπί τό πλεῖστον, τιμποῦσαν ὅχι πολύ βέβαια. Προσπαθούσαμε νά βγάλουμε τόσα, δσα χρειάζονται γιά μιά μοναστηριακή τράπεζα μέ τούς φιλοξενουμένους της.

Μετά ἀπό ἀρκετή ὥρα ἡ μεγάλη βάρκα μέ τούς τέσσερις ἀδελφούς φεύγει πρός τά Κατουνάκια γιά νά ψαρέψουν κι ἐκεῖ. Ὁ π. Μ. κι ἐγώ μέσα στό «Βυζάντιο» ψαρεύουμε μέ ἐπιτυχία. «Ολα ἥρεμα, ζέστη πολλή, ὁ ἥλιος χάνεται στό μεσαῖο πόδι της Χαλκιδικῆς, τή Σιθωνία, καὶ τίποτε δέν δείχνει κάτι κακό στή φύσι.

Ξαφνικά ἀπό τά βουνά της Σίμωνος Πέτρας θλέπω ἔνα μαῦρο τεράστιο σύννεφο πού μέ ταχύτητα ἄνοιγε τά πλοκάμια του καὶ ἐκάλυ-

* Θαῦμα του Ἅγ. Νικολάου στίς 12-7-83

πτε τή θάλασσα, τά βουνά, τά Μοναστήρια, σάν δαιμόνας ήταν, που προκάλεσε φόβο στή ψυχή μου.

— Πάτερ Μ. τοῦ λέω, θά βρέξη.

— Μπά, μᾶλλον αύριο, μοῦ ἀπαντᾶ ἐκεῖνος.

Τοῦ είχα ἐμπιστοσύνη γιατί είχε κάνει χρόνια στά καράβια. "Ομως δέν πέρασαν 4-5 λεπτά καὶ ξέσπασε μιά φοβερή θύελλα, μπουρίνι φοβερό πού μόνο ὃν τό ἔχη ζήσει κανείς θά καταλάθῃ.

Τά νερά ἀπό τόν ἀέρα σηκωνόντουσαν ψηλά τόσο πού νά μή βλέπουμε μπροστά μας. Μαύρισε ό οὐρανός, ή θάλασσα ἔγινε σκοτεινή. Θύμιζε κόλασι.

"Αρχισα νά φοβᾶμαι πολύ. Μέ τή βαρκούλα διαστάσεως 1,50 × 2,50 μέτρων βρισκόμασταν 150 μέτρα μακρυά ἀπό τά ἀπρόσιτα παραλιακά βράχια. Ἀμέσως πιάνω τά κουπιά ἀφήνοντας τίς πετονιές μέσα στή θάλασσα. Προσπάθησα νά κατευθύνω τή βάρκα πρός τά παράλια. Ἀδύνατον. Βρίσκω ἀντίθετο τόν ἀέρα. Προσπαθῶ πάλι, τίποτε. Ἀρχίζω νά λέω τήν εὐχή, τό «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, ἐλέησόν με τόν ἀμαρτωλόν», δυνατά, μία ἐγώ, μία ὡς π. Μ. Παίρναμε κουράγιο ἀπό τό ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μας. Όμως ό κίνδυνος μεγάλωνε γιατί ή βάρκα δέν προχωροῦσε, παρά μόνο τήν κρατούσα σέ μιά σταθερή θέσι κόντρα στή θύελλα. Ή ἀνησυχία μου μεγάλωνε πολύ. Παρηγορήθηκα μέ τό γεγονός ὅτι θά ἔλθουν οἱ ἄλλοι ἀδελφοί, μά ἐκείνοι ήσαν εἴκοσι λεπτά μακρυά μας. Ἀπογοητεύθηκα ἀπ' αὐτή τή σκέψι καὶ τότε λέω στόν π. Μ:

— Ξέρεις μπάνιο;

— Ναί, μοῦ λέει μέ βεβαιότητα. "Έχω ναναγήσει δύο φορές. Κουπιά δύμως δέν ξέρω.

— Θέλεις νά πέσουμε γιά νά βγοῦμε κολυμπῶντας;

— Εντάξει.

Τό ξανασκέφτομαι δύμως. "Αραγε θά βγοῦμε ἔξω σῶοι; Καὶ ή βάρκα τί θά γίνη; Σίγουρα θά χανόταν στό πέλαγος. Πάλι ἀπογοητεύθηκα κι ἀπ' αὐτή μου τή σκέψι καὶ ψάχνω γιά ἄλλη ἀνθρώπινη λύσι.

Κουράστηκαν τά χέρια μου. Πονοῦσαν πολύ τά μπράτσα. Ἀπελπιζόμουν. Ὁ π. Μ. γελοῦσε νευρικά, ἔθγαζε κραυγές χωρίς νά καταβαίνω τό γιατί, ἐγώ είχα ἀγριέψει καὶ γεμάτος θυμό μπροστά στόν κίνδυνο είπα τό ἀπολυτικό τοῦ προστάτου μας Ἅγιον Νικολάου: «Κανόνα πίστεως...». Τόν ἐπικαλεστήκαμε καὶ οἱ δύο. Πρώτη φορά ἔβλεπα τό θάνατο νά μέ πλησιάζη καὶ δύολογῶ ὅτι δέν ημουν ἐτοιμος νά τόν δεχθῶ.

— Πάτερ Μ., τοῦ λέω, ἔλα κάτσε πίσω νά ἔχη βάρος ή βάρκα.

—Νάναι εύλογημένο.

Ἐρχόμενος, πέφτει πάνω μου, μέριχνει κάτω καί μοῦ θγαίνει τό κουπί ἀπό τὸν σκαρμό. Ἡ βαρκούλα ἀκυθέρνητη στό φοβερό μπουρίνι γιά λίγα λεπτά ἔγινε καρυδότσουφλο στά φοβερά κύματα. Μᾶς τήν πλάγιασε ό δέρας καί τήν πήγαινε στό πέλαγος. Σίγουρα θά φτάναμε στήν Κρήτη, ἂν φτάναμε. Σηκώνομαι γρήγορα. Τρέμω ὅλος. Τρέμουν τά χέρια, τά πόδια, τά σαγόνια μου, ψιθυρίζω τήν εὐχή, φωνάζω τόν Ἀγιο Νικόλαο, ἐπικαλοῦμαι τήν εὐχή τοῦ Γέροντός μου. Τίποτε. Θά πεθάνουμε ἐδῶ, θά πνιγοῦμε, μοῦ λέει ό λογισμός. Δέν τό πιστεύω, δέν θέλω νά τό πιστέψω, εἴμαστε ἀκόμα νέοι, Θεέ μου, δέν είμαι ἔτοιμος γιά κάτι τέτοιο φοβερό.

Μέσα σ' αὐτή τή φοβερή ἀπελπισία μέρι δῆλη μου τή δύναμι τῆς ψυχῆς, ὅλο μου τό κουράγιο, μέρι δῆλη μου τή φτώχεια φωνάζω μέρι παράπονο καί ἑλπίδα σωτηρίας στόν Ἀγιο Νικόλαο, τόν προστάτη τῶν χηρῶν, τῶν φτωχῶν, τῶν ναυτικῶν, τόν δικό μας προστάτη: «Ἄγιε Νικόλαε, σάν τό σκυλί στ' ἀμπέλι θά πάμε δύο σου καλογέρια;».

Αὐτό ήταν, ἀδελφοί μου. Δέν ξέρω τί νά πᾶ.

Δέν κατάλαβα τί ἔγινε. Ἡμούν κουρασμένος, σωστό ράκος, τόσο ψυχικά δόσο καί σωματικά. Δέν είχα τήν δύναμι νά κουνήσω τά κουπιά, κι δώμας ή βάρκα μας ἔσχυζε τά νερά πανηγυρικά πρός τά παράλια. Δέν πίστευα τί γινόταν. Ἔγω ἔκανα κινήσεις πλαδαρές χωρίς δύναμι κι αὐτή ἔτρεχε σάν νά είχε μηχανή. Δακρύσαμε, γελούσαμε ἀπό χαρά καί εὐχαριστούσαμε τό Θεό καί τόν Ἀγιο Νικόλαο. Τό θαῦμα ἔγινε. Βρισκόμασταν πιά ἐκτός κινδύνου. Μᾶς λυπήθηκε ό Θεός, ἐμένα τουλάχιστον, γιά νά μετανοήσω καί νά ἔτοιμαστῷ ἀκόμα περισσότερο γιά τό αιώνιο ταξίδι.

Φτάσαμε κοντά στά μεγάλα βράχια, πέσαμε στή θάλασσα καί τραβήξαμε τή βάρκα. Τήν δέσαμε σ' ἔνα βράχο καί κοιταγόμασταν ἀπορῶντας ἂν είναι ἀλήθεια αὐτό. Μοιάζαμε σάν ναναγοί κάποιου μεγάλου ταξιδιωτικού πλοίου. Μέ τρεμάμενα χέρια ἀπό συγκίνησι ἔσπλεκαμε τίς πετονιές.

— Καί νάβλεπες πᾶς τσιμποῦσε! μοῦ ἔλεγε ό π. Μ. χαρούμενος ὅπως πάντα.

Μέ τή δική μας περιπέτεια ἔχασαμε τοὺς ἄλλους τέσσερις ἀδελφούς πού κι αὐτοί ἔλυναν ἀπό τήν ἀγωνία γιά μᾶς. Ὁμως ήσαν σέ γερή ψαρόβαρκα μέ μηχανή καί ἔμπειρο καπετάνιο. Δέν πέρασε ἔνα τέταρτο τῆς ὥρας καί φάνηκαν. Τό σκάφος τους θαλασσοκτυπόταν στά φοβερά κύματα, πού ἔλεγες: τώρα θά σκάση σάν καρπούζι. Οἱ ἀδελ-

φοί, μόλις μᾶς είδαν σώους, χάρηκαν πολύ, κουνοῦσαν τά χέρια, φώναζαν, εὐχαριστοῦσαν τό Θεό καὶ ίδιαιτέρως τόν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ πού ἐπικαλέστηκαν μέ πίστι, ἐνῷ ξημέρωνε ή σύναξίς του. Μέ πολύ κινδυνο μᾶς πλησίασαν καὶ μέ γρήγορες κινήσεις ἀπειρίας καὶ χαρᾶς δέσαμε τή μικρή βάρκα στή μεγάλη καὶ δλοι μαζί ξεκινήσαμε γιά τό Μοναστήρι μας.

Πηγαίνοντας, δ συγχωρεμένος Ἰορδάνης, δ καπετάνιος τῆς συγκοινωνίας Δάφνης – Ἀγίας Ἀννης, δλος φόβο μᾶς φώναζε: «Γιαλόγιαλό νά πηγαίνετε». Μᾶς ἀκολουθοῦσε κι ἄλλη μία ψαρόθαρκα μέ ψαράδες τῆς Χαλκιδικῆς, ἐνῷ δυό-τρεῖς πλαστικές βάρκες δέν φάνηκαν πουθενά. Τήν ήμέρα ἐκείνη σ' δλη τήν Ἑλλάδα πνίγηκαν εἴκοσι περίπου ἀτομα ἀπό τό μπουρίνι καὶ πολλές ζημιές ἔπαθαν οἱ πόλεις.

Οταν φτάσαμε, μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ, κουρασμένοι στό Μοναστήρι μας, ἡταν νύχτα καὶ βρήκαμε τούς πατέρες δλους στό πόδι. Ἡ ἀνησυχία τους ἡταν μεγάλη. Τηλεφωνοῦσαν στίς Σκήτες μήπως καὶ φανήκαμε σέ κάποιον ὄρσανά. Είχαν κάνει παράκλησι στόν Ἀγιο Νικόλαο, τραβοῦσαν κομποσχοίνι, ὅπως καὶ οἱ Ἀγιαννανίτες πατέρες πού μᾶς ἔβλεπαν καὶ ἥλπιζαν στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ.

Μέ πολλή ἀγάπη μᾶς δέχθηκαν. Θέλαμε ὠρες νά τούς τά περιγράψουμε, μά τό μόνο πού μποροῦσαμε νά κάνουμε ἡταν νά προσπέσουμε στόν Ἀγιο Νικόλαο, νά τόν εὐχαριστήσουμε θερμά γιά τό μεγάλο θαῦμα του. Τήν ἐπομένη μέρα ή Θεία Λειτουργία στό παρεκκλήσι τῶν Ἀρχαγγέλων ἡταν εὐχαριστιακή καὶ πρός τιμή τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ τόσο γιά τή μνήμη του, δσο καὶ γιά τήν βοήθειά του πρός ἐμᾶς. Μέ εὐγνωμοσύνη ψάλαμε τό: «Οπον ἐπισκιάσει ή χάρις σου, Ἀρχάγγελε, ἐκεῖ διώκεται τῶν δαιμόνων ή δύναμις...».

Σ' εὐχαριστοῦμε, Ἀγιε Νικόλαε, γιά τό θαῦμα σου. Σ' εὐχαριστῶ ἔγω προσωπικά, ταπεινά, καὶ σοῦ ζητῶ νά μή μᾶς ἐγκαταλείψης ποτέ. Σοῦ ζητῶ νά προστατεύῃς πάντα τούς ναυτικούς, τίς χῆρες, τούς φτωχούς καὶ δσους σέ ἐπικαλοῦνται, ἔτσι ὅπως είσαι ψηλά στή συνείδησι τοῦ Ὁρθοδόξου λαοῦ μας, ἔτσι ὅπως ἀπό μικρός σέ είχα στή καρδιά μου ἀπό τά ἀτέλειωτα θαύματα πού μέ πίστι ἀκούγα ἀπό τήν γιαγιά μου.

Σ' εὐχαριστοῦμε καὶ σέ δοξολογοῦμε, Ἀγιε Νικόλαε.

A.M.G.

ΣΤΑΥΡΟΑΝΑΣΤΑΣΙΜΗ ΑΝΑΤΟΛΗ

25 Όκτωβρίου 1985, παραμονή τῆς ἑορτῆς τοῦ ἀγίου Δημητρίου, ξεκινήσαμε χαράματα ἀπό τὴν εὐλογημένη πόλη Του Θεσσαλονίκη εἰκοσιδύο ἀγιορεῖτες καὶ δικτώ φιλοαγιορεῖτες, μέ κατεύθυνση πρός Ἀνατολάς. Δεκαήμερο προσκύνημα, ἔλεγε τὸ πρόγραμμα, στὴν Κωνσταντινούπολη καὶ στὰ ἀσκητήρια τῆς Καππαδοκίας. Τὴν προηγουμένη εἶχαμε ὑποδεχθεῖ καὶ προσκυνήσει τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας «Ἄξιόν ἐστιν» πού μόλις εἶχε φθάσει μέ πολεμικό πλοϊο ἀπό τὸν Ἀθωνα.

Πέρα ἀπό τὰ σύνορα ναοί δέν ὑπῆρχαν. Τζαμιά καὶ μιναρέδες παντοῦ, χωρικοί ἄγνωστοι, σπίτια ἀλλιώτικα, παράθυρα δίχως παραθυρόφυλλα.

Νύχτα πιά μπαίναμε στή Βασιλεύουσα, στὴν πολυθρύλητη Πόλη τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, ψάλλοντας τό «Τῇ Ὑπερμάχῳ» καὶ τό «Τοῦ Σταυροῦ σου τὸν τύπον ἐν οὐρανῷ θεασάμενος» καὶ τό «Ο ποιμενικός αὐλός τῆς θεολογίας σου» καὶ τό «Ἡ τοῦ στόματός σου καθάπερ πυρσός ἐκλάμψασα χάρις» καὶ τό «Δημητσάνης τὸν γόνον Βυζαντίου τὸν πρόεδρον» καὶ ἄλλα.

Ἄργότερα διασχίζαμε τή λεωφόρο ἀνάμεσα στά μισογκρεμισμένα τείχη τῆς παλαιᾶς πόλεως. Εἰσήλθαμε ἀπό τὴν ξακουστή πύλη τοῦ Ρωμανοῦ, ἀπέναντι τῆς ὁποίας τό 1453 εἶχε στήσει τή σκηνή του ὁ Μωάμεθ ὁ πολιορκητής, ἐκεῖ πού τά τείχη εἶχαν ὑποστεῖ φοβερές ρωγμές ἀπό τό κανόνι τοῦ Ούγγρου. Στόν ἴδιο τόπο δείλιασε καὶ ἀποχώρησε πληγωμένος ὁ στρατη-

γός Ἰουστινιάνης, καί ἐκεῖ ὁ ἔσχατος βυζαντινός αὐτοκράτωρ,
ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος, μαχόμενος σάν νέος Σαμψών,
ἔπεσε κυκλωμένος ἀπό ἀλλοφύλους.

Πιό πέρα μᾶς εἶπαν: «Ἐδῶ εἰναι ἡ Ἀγία Σοφία». Διόλου
δέν διακρίναμε μέσα ἀπό τό πούλμαν τή σκοτεινή λόγῳ μή φω-
τισμοῦ Ἀγία Σοφία, ἐν ἀντιθέσει μὲ τό φωταγωγημένο Μπλέ
Τζαμί. Περνώντας τή γνωστή γέφυρα τοῦ Γαλατᾶ, πού ἡ ἀλυ-
σίδα του σέ χρόνους παλαιούς ἔκλεινε τήν πρός τόν Κεράτιο
κόλπο εἴσοδο, βγήκαμε πρός τό Πέραν. Ἐκεῖ κοντά καί τό
«Ντολμᾶ Μπαχτσέ», «Ἐπικεχωσμένος κῆπος» ἐλληνιστί, τά
νεώτερα ἀνάκτορα τοῦ σουλτάνου, κατάφωτο μέ ἑκατοντάδες
προβολεῖς.

Μ' αὐτά γιά πρώτη γεύστη κοιμηθήκαμε τό βράδυ τής Πα-
ρασκευῆς, προσμένοντας τήν αὐγή.

Τό πρωΐ τοῦ Σαθβάτου μᾶς βρήκε στό Φανάρι. Στήν εἴσοδο
τοῦ Πατριαρχείου ἡ μεσαία πύλη κεκλεισμένη. Σκύψαμε, γονα-
τίσαμε, προσκυνήσαμε τόν τόπο δπου ἔστησαν οἱ πόδες αὐτοῦ,
τοῦ τελευταίου Πατριάρχου τής σκλαβομένης Ρωμηούσης,
τοῦ πρώτου τής ἐλεύθερης, τοῦ ἐθνοϊερομάρτυρος Γρηγορίου
τοῦ Ε'. Ἐκεῖ ἀπαγχονίσθηκε ἐπί ξύλου κρεμάμενος, δ ποιμήν ὁ
καλός, δ ὅποιος «ἔθετο τήν ψυχήν αὐτοῦ ὑπέρ τῶν προβάτων».

«Θεός Κύριος καί ἐπέφανεν ἡμῖν» ἀπό μέσα ἀντήχησε ὁ
πατριαρχικός ναός τοῦ ἀγίου Γεωργίου σέ ἥχο τρίτο. «Μέγαν
εὑρατο ἐν τοῖς κινδύνοις». Σέ λίγο εἰσῆλθε καί δ ἐορτάζων, ἡ
Α.Θ.Π. δ Οἰκουμενικός μας πατριάρχης Δημήτριος, ἐνδεδυμέ-
νος τό μανδύα, στό χέρι πατερίτσα, γαληνόμορφος καί πρᾶος.
Βάδισε ως τό μέσον τοῦ ναοῦ, εὐλόγησε τούς πιστούς, καί ἀνέ-
θηκε τέλος στόν πατριαρχικό θρόνο, τόν θρόνο τῶν Ἀποστό-
λων Ἀνδρέου καί Στάχυος, τῶν ἀγιωτάτων Γρηγορίου, Χρυσο-
στόμου, Φωτίου, Φιλοθέου, Γενναδίου, Γρηγορίου, καί τόσων
ἄλλων ἀγίων Πατριαρχῶν.

Ίσταμενοι ἀκριβῶς ἀπέναντί του, μπορούσαμε νά τόν βλέ-
πουμε πρόσωπον πρός πρόσωπον. Μορφή ἀρχοντική, αὐθεντι-
κή καί ταπεινή, ἀγόγγυστα σήκωνε τόν σταυρό τοῦ Ποιμενάρ-
χου στή μαρτυρική Πόλη. Καταδεχτικός, οἰκεῖος καί προσιτός,

μέ τη θλίψη καὶ τήν δόδυνη ζωγραφισμένη στό πρόσωπο, μά καὶ μέ τήν ἐπίγνωση τῆς θέσεώς του ως διαδόχου τῆς χορείας τῶν ἀοιδώμων Πατριαρχῶν. Μέ κατάνυξη παίρνουμε τήν εὐχή του.

Μετά τή λειτουργία μᾶς καλωσόρισε: «Εἶναι ἡμέρα μεγάλη γιά μένα, πού μοῦ δίνετε αὐτή τή χαρά, τό δῶρο τῆς προσωπικῆς ἐπαφῆς σας πρός ἐμένα. Ἀλλά εἶναι καὶ χαρά γιά σᾶς, διότι σᾶς δίδεται ἡ εὐκαιρία νά ἐπισκεφθῆτε τήν Μητέρα Ἐκκλησία, ἡ ὁποία διά μέσου τῶν αἰώνων ἐφώτισε τούς πάντας, καθοδήγησε τούς πάντας, ἐνίσχυσε τούς πάντας, κατηύθυνε ὄλους καὶ ἔδωσε ζωήν εἰς ὅλον τόν κόσμον». Καί κατέληξε: «Ἐύχομαι καὶ παρακαλῶ ὄλους νά προσεύχεσθε γιά μᾶς, νά ζοῦμε πάντοτε μαζί μέ τή Σταύρωση καὶ τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου. Διότι τό μεγάλο γεγονός τῆς ζωῆς μας εἶναι ἡ Ἀνάστασις. Σ' αὐτό πρέπει νά στρέψουμε ὅλη τήν προσοχή μας, δηλαδή ὅχι μόνο στό ὅτι θά ἀναστηθοῦμε, κατά τήν διαθεβαίωση τοῦ Κυρίου, ἀλλά καὶ στό ἄν θά τοποθετηθοῦμε στά δεξιά του, ὥστε νά ἀκούσουμε τό «Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι» καὶ νά τύχουμε τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογῶν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Αὐτοῦ ἡ χάρις εἴη μεθ' ἡμῶν».

Στό πατριαρχικό κτίριο ἔγιναν διάφορες προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις. Ἐντύπωση προξένησαν τά λόγια τοῦ ἀγίου Ροδοπόλεως κ.κ. Ἱερωνύμου. Ἐτόνισε ὅτι ἡ Ἱεραρχία τοῦ Πατριαρχείου θά συναγωνίζεται στό πλευρό τοῦ Πατριάρχου καὶ ὑπό τήν συνετή καὶ σοφή καθοδήγησή του θά βαδίσει τόν ἀνάντη ἐν πολλοῖς δρόμοι τοῦ Κυρηναίου. Καί πρόσθεσε: «Θά εἴμεθα Συγκυρηναῖοι τῇ Παναγιότητί σου εἰς τήν ἄρσιν τοῦ Σταυροῦ, πορευόμενοι πρός ἓνα οίονδήποτε Γολγοθᾶν τῆς ζωῆς, διά νά κηρυξώμεν μαζί σου πρός πάντας, πρός τόν κόσμον ὅλον, τήν Ἀνάστασιν, ως κατ' ἐξοχήν ἄλλωστε Ἐκκλησία τῆς Ἀναστάσεως».

Στήν ἀντιφώνησή του ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης προέτρεψε τούς ἀγιορεῖτες νά ἔρχονται καὶ νά ἐπανέρχονται, γιά νά ἐνισχύονται οἱ φυσικοί δεσμοί Φαναρίου καὶ Ἀθω, καὶ νά γνωρίσουν ἀπό κοντά τή ζωή καὶ τό πνεῦμα, τούς ἀγῶνες καὶ τίς ἀγωνίες, τό μαρτύριο καὶ τή μαρτυρία τῆς Μητρός Ἐκκλησίας.

Μετά τήν τελετή δόηγηθήκαμε στό ναό τῶν Βλαχερνῶν, κτισμένο ἀπό τὸν Λέοντα Μακέλλη, ἐκεῖ ὅπου τὸ 626 μ.Χ. ἐψάλη ὁ Ἀκάθιστος Ὅμνος μετά τὴν ἡττα τῶν Αθάρων καὶ Περσῶν. Τρεῖς αἰδῆνες ἀργότερα στὸν ἴδιο ναό ὁ ἄγιος Ἀνδρέας ὁ διά Χριστόν σαλός μὲ τὸν ἄγιο Ἐπιφάνιο εἶδαν τὸ δράμα τῆς ἀγίας Σκέπης, τὴν Θεοτόκο νά καλύπτῃ μὲ τὴν ἐσθῆτα Της τὸν λαό τοῦ Θεοῦ. «Τῇ Ὑπερμάχῳ» καὶ «Τῆς Σκέπης σου τὴν χάριν ἀνυμνοῦμεν, Παρθένε» ἐψάλησαν στὸν μικρό ναό μέ τὸ ἀγίασμα. Λίγα λόγια ἀπό τὸν προσμονάριο π. Βασίλειο, λίγα ιστορικά, λίγες εὐχές.

Στό μεγάλο ἐσπερινό τοῦ Σαββάτου συναχθήκαμε στό Πατριαρχεῖο. Μετά τό πέρας τῆς ἀκολουθίας ἀσπασθήκαμε τὰ ιερά σεβάσματα: Τό στῦλο τῆς φραγγελώσεως τοῦ Κυρίου· Τρεῖς θαυματουργές εἰκόνες τῆς Θεοτόκου: τῆς Παμμακαρίστου, τῆς Φανερωμένης τῆς Κυζίκου καὶ τῆς Παναγίας τῶν φυλακῶν· ὀλόσωμα τὰ τίμια λείψανα τῆς ἀγίας Σολομονῆς, μητρός τῶν 7 Μακκαβαίων, τῆς ἀγίας Εὐφημίας, μέ τό γνωστό θαῦμα τοῦ τόμου τῶν Ὁρθοδόξων στά χέρια, καὶ τῆς ἀγίας Θεοφανοῦς, συζύγου τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, τῆς ἐλεήμονος ἀσκητρίας μᾶλλον παρά βασιλίσσης.

Τήν ἐπομένη, ἡμέρα Κυριακή, ἐτελέσθη στόν Πατριαρχικό ναό ἡ εἰς ἐπίσκοπον Σελευκείας χειροτονία τοῦ ἀπό Μεγάλων Ἀρχιδιακόνων Ἀρχιμ. Κυρίλλου. Μετά τή λειτουργία φθάσαμε στό ναό τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, Μπαλουκλί τουρκιστί, μέ τό γνωστό θρῦλο τῶν ψαριῶν. Κτισμένος πρῶτα ἀπό τὸν Λέοντα Μακέλλη, εἶχε ὑποστεῖ καταστροφές καὶ ἐμπρησμούς κατά καιρούς. Ὁ π. Ἐπιφάνιος, πολυώδυνος καὶ πολύμοχθος, μᾶς ὑποδέχθηκε χαρούμενος. Σπάνια λειτουργεῖ, γιατί κανείς δρθόδοξος δέν κατοικεῖ ἐκεῖ κοντά.

Κατεβήκαμε στό ἀγίασμα, ἥπιαμε, ψάλαμε, εἶδαμε καὶ τά ψάρια, τά ἴδια ἡ τούς ἀπογόνους ἐκείνων πού ζωντάνεψαν ὅταν «ἡ Πόλις ἔαλω». «Ολο τὸ Βυζάντιο κλεισμένο σέ τόσο λίγο χῶρο. Θαύματα στόν Λέοντα Μακέλλη, στόν Ἰουστινιανό, στόν Λέοντα Σοφό, θαῦμα μέ τά ψάρια στήν ἄλωση, Τουρκοκρατία, Τάφοι Πατριαρχικοί ὀλόγυρα, 1821, 1955. Μνῆμες αὐ-

λακωμένες μέ δάκρυ καί αίμα. Καί παρ' δλα αὐτά, τό ἀγίασμα ἀνεξάντλητο: «Ἐξ ἀκενώτου σου Πηγῆς Θεοχαρίτωτε».

Διαθαίνοντας τήν Πύλη τοῦ Δευτέρου, τριακόσια μέτρα μέσα ἀπό τό παλαιό τεῖχος, φτάσαμε στή Μονή τοῦ Στουδίου. Στήν ἀρχαία κρήνη τῆς πάλαι αὐλῆς τοῦρκοι φύλακες τώρα κρεμοῦν τά ροῦχα τους. "Ορθιοι μόνο οἱ τέσσερις τοῖχοι τοῦ καθολικοῦ. Ναός ἄστεγος, ἀνέστιος, ἄοικος, δίχως «εἶδος καὶ κάλλος» πού νά θυμίζει ἐκείνους τούς παλαιούς Στουδίτες, τόν ἄγιο Θεόδωρο ἢ τόν ἄγιο Νικήτα τόν Στηθάτο, τόν ἄγιο Συμεών τόν Νέο Θεολόγο ἢ τόν ἄγιο Συμεών τόν Εὐλαβῆ. Παράξενα ἀντιλάλησαν οἱ τοῖχοι στό ἄκουσμα τοῦ ἀπολυτικού τοῦ καθολικοῦ: «Μνήμη δικαίου μετ' ἔγκωμίων». Θλιμμένοι ἀποχωρήσαμε.

Μεσημέρι, δταν ὑποδεχθήκαμε τόν ἄγιο Σταυρουπόλεως καὶ Σχολάρχη τῆς Χάλκης Σεβ. κ.κ. Μάξιμο νά μᾶς συνοδεύσει, πρός μεγάλη χαρά μας, ως τήν Ἀνατολή, διασχίσαμε τή γέφυρα τοῦ Βοσπόρου καὶ φθάσαμε στή Χαλκηδόνα. Ἐδώ ἡ Δ' Οἰκουμενική Σύνοδος, τό θαῦμα τῆς ἀγίας Εὐφημίας, ἡ ἀποσκοράκιστη τῶν μονοφυσιτῶν, ἡ ὁμολογία τῶν δύο φύσεων τοῦ Θεανθρώπου.

Νικομήδεια. Δισμύριοι μάρτυρες. "Οσιοι τῆς Βιθυνίας. Ἱερομάρτυς Ἀνθίμος. «Ἀθλοφόρε ἄγιε καὶ ἴαματικέ Παντελεῆμον». «Βαρθάραν τήν ἀγίαν τιμήσωμεν». «Ἄγιοι Μάρτυρες, οἱ καλῶς ἀθλήσαντες καὶ στεφανωθέντες». Ὁ κόλπος τῆς Νικομήδειας καὶ τά ξενοδοχεῖα τοῦ Μπόλου, ἐντελῶς δευτερεύοντα.

Νύχτα ἡ εἰσοδος στήν Ἀγκυρα, μέ τό ἀπολυτικο τοῦ ἀγίου Κλήμεντος στά χείλη: «Καί τρόπων μέτοχος καὶ θρόνων διάδοχος».

Δευτέρα ξημερώματα ξεκινήσαμε, πάντοτε πρός Ἑώαν. Καθ' ὅδόν προλόγισε δ ἄγιος Σταυρουπόλεως: «Ἐχομεν νά ἰδωμεν πολλά. Καί θά δοῦμε πέραν αὐτῶν τά δποια θά βλέπουμε. Δέν θά μένουμε στήν ἐπιφάνεια. "Ολοι οἱ θησαυροί είναι εἰς τά ὕψη καὶ εἰς τά βάθη. Ἡ ἐπιφάνεια δέν ἔχει παρά νά μᾶς δώσει μόνο ἔνα χάρμα εἰς τούς δφθαλμούς. Τά ἀκροάματα δέν θά είναι παρά κνήθοντα ἀπλῶς τήν ἀκοή. Ἐάν θέλουμε νά ἐμβαθύ-

νουμε, πρέπει νά ἀρθῶμεν εἰς τό ὄψος, η νά βυθισθῶμεν εἰς τό βάθος. Ἐχει μεγάλη σημασία και ἀξία τό: Ἐπανάγαγε εἰς τό βάθος. Ο, τι δέν μᾶς δίδει η ἐπιφάνεια, θά μᾶς τό δώσῃ τό βάθος και τό ὄψος. Ή μετάβασις είναι ἀνάβασις, είναι ἀνύψωσις, ἀπογείωσις, ὑπεργείωσις, και δσον ἀφορᾶ τό βάθος είναι ἐνδοσκόπησις, βυθομέτρησις και γεώτρησις τοῦ πραγματικοῦ κόσμου μας που είναι μέσα μας».

Αφήνοντας πλέον δεξιά μας τήν ἀλατόλιμνη, περάσαμε ἔξω ἀπό τήν ἀρχαία Νύσσα, και ἀπό τήν Καρβάλη (Ναζιανζό), πόλεις που σφραγίστηκαν μέ τά δνόματα τῶν μεγάλων Καππαδοκῶν και ἀγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας, τῶν κορυφαίων Γρηγορίων. «Ο Θεός τῶν Πατέρων ἡμῶν... μή ἀποστήσης τό ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν».

Αποβιβαστήκαμε στό Περίστρεμμα, Ἰχλαρα τουρκιστί, μιά χαράδρα μήκους 14 χλμ. και βάθους 150 μέτρων, μέ ἓνα ποταμό κατά μῆκος τῆς. Νά είναι ἄραγε τό «βάραθρον τῆς οἰκουμένης», ὅπως τό ἀποκαλοῦσε ὁ Μέγας Βασίλειος σέ ἐπιστολή του πρός τόν ἄγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο;

Τόπος ἄγονος σχεδόν, ἀφιλόξενος και τραχύς. Λίγα δένδρα στό βάθος τῆς χαράδρας. Αὐτά τά ἔξωτερικά. Μά δεξιά κι ἀριστερά τῆς χαράδρας, μέσα στούς ήφαιστειογενεῖς βράχους, ἔντεκα τρύπες μεγάλες και μισοσκότεινες, ἔντεκα ἀσκητήρια λαξευμένα μέ πλῆθος νωπογραφίες που σώζονται καθαρές. Ναοί τοῦ ἄγιου Δανιήλ, τοῦ ἄγιου Γεωργίου, τοῦ ἄγιου Τρύφωνος.

Τοιχογραφίες τοῦ Παντοκράτορος, τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τῆς Κοιμήσεως, τοῦ ἄγ. Νικολάου, τῶν Ἀρχαγγέλων, τοῦ ἄγιου Τρύφωνος, τῆς ἄγιας Μαρίνης. Στό ναό τοῦ ἄγιου Γεωργίου (ἢ τοῦ δράκοντος) σώζεται η παράσταση τῆς κολάσεως και δ βύθιος δράκων, ἐξ οδ και τό δνομα τοῦ ἀσκητηρίου. Ἐναντί τῆς εἰσόδου κενοτάφιο, 6 Τάφοι, στό βάθος η δέησις. Ἐπιγραφή: Τάφος Κοσμᾶ πρεσβυτέρου. Στό ναό τοῦ ἄγιου Τρύφωνος (ἢ τῶν Ὑακίνθων), ψάλλαμε: «Ἄγιοι Μάρτυρες» και «Δόξα σοι Χριστέ δ Θεός».

Μιά τουρκάλα μέ τήν οἰκογένειά της κατέβασε στά ἀσκη-

τήρια τό παιδί της πού εἶχε πάθηση στά μάτια, γιά νά θρῆ τό φῶς του, νά τό θεραπεύσουν οί ἄγιοι. "Ηξεραν ἑλληνικά. «Εἴστε ἑλληνες;» ρωτήσαμε. «Λίγο -λίγο» ἀπάντησαν.

'Απόγευμα στό Μηλοκόπι, Καιμακλί τουρκιστί, μέ τίς περίφημες κατακόμβες τοῦ τετάρτου αἰώνα. 'Οχτώ πατώματα κάτω ἀπό τή γῆ, μέ τέλειο σύστημα ἔξαιρισμοῦ, παρεκκλήσια, κοινές τράπεζες, αἱθουσες συνάξεων, στέρνες, πατητήρια, ἀποθήκες τροφίμων, σήραγγες κ.ἄ., δπου μπορούσε νά μείνει ἄνετα ἓνα χωριό γιά ἔξη μῆνες. 'Εδῶ ζεῖ κανείς χρόνους τῶν διωγμῶν. Κρυμμένοι ἀπό τόν πάνω κόσμο ψάλαμε «Τόν τάφον σου, Σωτήρ» καί «Χριστός Ἀνέστη». 'Υγρή ἡ Ἀνάσταση, ύγρη στούς τοίχους, στίς σήραγγες, στά μάτια καί στίς φλέβες. "Ένας λίθος πού ἔφραζε τήν κυρία πύλη τῶν κατακομβῶν, ἥδη ἀποκεκύλισται. «Δεῦτε ἵδετε».

Βράδυ στό Προκόπι, τόπο πού ἀγίασε δ ἄγιος Ἰωάννης δ Ρῶσσος μέ τά ἀπειρα θαύματα, καί τό πιό γνωστό μέ τό ἀχνιστό φαγητό, τό δόποιο ἔστειλε αὐθωρεί στόν ἀφέντη του πού προσκυνούσε στήν Ἀραβία.

6.00' π.μ. 'Ανατολή στό Προκόπι, ἔνα κιτρινωπό δειλό χρῶμα παντοῦ. Τό ξημέρωμα μιά ὥρα νωρίτερα ἀπό τήν Ἐλλάδα. Μά «καιρός τοῦ ποιῆσαι...». 'Εξάψαλμος: Δόξα ἐν ύψιστοις Θεῷ.

Τό Προκόπι, τουρκιστί Ούργκούπ, «Πολυθράχιον» θά λέγαμε, λόγω τῶν πολλῶν ἡφαιστειογενῶν πετρωμάτων, είναι χτισμένο πάνω σέ δύο λόφους. Στίς κορυφές τοῦ λόφου παραμένουν ἀρχαῖες ἀσκητικές τρῶγλες, σωστές ἀετοφωλιές, ἐνῶ στίς πλαγιές τά παλαιά ἑλληνικά σπίτια πού χάσκουν ἔρημα ἀπό παρεξήγηση ἥ ἔκπληξη, καί πιό χαμηλά καί στούς πρόποδες τά τουρκικά σπίτια. Θᾶλεγε κανείς δτι στά οἰκήματα ἀπό πάνω πρός τά κάτω ἀκολουθήθηκε ἀξιολογική κλίμαξ.

Νωρίς τό πρωΐ ξεκίνημα γιά τήν ξακουστή κοιλάδα τοῦ Γκιόρεμε, τά Κόραμα κατά Σεφέρη, ἔνα ἀσύλληπτο ὅραμα.

Πετρομονάστηρα. Μιά ἀπέραντη ἀχανής ἔκταση, γεμάτη ἡφαιστειογενεῖς ἀπό πουρί μαλακό βράχους, κατασκευάσματα τοῦ ἄλλοτε ἐνεργοῦ ἡφαιστείου Ἀργαίου, δπου αἰώνες δού-

λευαν ἡ αἰολική ἐνέργεια καὶ ἡ βροχή, γιά νά δλοκληρώσουν αὐτό τό σεληνιακό τοπίο. Μονόλιθοι λευκοί, ύπόλευκοι, καστανόχρωμοι, εῦθραυστοι, διαφόρων μεγεθῶν καὶ μορφῶν, συνήθως σχήματος κωνικοῦ ἢ πυραμιδικοῦ, μέ βράχους γρανιτένιους πολλές φορές στήν κορυφή τους, δίνουν τήν ἐντύπωση σκηνῶν πού κάποιο μυθικό χέρι τίς ἔσπειρε, ἐνῷ ἔνα ἄλλο χέρι τοποθέτησε προσεκτικά καὶ κατ' ἐπιλογήν τά σκουφιά στήν κορυφή τους.

Τό μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον βρίσκεται στό λάξευμα τέτοιων βράχων.⁷ Αρχαῖοι ἀσκητές, μετά τόν τέταρτο αἰώνα, κατέφυγαν σ' αὐτόν τόν κατάξερο καὶ ἀφιλόξενο τόπο καὶ δημιούργησαν μοναστικές κοινότητες λαξεύοντας τούς βράχους, τά πάθη καὶ τόν χρόνο. Πατέρες ἐρημίτες καὶ κοινοβιάτες, δικοί μας πρόγονοι κατά σάρκα καὶ κατά πνεῦμα, λατόμησαν μέ τό καλέμι τῆς ὑπομονῆς καὶ τή σμίλη τῆς ἀγάπης τό στεῖρο τοπίο τῆς Καππαδοκίας, γονιμοποιώντας το μέ αἷμα, ἰδρώτα καὶ δάκρυ, δργώνοντας τῆς ἐρήμου τό ἄγονον.

Μπήκαμε μ' εὐλάβεια στά ἀσκητήρια. Μόλις συνηθίσαμε στό μισοσκόταδο, ἔκατοντάδες νωπογραφίες μέ θέματα Δεσπο-

ικής οίκονομίας, Θεομητορικῶν ἔορτῶν, μέ ἀρχαγγέλους, ἄγ-
γέλους, προφῆτες, ἀποστόλους, μάρτυρες, ἵεράρχες, δισίους, δι-
καίους ἀποκαλύψθηκαν στά μάτια μας: Τό παρεκκλήσι τοῦ ἀ-
γίου Βασιλείου μέ τούς ἀρχαίους τάφους, ή ἐκκλησία τῶν μῆ-
λων μέ μιά παλαιά μηλιά ἀπ' ἔξω καὶ μέ πολλούς ἱστορημένους
ἀρχαγγέλους καὶ προφῆτες, ή ἀγία Βαρβάρα μέ τά παράξενα
εἰκονομαχικά σκίτσα καὶ τίς μεταγενέστερες νίκες τῶν ἐπιζω-
γραφημένων εἰκόνων, ή ἐκκλησία τοῦ δράκοντος μέ τούς ἀ-
γίους Γεώργιο καὶ Θεόδωρο πού ἔφιπποι φονεύουν ἔνα δράκον-
τα, μέ τόν ἄγιο Ὄνουφριο γυμνό, καὶ μέ τήν λατομημένη κοι-
νοβιακή τράπεζα δίπλα, ή ἐκκλησία τῶν σανδάλων μέ τήν ἀνά-
σταση τοῦ Λαζάρου, τήν βαῖοφόρο εἶσοδο, τήν προδοσία, τήν
Σταύρωση, τήν Ἀνάσταση καὶ τήν Ἀνάληψη, καὶ μέ τά σκαλι-
σμένα σανδάλια στό πάτωμα, κατ' ἀναλογίαν μέ τά ἀποτυπώμα-
τα τῶν ἰχνῶν τοῦ Κυρίου στό ναό τῆς Ἀναλήψεως στά Ἱερο-
σόλυμα, ή ἐκκλησία τῶν στεφάνων μέ τούς δύο ναούς λαξευμέ-
νους σέ διαφορετικούς χρόνους καὶ τήν ἀξέχαστη πρόθεση μέ
τήν Παναγία τή Γλυκοφιλούσα μέ πρόσωπο γλυκό καὶ θλιμμέ-
νο.

Ἄνωνυμοι ἀγιογράφοι, ἀπλοί, χωρίς μεγάλες γνώσεις, μό-
νο μέ ἀγάπη καὶ χρώματα, ζωντάνευαν στούς τοίχους τούς ἀ-
γίους, καὶ ἔγραφαν τό δνομα καθενός ἀνορθόγραφα, μέ φωνητι-
κή γραφή. Γιά μερικούς ή Αἴγυπτος καὶ ή Ἱερουσαλήμ γίνον-
ται γυναῖκες πού ὑποδέχονται τόν Κύριο, ἐνώ γιά ἄλλους δὲ ὕσ-
τωπος (κατά τό «Πλήσαντες σπόγγον δέους καὶ ὑσσώπῳ περι-
θέντες» καὶ τό «Ραντιεῖς μέ ὑσσώπῳ») γίνεται τό πρόσωπο πού
λέγεται «Αἴσωπος» καὶ μπαίνει σέ μιά γωνιά τῆς εἰκόνας, δῶς
καὶ οἱ ἀγραυλοῦντες ποιμένες γίνονται βοσκοί πού παιζουν αὐ-
λούς στούς ἀγρούς. Λαϊκή εὐσέβεια, ταπεινή, αὐθόρμητη.

Χορεῖς ἀσκητῶν, κελλιωτῶν, κοινοβιατῶν πού ἀρνήθηκαν
τήν κοσμική ματαιότητα, σάν νυκτικόρακες καὶ στρουθία κα-
τέφευγαν στό ἄγονο Γκιόρεμε. Πιάσιμο ἀπ' τά βράχια, πελέκη-
μα, λάξευμα, σμίλευμα, περιποίηση, ἀγιογράφηση, ζωντάνεμα,
μέ σκοπό τήν κατοίκηση στά σπλάγχνα τους, τρωγλοδύτες, οὐ-
ρανοπολίτες ἀσπλαγχνης ἐρήμου πού ἄνθισε σάν κρίνο.

Βλέποντας τους μονολίθους βρήκαμε νά ξουν κάτι κοινό μέ τόν "Αθωνα: Τήν παραμυθία σέ τόπο άπαράκλητο. «Πρεσβείαις τῶν ἀγίων σου, σῶσον ἡμᾶς, Κύριε».

Σινασός. Πόλις ἀμιγῶς Ἑλληνική σέ χρόνους ἀλλοτίνους, τώρα λέγεται Μουσταφᾶ-Πασᾶ. Σπίτια Ἑλληνικά, δρόμοι Ἑλληνικοί, κοιμητήρια Ἑλληνικά. "Ενα ἀρχοντικό τοῦ 1892, τύπου νεοκλασικοῦ, τώρα εἶναι ξενοδοχεῖο. Σπίτια μέ παράθυρα σπασμένα, μπαλκόνια ρημαγμένα, τοίχους ἀπεριποίητους. Πάνω σέ μιά ἄψιδα, στήν εἰσοδο αὐλῆς, κάποια ἐπιγραφή προφητική:

«Ἄνθρωπε, εἰ μέν φίλος πέφυκας, εἰσελθε χαίρων.

Εἰ δέ ἐχθρός καὶ ἐπίθουλος, πόρρω τῆς πύλης ταύτης.

Σήμερον ἐμοῦ καὶ αὐριον ἔτέρου καὶ οὐδέποτε τινός.

'Ἐν ἔτει 1855».

Πιό κάτω, ὑπόγεια ἐκκλησία τοῦ ἀγίου Βασιλείου μ' ἔνα παρεκκλήσι. «Οἱ ἐργασθέντες δωρεάν: Πέτρος Ἐλευθερίου, Κιουλάφας Ἀντώνιος, 1916».

Τοιχογραφίες νεώτερες, βεβηλωμένες. Ἀργά, ἀπλά καὶ κατανυκτικά, ἀκούστηκε στό ὑπόγειο τῆς Καππαδοκίας τό ἀπολυτικό: «Εἰς πᾶσαν τήν γῆν ἔξῆλθεν ὁ φθόγγος σου».

Περάσαμε καὶ ἀπό τό ναό τοῦ Τιμίου Προδρόμου, στό Τσαούσιν. Καί ἀπό τό Ζέλθε, μέ τά τρία χαρακτηριστικά σκουφιά στους θράχους. Ἀντιλάλησαν χαράδρες καὶ θουνά στό ἀκουσμα τοῦ «Ἄξιόν ἐστιν» καὶ τοῦ «Χριστός Ἀνέστη» μέσα ἀπό τά ἀσκητήρια. Θάλεγε κανείς δτι «τά δρη ἐσκίρτησαν ώσει κριοί, καὶ οἱ θουνοί ὡς ἀρνία προβάτων».

Τήν ἐπομένη μέ δύνη ἀποχαιρετούσαμε τούς ιερούς τόπους. Δεύτερο "Άγιον" Όρος. Στά σπλάγχνα μας ριζωμένο τό καππαδοκικό ἀσκητικό τρίγωνο: Καισάρεια – Νεάπολις – Νίγδη, ἀνεξάλειπτο ἐσαεί.

"Ἐπανακάμπτοντας στήν Βασιλεύουσα, πήγαμε πρῶτα στή Μονή τῆς Χώρας, μέ τά ἀνεπανάληπτα ψηφιδωτά. Ψηφίδες βαλμένες μέ προσευχή καὶ προσοχή, ἀνοιγαν μπροστά μας τόν καινοδιαθηκικό κόσμο: 'Ο Χριστός, «ἡ Χώρα τῶν ζώντων» στό ὑπέρθυρο, μέ τό Εὐαγγέλιο στό χέρι καὶ τό εὐρύ στήθος πού

χωράει δλο τόν κόσμο. Ἡ Παναγία, «ἡ Χώρα τοῦ Ἀχωρήτου», μέ τό χαρακτηριστικό δγκῶδες τοῦ σώματος. Ἡ γενεαλογία τοῦ Χριστοῦ, τό «Ἐξῆλθε δόγμα παρά Καίσαρος Αὐγούστου» μέ κεντρικό πρόσωπο τήν Θεοτόκο, ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, ἡ φυγή στήν Αἴγυπτο, ἡ θεραπεία τῆς πενθερᾶς τοῦ Πέτρου, ἡ κοιμηση τῆς Θεοτόκου, ἄπειρα θέματα - θαύματα, μέ ύπεράπειρες λεπτομέρειες καὶ τή ζεστασιά τοῦ συνόλου πού ἀφήνει τόν προσκυνητή ἄναυδο, μέ τό ἐρώτημα πῶς ἀπό τά κομμάτια, τά ἔρειπτα καὶ τά συντρίμμια μπορεῖ νά ἐγερθεῖ δ κόσμος.

Τί σημασία ἔχει ἡ ἐπίσκεψή μας στό Τόπ-Καπί Παλάς, τό Ντολμά-Μπαχτσέ, τό Μπλέ Τζαμί, μέ τά χαλιά, τίς πορσελάνες, τούς χρυσούς καὶ τούς ἀργύρους; Σκύβαλα, κύμβαλα ἀλαζόντα μπροστά στά ψηφιδωτά τῆς Μονῆς τῆς Χώρας. «Τίς ὁ κρίνων; Θεός ὁ δικαιῶν».

Οἱ τελευταῖς ἡμέρες στήν Κωνσταντινούπολη ἥσαν ἡμέρες πόνου καὶ ὀδύνης, ζώντας, μαζί μέ τόσα ἄλλα, τό δράμα τῆς ἐρημώσεως τῆς σχολῆς τῆς Χάλκης, μέ τόν ἄγιο Σταυρουπόλεως μοναδικό της φάρο, καὶ μέ τήν ἐλπίδα ἀναζωογονήσεως τοῦ ἰεροῦ καθιδρύματος. «Ἐπί τῶν ποταμῶν Βαθυλῶνος, ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς Σιών».

Ἄλλα ἐκεῖνο πού καθήλωσε τήν ψυχή καὶ τό σῶμα, ἥταν τό προσκύνημα στόν ὄφθαλμό καὶ θαῦμα τῆς οἰκουμένης, στόν ἐπιβλητικό, σιωπηλῶς φθεγγόμενο, ἀδειο μά ύπερπλήρη ναό τῆς Ἀγίας Σοφίας τοῦ Θεοῦ.

Εἰσερχόμενοι ἀπό τή δυτική πύλη τοῦ ναοῦ, διαπιστώσαμε πόσο παρείσακτα φαίνονταν τά μουσουλμανικά κατάλοιπα, οἱ μιναρέδες, οἱ τεράστιοι πράσινοι δίσκοι μέ τά ἀκατάληπτα δνόματα τῶν ἀποστόλων τοῦ Ἰσλάμ, οἱ χοροί καὶ δ ἀμβωνας τῶν χοτζάδων καὶ οἱ ἀποκρουστικοί πολυέλαιοι. Παράξενη σιωπή, μουσειακή ψυχρότης, καχύποπτη ἐπιτήρηση. Χωρίς θυσιαστήριο, χωρίς θυμίαμα καὶ τροπάρια, μοιάζει μέ μάνα πού τήν ἀπογύμνωσαν.

Κι ὅμως, παρ' ὅλη τή σιγή, τήν αἰχμαλωσία, τά φίμωτρα, «οἱ λίθοι κεκράξονται». Τό μεγαλεῖο τῆς Μάνας Ἐκκλησίας παραμένει παρθένο, αὐθεντικό καὶ ἀμίαντο, ὅσο κι ἀπογυ-

μνώθηκε. Ἡ Ἀγία Σοφία ζεῖ στούς τοίχους, στά ψηφιδωτά, στήν δρθομαρμάρωση, στά κιονόκρανα, στούς τρούλους, στίς ἀψίδες, στίς συνειδήσεις καὶ στά ὁράματα τοῦ λαοῦ τῆς πονεμένης Ρωμηοσύνης.

Ἄγια Σοφία. Ἡ Σοφία Λόγος τοῦ Θεοῦ, Δύναμη, Ἀγιασμός καὶ Ἀπολύτρωση. Ἀγία Σοφία. Οἱ μνῆμες βροχή, πιάνεται ἡ ἀναπνοή. Πατριάρχες καὶ ἀρχιερεῖς, ἵερεῖς καὶ διάκονοι, βασιλεῖς καὶ βασιλεύμενοι, ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, ἀρχιτέκτονες καὶ γλύπτες, ἀγιογράφοι καὶ ψηφιδογράφοι, ἔνα πλῆθος ἀμέτρητο προσώπων πού πέρασαν ἀπό ἐδῶ καὶ στήριξαν τὴν ἐλπίδα τους στήν Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, στήν κόγχη τοῦ ἱεροῦ, πού φορώντας οὐρανόχρωμη ἐσθῆτα καὶ προσάγοντάς μας στόν Ἀπρόσιτο, στό παιδίον πού βαστάζει, στόν πρό αἰώνων Θεό, δεσπόζει μέ λαμπρό καὶ χαρούμενο πρόσωπο, καὶ ἐνώνει τίς προσευχές ὅλων, προσφέροντάς τες ὡς θυσία ἐσπερινή καὶ θυμίαμα δεκτόν στόν Κύριο τῆς δόξης.

Ἐδῶ μέσα ἀντήχησε τό «Νενίκηκά σε, Σολομών», ἐνόσῳ ἀντιλάλησαν οἱ τοῖχοι στούς λόγους τῶν ἀγίων πατριαρχῶν, καὶ ἡ ἀρχιτεκτονική καὶ ἡ ψηφιδογραφία βρῆκαν τὴν ἀληθινή τους δικαιώση. Σ' αὐτόν τόν χῶρο διαβλέπει καθένας ὅτι οἱ Βυζαντινοί προσέφεραν τόν πλούτο τους στόν Θεό καὶ γινόταν ὅχι ὅγκος, χλιδή, κακογουστιά καὶ ματαιότης, ἀλλά ὁμορφία καὶ κομψότης, πλοῦτος θεῖος, χάρμα καὶ δόξα τῆς Ἑκκλησίας.

Σοῦ φαίνεται πώς ἡ Πλατυτέρα εἶναι πολύ κοντά σου, ἂν καὶ εἶναι ἑκατό μέτρα μακριά σου. Ὁμοίως ὁ τρούλλος μοιάζει νά μή βασίζεται στή γῆ, ἀλλά νά αἰωρεῖται στόν ἀέρα, μέ τόν τέλειο συνδυασμό βασιλικῆς καὶ σταυροειδοῦς μετά τρούλου, ὅπου οἱ μικρές κολῶνες σθήνουν τόν ὅγκο τῶν τεσσάρων πεσσῶν.

Τά ψηφιδωτά τῆς Ἀγίας Σοφίας εὐωδιάζουν ἀνάσταση. Βασιλεῖς εὐσεβεῖς, σάν τόν Μέγα Κωνσταντīνο μέ τόν Ἰουστινιανό, πού προσφέρουν τήν Πόλη καὶ τόν ναό στήν Θεοτόκο, σάν τόν Κωνσταντīνο τόν μονομάχο μέ τήν Ζωή, πού προσφέρουν δῶρα στόν Χριστό, σάν τόν Ἰωάννη Πορφυρογέννητο μέ τήν Εἰρήνη, πού παρίστανται στήν Θεοτόκο μέ τό Βρέφος, ἥ

σάν τόν Λέοντα τόν Σοφό, πού γονατιστός ίκετεύει τόν Κύριο, ἐμφανίζουν ψηφιδωγραφημένη μιά περίοδο κάλλους, δόξης και λαμπρότητος τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖ πού ή δύναμη τῆς πίστεως ἐπεσφράγιζε τά πάντα μέ τῇ λάμψῃ τοῦ Σταυροῦ, καὶ ή τόλμη τῆς εὐσεβείας τῶν πατέρων ἡμῶν ἔφτανε στά δρια τῆς βίας τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

«Πάντων ἡμῶν μνησθείη Κύριος δ Θεός». Ἡ λειτουργία συνεχίζεται. Μέ σκαμμένα θυσιαστήρια, μέ καμμένους ναούς, μέ κομματιασμένους μάρτυρες, μέ κρυμμένους ἀσκητές, τό φῶς τῆς Ἁγίας Σοφίας τοῦ Θεοῦ μένει ἀσπιλο, ἀμόλυντο, ἄφθορο, ἄχραντο. «Ο λύχνος φαίνει ἐν τῇ οἰκίᾳ· οὐ δύναται πόλις κρυ-
βῆναι ἐπάνω ὅρους κειμένη· οὐ γάρ ἀπέθανε, ἀλλά καθεύδει».

Κυριακή πρωΐ, μετά τή λειτουργία στή Ζωοδόχο πηγή, ὑ-
στερα ἀπό τό τελευταῖο προσκύνημα στήν Ἁγία Σοφία, παίρ-
ναμε τό δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς. Πικρός δ χωρισμός. Γυρίζαμε
χαρούμενοι, πλούσιοι μ' ὅσα κερδίσαμε στό δρόμο, μά πικρα-
μένοι πού ἀφήσαμε πίσω τήν πόλη τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἐπρεπε
ομῶς νά ἐπιστρέψουμε στίς μετάνοιές μας.

Μέ μιά μικρή ἐμπειρία στό πατρικό σπίτι τοῦ ἀγίου Νε-
κταρίου τοῦ θαυματουργοῦ, στή Συληθρία, μπαίναμε κατά τό
σούρουπο, ψάλλοντας «Φῶς ἵλαρόν» στήν Ἑλλάδα. Ἀπό τώρα
πλέον ή ζωή μας χωρίστηκε στά δύο: Στή ζωή πρό τοῦ προσκυ-
νήματος στήν ἀνατολή, καὶ στή ζωή μετά τό προσκύνημα.

Τώρα πλέον δλα τά αἰσθητά φῶτα τῆς ἀνατολῆς θά ἐγκλω-
βιστοῦν σέ φωτογραφίες και λευκάματα, γιά νά κλειστοῦν σέ
κάποιο σκονισμένο συρτάρι και νά ξεχαστοῦν. «Ομως ἐκεῖνο τό
φῶς, ἐκείνη ή κηλίδα πού καίει και γεννάει, ποῦ θά κρυφτεῖ;

Μεσάνυχτα ἐπιστρέφαμε στή Θεσσαλονίκη, τήν ἱερή πόλη
πού ποτέ δέν ἐκτιμήσαμε δσο πρέπει, μέ πολλή θροχή. Τό
κλάμα τοῦ οὐρανοῦ νῦταν δ τελευταῖος θρῆνος τοῦ Κων/νου
Παλαιολόγου, δταν χύμηξαν ἀλλόφυλοι στό κάστρο; Ἡ τό τε-
λευταῖο κλάμα τοῦ ἀγ. Γρηγορίου τοῦ Ε', δταν ἀγκαλιάστηκαν
μέ τόν Κων. Μουρούζη κατά τήν ἔναρξη τῆς ἐπαναστάσεως;

Ἡ ἀποβίθασή μας μπροστά στήν Ἁγία Σοφία Θεσσαλο-
νίκης. Γιάλιζε στή θροχή ή δδός Ἁγίας Σοφίας. Συμπτωματικό
ἄραγε;

Πάντως, ἀπ' ὅσα εἰδαμε κι ἀκούσαμε, ἀπ' ὅσα δέν εἰδαμε
καὶ δέν ἀκούσαμε, κι ἀπ' ὅσα μπορέσαμε νά ἐκτιμήσουμε,
σφραγίστηκε ή καρδιά μέ φῶς ἄγιο, φῶς ἀνέσπερο, φῶς Χρι-
στοῦ πού φαίνει πᾶσι.

Α.Δ.Γ.

Η ΙΕΡΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 1821*

Τό κλείσιμο μιᾶς Ἐκκλησίας, δηλαδή τῆς Ἅγια - Σοφιᾶς, ὑπῆρξε τό τραγικό σύμβολο τῆς ἔναρξης τῆς μακρόχρονης ὑποδούλωσης τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐθνους στό γιαταγάνι τοῦ Μωάμεθ. Μέσα στίς ἀνοιχτές πιά Ἐκκλησίες τῆς ἐλεύθερης Ἑλλάδας πανηγυρίζουμε καὶ μεῖς σήμερα τήν ἀρχή τῆς νέας ἐθνικῆς μας ὑπόστασης.

Γιά τόν ἀπλό μά πιστό λαό, ὁ Ἀγγελος πῆρε τό δισκοπότηρο ἀπό τήν Ἅγια - Σοφιά στήν τελευταία λειτουργία, κατά τή διάρκεια ἀκόμα τῆς Ἱερᾶς Θυσίας. Καί ἡ ἡμιτελής ἐκείνη Θυσία συνεχίσθηκε ἐπί αἰῶνες μέ τό αἷμα τῶν προγόνων καὶ τῶν παππούδων μας, μέ τό αἷμα πού ἐπί αἰῶνες ἔχυναν γιά νά μήν καταποθοῦν ἀπό τό φάσγανο τοῦ Ἰσλάμ, γιά νά μή χάσουν τή Χριστιανικότητα, ὅπότε αὐτονοήτα καὶ τήν Ἑλληνικότητά τους, μέ τό αἷμα πού ἔχυσαν ὅταν ὄλοι μαζί πιά πολέμησαν γιά νά σπάσουν τά δεσμά τους, ὅταν «ῆλθε τό πλήρωμα τοῦ χρόνου» γιά νά ἀναπνεύσει καθαρό ἀέρα δι μαρτυρικός Ἑλληνισμός. Γιά

* Όμιλια πού ἐκφωνήθηκε στόν πάνσεπτο ναό του Πρωτάτου τήν 25η Μαρτίου 1986 ἀπό τόν καθηγητή τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας κ. Στέφανο Μέσκο.

νά έχουμε καί μεῖς τήν τιμή καί τή χαρά σήμερα νά στεκόμαστε μέ παρρησία μές σ' αύτό το ναό, «τοῦτο ποιούντες εἰς τήν αὐτῶν ἀνάμνησιν» καί νά γινόμαστε μέτοχοι τοῦ Πάθους καί τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Γένους μας.

Σέ μιά Ἐκκλησία πάλι, στήν Ἐκκλησιά τοῦ Χρυσοβιτσίου, κατέφυγε ἀπελπισμένος ὁ Κολοκοτρώνης, ὅταν στήν πρώτη ἀρχή τοῦ Ἀγώνα φοβισμένα τά παλληκάρια του τόν ἐγκατέλειψαν μόνο του στά θουνά τῆς Πελοποννήσου. Ἐκεῖ μέ ἀγωνία προσέπεσε στήν εἰκόνα τῆς φοβερᾶς Προστάτριας τῶν ἀδικημένων λαῶν, τήν «τῶν ἀπηλπισμένων μόνην ἐλπίδα», τήν Ὕπεραγία Θεοτόκο, γιά νά Τήν ίκετεύσει λοιπόν μέ δάκρυα νά ἐπιβλέψει ἐπί τό "Ἐθνος μας ὁ Υἱός της, καί «κατά τό πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν αὐτοῦ» νά «ρύσῃ ἐξ αἰμάτων» τόν ἀπεγνωσμένο λαό Του. Λυτρωμένος καί ἀναγεννημένος βγῆκε ἀπό 'κει ὁ Γέρος τοῦ Μοριᾶ, φόρεσε τήν περικεφαλαία του, καί σάν ἀρχαῖος στρατηγός, ἔτρεξε στά γύρω χωριά, φωνάζοντας «"Ἐλληνες, "Ἐλληνες!" καί συγκεντρώνοντας καινούριο στρατό. Αὐτή ἡ φωνή προσκάλεσε καί μᾶς σήμερα τούς ταπεινούς ἀπογόνους του σ' αὐτόν τόν ιστορικό ναό, στό κέντρο τοῦ Περιθολιοῦ τῆς Παναγίας, ὅταν, ἀπολαμβάνοντας τούς καρπούς τῆς «ὑπερμάχου στρατηγίας» Της στόν Ἀγώνα τῆς ἐλεύθερίας μας, εἴμαστε ὅλοι πιά βέβαιοι πώς «"Ἄξιον ἐστίν μακαρίζειν» τήν Μητέρα τοῦ Θεοῦ μας.

Τί πιό ταιριαστό ἀπό τό νά προσφέρουμε ὕμνους δοξολογίας στόν Ἀμνό τοῦ Θεοῦ μπροστά στό ἄγιο θυσιαστήριο, εὐχαριστίας γιά τό ὅτι σήμερα ἐλεύθερα προσερχόμαστε σέ αὐτή τήν ἑορτή! Τί πιό κατάλληλο ἀπό τήν προσφορά «θυσίας αἰνέσεως» γιά νά τιμήσουμε μιά θυσία ἱερή ὕμνων ἐκκλησιαστικῶν γιά νά δοξάσουμε ἔναν Ἀγώνα κατ' ἔξοχήν ἱερό!

Πολλοί, νεοέλληνες καί μή, ιστορικοί καί μή, ἔξι-

στόρησαν, ἐρεύνησαν, ἀνέλυσαν, χαρακτήρισαν τὸν Ἀγώνα τοῦ 21, καὶ ἔχουμε ἀκούσει ποικίλες ἀπόψεις καὶ πλῆθος ἀπό σκοτισμένες θεωρίες. Δέν εἴμαστε ἡμεῖς οἱ κατάλληλοι γιά νά δώσουμε μιά τελεσίδικη ἀπάντηση. Τό μόνο πού ἐσωτερικά πληροφορούμαστε μέσα ἀπό τό πλῆθος τῶν μαρτυριῶν εἶναι πώς πρόκειται γιά ἓνα Ἀγώνα ξεχωριστό, διαφορετικό, καὶ αὐτό πού τὸν ἀναδεικνύει τὴν πρώτη ἑθνική μας ἑορτή, καὶ ὅχι μόνον ἑθνική, εἶναι πώς ὑπῆρξε ἔνας Ἀγώνας πού μπορεῖ νά περιγραφεῖ μόνο μέ τή λέξη «Ιερός»! Εἶναι πώς ἡ ἀρχή τῆς νεοελληνικῆς αὐθυπαρξίας τελέσθηκε μέ μιά ιερή μυσταγωγία, γεγονός πού πολλοί θά θελαν, ἀλλά κανείς δέν μπόρεσε νά ἀρνηθεῖ.

«Ο Θεός, τῇ τοῦ Παναγίου Πνεύματος χάριτι ἐπένευσεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις χρόνοις εἰς τάς ψυχάς ὑμῶν τὸν ἔνθεον αὐτοῦ ζῆλον», γράφει σέ ἐπιστολή της πρός ἀγωνιστές ἡ Ιερά Κοινότης τοῦ Ἀγίου Όρους στά 1821. Ο Θεός εἶναι λοιπόν πού φώτισε τό νοῦ τῶν Ἀγωνιστῶν καὶ ἀγνιστεῖ τίς ψυχές τους γιά νά εἰσέλθουν στόν Ιερό Ἀγώνα.

«Εὐλογητός ὁ Θεός», ἔλεγε ἡ Μπουμπουλίνα, ὅταν μάθαινε γιά τὸν ἡρωϊκό θάνατο τῶν προσφιλῶν της πρώπων, τῶν γιῶν της, τοῦ ἄνδρα της. «Εὐλογητός ὁ Θεός» πού θά δεχθεῖ καὶ τῇ δικῇ της πιά θυσία, «Εὐλογητός ὁ Θεός», ξανάλεγε καὶ ἔθαζε ἔτσι «εὐλογητό» στήν Ιερά Ακολουθία τοῦ 21.

Η μυσταγωγία τελέσθηκε μέσα στόν εὐρύτερο Ιερό Ναό, δηλ. στήν τιμημένη κι ἀγιασμένη γῆ τῆς Ἑλλάδας, σέ ἔνα θυσιαστήριο θεμελιωμένο στά «κόκκαλα τῶν Ἑλλήνων τά ίερά», στό χῶμα τό ποτισμένο μέ ἄφθονο αἷμα μετόχων τοῦ Ἀγίου Αἵματος τοῦ Κυρίου. Κι ἀποτέλεσε ἡ μικρή Ἑλλάδα μιά μεγάλη Ἐκκλησία Μαρτύρων.

Ἐκεῖ μέσα γεννιοῦνται καὶ ἐκπληρώνονται δλες οἱ

ίερές προσδοκίες τῶν Ἀγωνιστῶν, ἐκεῖ ἀντλοῦν τῇ δύναμή τους ἀπό τὴν ἀδιάψευστη Ἐλπίδα στήθεια βοήθεια, στή «βροντήν τούς ἔχθρους καταπλήττουσαν», ὅπως ψάλλουμε ἀκόμα ἐμεῖς στούς Χαιρετισμούς. Εἶναι δηλαδή ἡ Ἱερή πίστη τους ἡ «πραγμάτων ἐλπίζομένων ὑπόστασις» κατά τὸν Ἀπόστολο, πού τούς βεβαιώνει πῶς ἡ Ἐλλάδα θά «ξαναειπωθεῖ ἐλεύτερη πατρίδα, ὅπου ἡτανε χαμένη καὶ σβησμένη ἀπό τὸν κατάλογο τῶν ἔθνῶν», κατά τὸν Μακρυγιάννη.

Ἐγγυητής τοῦ Ἀγῶνα τους «ὅς Θεός τῶν Πατέρων ἡμῶν» «ὅς ἐπάταξεν ἔθνη πολλά» ὅπως κήρυσσε ὁ Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης. Νά λοιπόν πῶς ἐξηγεῖται ἡ συγκινητική καὶ καταπληκτική συγχρόνως ὁμολογία τοῦ Μακρυγιάννη: «Ναρθεῖ ἔνας νά μοῦ εἰπεῖ ὅτι θά πάει ὅμπρός ἡ πατρίδα, στέργομαι νά μοῦ θγάλει καὶ τά δυό μου μάτια!»

Ἡ θυσία τους προσάγεται ἀπό τοὺς Ἀγγέλους ἀπευθείας στό θρόνο τοῦ Θεοῦ, ὅπου βρίσκεται τὸ δισκοπότηρο πού πῆραν οἱ ἴδιοι Ἀγγελοι ἀπό τὴν Ἁγια - Σοφιά στήν «ἀρχή τῶν ὥδινων» τοῦ Ἐθνους. Γι' αὐτό στό Θεό θά δώσουν λόγο, ἂν δέν ἐκπληρώσουν τὸ ἱερό χρέος τους, ὅχι σέ ἀνθρώπους «τοῦ αἰῶνος τούτου». Οἱ δυό ἀτρόμητοι μπουρλοτιέρηδες, ὁ Κανάρης καὶ ὁ Πιπίνος προσῆλθαν καὶ ἔδωσαν ὑπόσχεση στόν ἴδιο τὸν Ἅγιο Νικόλαο πῶς δέν θά δειλιάσουν, λίγο πρίν ξεκινήσουν γιά τὴν πυρόληση τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδας.

«Καταξίωσον, Κύριε, εὑρεῖν χάριν ἐνωπιόν Σου», ἔκραζαν μέ δέος οἱ Ἀγωνιστές, συντετριμμένοι ἀπό τό βάρος τῆς ἱερότητος τοῦ Ἀγῶνα, ὅπου «οὐδείς ἄξιος προσέρχεσθαι»... Μετά ἀπό πολλά δάκρυα, πολλή ἀγωνία, πολλή πάλη, πολύ στοχασμό, πολλή ἐτοιμασία, σάν πρός θεία Κοινωνία, ὁ Μακρυγιάννης πήρε τό θάρρος νά παρ-

ρησιασθεῖ μπροστά στούς δργανωτές τοῦ Ἀγώνα, λέγοντας: «Εἶμαι ἄξιος!».

Ο ἵδιος σέ ἔνα κείμενό του μοιάζει νά ψάλλει τό «Σήμερον γεννᾶται» γιά τήν ἀναγεννημένη πατρίδα, μιά πατρίδα πού ἀναδύθηκε ἀπό τό χάος τοῦ σκότους, πού περιγράφει τό βιβλίο τῆς Γενέσεως, κατά ἔνα τρόπο πού μόνο ἡ ἐνέργεια τοῦ Δημιουργοῦ μποροῦσε νά πραγματοποιήσει, Αὐτοῦ πού εἶναι «ὅ ἐκ μή ὅντος εἰς τό εἶναι τά πάντα παραγαγών».

Φρίττει ὁ νέος Ἑλληνισμός μπροστά στό μεγάλο μυστήριο. Ποιός θά καταλάθει ἄραγε ποτέ τό δέος τῶν Ἐλεύθερων Πολιορκημένων τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ, πού ψιθυρίζουν ἐκστατικοί κατά τή Μεγάλη Εϊσοδο τοῦ Γένους μας στό φῶς τῆς ἐλευθερίας: «Μνήσθητι, Κύριε - εἶναι κοντά. Μνήσθητι, Κύριε - ἐφάνη»;

Οι ἵδιοι οἱ Ἀγιορεῖτες Πατέρες δέν δίστασαν νά συμμετάσχουν ἐνεργά σέ ἔνα τέτοιο ἱερό Ἀγώνα, ὑπογραμμίζοντας γιά ἄλλη μιά φορά τό κεντρικό σημεῖο ἀναφορᾶς τοῦ νεογέννητου κράτους, διαφωτίζοντας τόν βασανισμένο λαό γιά τό Ποιόν πρέπει νά ἀναγνωρίζει ώς Ἱδρυτή του: «Ἐύλογητός, Κύριος ὁ Θεός, ὅτι ἐπεσκέψατο τόν λαόν αὐτοῦ, καί ἥγειρε κέρας σωτηρίας ἡμῖν» γράφει ἡ Ἱερά Κοινότης σέ ἐπιστολή της πρός τόν Δημήτριο Ὑψηλάντη.

Νά λοιπόν γιατί μιλᾶμε γιά «ἀθάνατο κρασί τοῦ 21». Δέν πρόκειται γιά ἔνα ἴστορικό συμβάν πρίν ἐνάμισο αιώνα, γιά ἔνα ξέσπασμα παρωχημένων ἰδεολογικῶν ἀνατάσεων, γιά ἔναν παλιό πόλεμο, γιά μιά ἐπανάσταση πού μέ κάθε ἀνεση τήν ἀπλωσαν στό χειρουργικό τραπέζι κάποιοι ξένοι, τήν μελέτησαν καί ἀπεφθέγχθησαν μέ διαφόρους σχολαστικούς, ἐπιστημονικούς ὄρους, ἄξιοθρήνητα κατασκευάσματα τῆς νοησιοκρατίας τῶν γραφείων. Νομίζω πώς γι' αὐτά ἀκριβῶς ὅλα ἄλλη μιά φορά ὁ Μα-

κρυγιάννης πικρά λέει: «Κλαίγω ότι δι' αὐτήν τήν πατρίδα χύσαμε τό αἷμα μας ἀδίκως...».

Γιατί βέβαια δέν μποροῦμε νά ίσχυρισθοῦμε πώς οἱ ἄνθρωποι αὐτοί ἀγωνίσθηκαν γιά τόν ἑαυτό τους. Κατ' αὐτή τήν ἔννοια τό 1821 θά ἦταν δι πιό ἀνόητος ἀγώνας. Ὑπολογίζεται πώς 1.000.000 Ἐλληνες θυσιάστηκαν τότε, εἴτε στά πεδία τῶν μαχῶν, εἴτε στά βασανιστήρια τῶν τούρκικῶν φυλακῶν, εἴτε σφάχθηκαν μέ τά γυναικόπαιδα στά ἀντίποινα τῶν Τούρκων, εἴτε πέθαναν ἀπό τήν πείνα καί τή δυστυχία ἡ κυνηγημένοι στά βουνά ἢ μέ ὁποιοδήποτε ἄλλο τρόπο, γιά νά ἐλευθερωθοῦν 700.000 Ἐλληνες – ἀναλογία πράγματι συγκλονιστική! – Αὐτή ἡ φοβερή αἵμορραγία προηῆλθε ἀπό μιά πληγή πού μπορεῖ νά ἐπουλωθεῖ μόνο ἀπό τήν ἐπάξια φωτεινή πορεία τοῦ Νέου Ἐλληνισμοῦ.

Γιατί δέν ἔχουμε τό δικαίωμα νά ἀποδεικνυόμαστε ἀγριόχορτα, ζιζάνια καί ἀγκάθια πού βλάστησαν σέ γῆ πού ἀρδεύθηκε μέ τό ἰερό μυρωμένο αἷμα μαρτύρων προγόνων. "Αν οἱ νέοι Ἐλληνες καρπωθοῦν τά κέρδη αὐτοῦ τοῦ Ἱεροῦ Ἀγώνα γιά νά κατευθυνθοῦν σέ μιά ἀνίερη πορεία, σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τῶν πλανευτῶν τῆς Δύσεως, τότε: «Ἄλλοιμον σέ κείνους πού χύσανε τό αἷμα τους νά ἴδοῦνε τήν πατρίδα νά εῖναι γέλασμα ὅλου τοῦ κόσμου καί νά καταφρονιῶνται τ' ἀθῶν αἷματα ὅπου χύθηκαν», θρηνεῖ ὁ Μακρυγιάννης.

Καί ἡ σύγχρονη Ἐλλάδα μαζί μέ τούς μακάριους μυσταγωγούς τοῦ 21 ἱκετεύει τόν Κύριο νά ἐπισκεφθεῖ καί πάλι τόν πτωχό λαό Του καί νά τόν ἀναδείξει «ἔθνος ἄγιον, λαόν εἰς κληρονομίαν».

«Ἀμήν, ναί, ἔρχου Κύριε»

Σ Χ Ο Λ Ι Α

* Θεία εύδοκία τοῦ Παναγάθου Θεοῦ μέ τό παρόν τεῦχος ἐγκαινιάζεται ἡ δευτέρα δεκαετία τοῦ περιοδικοῦ μας «Ο "Οσιος Γρηγόριος».

Θεωροῦμε ἴδιαιτέρα εὐλογία τήν ἀποστολή τῶν εὐχῶν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ μας Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου.

Οἱ πατρικές εὐχές τοῦ Παναγιωτάτου – πού μέ εὐγνωμοσύνη δεχθήκαμε – ἀποτελοῦν ἐγγύησι καὶ προϋπόθεσι γιά νά εὐλογῇ καὶ ὁ Θεός τήν ταπεινή μας προσφορά καὶ μᾶς ἐνισχύουν γιά νά συνεχίσουμε τήν ἔκδοσι αὐτή πρός δόξαν Θεοῦ, τῆς Ἀγιωτάτης Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἀγιωνύμου Ὁρους.

Θερμῶς ἐπίσης εὐχαριστοῦμε καὶ τήν Α.Θ. Μακαριότητα τόν Πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ.κ. Διόδωρον διά τάς ἴδιας Του πολυτίμους εὐχάς.

* Ἐκατοντάδες εὐχαριστήριες ἐπιστολές καὶ εὐχές λάθαμε τήν περίοδο αὐτή ἀπό διαφόρους ἀναγνώστες, δεῖγμα ὅτι ἡ παροῦσα ἔκδοσις ἀναπαύει τούς ἀδελφούς μας.

Αὔτό μᾶς χαροποιεῖ ἴδιαιτέρως. Κάθε μοναχός γνωρίζει ὅτι ἀναπαύοντας τόν ἀδελφό του, ἀναπαύει τόν Θεόν του. Γι' αὐτό ἄλλως τε τό Ἀγιον Ὅρος θέλει νά ἀναπαύῃ τούς ἀνθρώπους μέ τήν ἐγκάρδιο φι-

λοξενία του, τήν συμπαράστασι διακριτικῶν Γερόντων σέ ὅσους ζητοῦν λόγον ὡφελείας, τήν ἀποστολή πνευματικῶν στόν κόσμο, τήν ἐξ ὑπακοῆς πρός τήν Ἐκκλησία ἔξοδο Ἡγουμένων καὶ ἄλλων καταλλήλων Πατέρων πρός ἐνίσχυσιν τῶν ἀγωνιζομένων καὶ δοκιμαζομένων πιστῶν, κ.ἄ.

Ζητοῦμε τίς προσευχές τῶν ἀναγνωστῶν μας, ὥστε ὁ Κύριος νά μή μᾶς στερήσῃ τήν εὐλογία Του καὶ τό ἔλεός Του.

* Οἱ πανηγυρικοί λόγοι πού ἐκφωνοῦνται στίς ἐθνικές μας ἑορτές τίς περισσότερες περιπτώσεις δέν λέγουν τίποτε τό οὐσιῶδες, ἐνῶ πολλές φορές παραποιοῦν καὶ διαστρέφουν τό νόημα τῶν ἐορταζομένων γεγονότων.

Εἶναι τουλάχιστον ἀνέντιμο νά χρησιμοποιοῦνται οἱ ἐθνικές ἐπέτειοι γιά νά κτυπηθῇ ἡ ἐλληνορθόδοξις παράδοσίς μας, χωρίς τήν ὅποια δέν θά εἴμαστε οὕτε ἐλεύθεροι, οὕτε ἐλληνες καὶ χριστιανοί.

Ἐχει γίνει τῆς μόδας νά ἀκοῦμε σήμερα σέ πανηγυρικούς ὅτι ὁ ἀγών τοῦ 1821 είναι ταξικός καὶ ὅχι ἐθνικός, ὅτι ὁ ἐθνομάρτυς Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ε' είναι προδότης καὶ ἄλλα παρόμοια, ἀνιστόρητα καὶ ἀτεκμηρίωτα. Σπάνια νά θρεθῇ κάποιος ὁμιλητής μέντοι ἐλληνορθόδοξο συνείδησι καὶ αἰσθησι γιά νά πῆ κάποιες ἀλήθειες πού σήμερα ἀγνοοῦνται ἡ καὶ περιφρονοῦνται.

Ἡ δημοσιευμένη στή σελ. 110 ὁμιλία τοῦ καθηγητοῦ τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας κ. Στεφάνου Μέσκου ἐκφωνήθηκε στόν Πάνσεπτο Ναό τοῦ Πρωτάτου στίς Καρυές Ἅγιου Ὁρους τήν 25η Μαρτίου 1986 καὶ ἀποτελεῖ μία φωτεινή ἔξαιρεσι στόν πληθωρισμό τῶν ἀνουσίων πανηγυρικῶν, γι' αὐτό καὶ εύχαριστως τήν δημοσιεύουμε.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) Σεπτόν Πατριαρχικόν Γράμμα τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οίκου-		
μενικοῦ ἡμῶν Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου		3
2) Σεπτόν Πατριαρχικόν Γράμμα τῆς Α.Θ.Μ. τοῦ Πα-		
τριάρχου Ἱεροσολύμων κ.κ. Διοδώρου		5
3) Ἅγιου Νεκταρίου Πενταπόλεως: Μελέτη περὶ		
θείου ἔρωτος		7
4) Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Ροδοστόλου κ. Χρυ-		
σοστόμου: Ἐν ὅψει Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ..		11
5) Καθηγουμένου Ἡ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρας Ἀρχι-		
μανδρίτου Αἰμιλιανοῦ: Ὁ Ἀγιος Νικόλαος διαλα-		
λητής μας πρός τὸν Θεόν		19
6) Καθηγουμένου Ἡ. Μονῆς Ὀσίου Γρηγορίου Ἀρχι-		
μανδρίτου Γεωργίου: Ἡ ὁμολογία τῶν Ἀγίων		
Νέων Μαρτύρων		26
7) Καθηγουμένου Ἡ. Μονῆς Ὀσίου Γρηγορίου Ἀρχιμα-		
δρίτου Γεωργίου:		
a) Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ - Χριστός γεννᾶται δο-		
ξάσατε		58
b) Ἡ ἀποστασία τῶν ἡμερῶν μας καὶ ἡ ἐλπίδα		
τῶν πιστῶν		63
8) Ἱερομονάχου Πετρωνίου Προδρομίτου: Ἡ φυγή		
τοῦ μοναχοῦ ἀπό τὸν κόσμο		68
9) Ἱερομονάχου Πετρωνίου Προδρομίτου: "Ἐνα με-		
γάλο θαῦμα στὸ Μοναστήρι Νεάμτης τῆς Ῥουμα-		
νίας		76
10) Ι.Π.Κ: Παπα-Ματθαῖος Καρακαλληνός		78
11) Π.Μ.Γ: Θεοφύλακτος μοναχός Νεοσκητιώτης		85
12) Α.Μ.Γ: Ἡ θαυμαστή διάσωσις		92
13) Α.Δ.Γ: Σταυροαναστάσιμη Ἀνατολή		96
14) Στεφάνου Μέσκος: Ἡ ἱερότητα τοῦ ἄγωνα τοῦ		
1821		110
15) Σχόλια		117
16) Περιεχόμενα		119